

An Bhruiséil, 26 Samhain 2018
(OR. en)

Comhad Idirinstitiúideach:
2018/0224(COD)

14501/1/18
REV 1

RECH 499
COMPET 799
IND 359
MI 863
EDUC 436
TELECOM 421
ENER 393
ENV 786
REGIO 129
AGRI 569
TRANS 563
SAN 413
CADREFIN 370
CODEC 2060
IA 386

NÓTA

ó:	Coiste na mBuanionadaithe (Cuid 1)
chuig:	An Chomhairle
Uimh. an doic. roimhe seo:	14279/1/18 RECH 488 COMPET 776 IND 346 MI 838 EDUC 424 TELECOM 403 ENER 378 ENV 761 REGIO 121 AGRI 554 TRANS 544 SAN 398 CADREFIN 356 CODEC 2002 IA 381 REV 1
Uimh. an doic. ón gCoim.:	9865/18 RECH 272 COMPET 421 IND 153 MI 436 EDUC 245 TELECOM 170 ENER 224 ENV 413 REGIO 38 AGRI 271 TRANS 248 SAN 181 CADREFIN 79 CODEC 998 IA 189 + ADD 1-6
Ábhar:	An pacáiste “Fís Eorpach”: An Clár Réime um Thaighde agus um Nuálaíocht 2021 2027 -Togra le haghaidh RIALACHÁN Ó PHARLAIMINT NA hEORPA AGUS ÓN gCOMHAIRLE lena mbunaítear Fís Eorpach – an Clár Réime um Thaighde agus um Nuálaíocht, lena leagtar síos a rialacha maidir le rannpháirtíocht agus le scaipeadh <i>- Cur chuige ginearálta páirteach</i>

I. RÉAMHRÁ

1. Ar an 7 Meitheamh 2018, thíolaic an Coimisiún, bunaithe ar Airteagail 173, 182, 183 agus 188 CFAE, a thogra le haghaidh Rialachán ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle lena mbunaítear Fís Eorpach - an Clár Réime um Thaighde agus um Nuálaíocht, lena leagtar síos a rialacha maidir le rannpháirtíocht agus le scaipeadh (2021-2027).
2. Leis an togra sin déantar dhá ghníomh dlí reatha a chumasc (an Clár Réime agus na Rialacha maidir le Rannpháirtíocht agus le Scaipeadh) ina ngníomh dlí aonair.
3. Beartaítear clúdach airgeadais de EUR 94.1 billiún (i bpraghsanna reatha) don tréimhse 2021-2027 chun an clár réime a chur chun feidhme. Ina theannta sin, molann an Coimisiún go dtabharfaí EUR 3.5 billiún breise ón gCiste InvestEU don chlár Fís Eorpach; in éineacht leis an EUR 2.4 billiún do chlár taighde agus oiliúna Euratom; d'fhágfadh sin go leithdháilfi EUR 100 billiún (EUR 88.7 billiún i bpraghsanna 2018) ar an iomlán ar an mbuiséad le haghaidh tionscadail a bhaineann leis an eolaíocht, le taighde agus le nuálaíocht. EUR 13 bhilliún atá i gclúdach an Chiste Cosanta.
4. Is é atá beartaithe clár T&N a bheith ann a mbeadh sineirgíochtaí aige le cláir eile e.g. Ciste Forbraíochta Réigiúnaí na hEorpa (CFRE), an Clár don Eoraip Dhigiteach, an tSaoráid um Chónascadh na hEorpa agus an Comhbheartas Talmhaíochta; ba cheart go n-éascófaí cuspóirí comhchoiteanna a shaothrú ar an mbealach sin.
5. De bhrí go bhfuil Fís Eorpach nasctha leis an gCreat Airgeadais Ilbhliantúil (CAI), tá na forálacha uile lena mbaineann impleachtaí buiséadacha idir lúibíní cearnacha (ní cuid den chur chuige ginearálta páirteach iad). Tá na sineirgíochtaí atá nasctha le maoiniú ó chistí éagsúla idir lúibíní freisin. Eisiatar, mar sin, roinnt mhaith forálacha a ghabhann le hAirteagail nó le hIarscríbhinní¹ éagsúla ón gCur Chuige Ginearálta Páirteach.

¹ Airteagail 8, 9, 11, 18, 23 agus Iarscríbhinn IV.

6. Is amhlaidh atá i gcás cuspóirí agus príomhairíonna ghníomhaíochtaí an Chiste Eorpaigh Cosanta² agus ar fhorálacha a bhaineann le tríú tíortha comhlachaithe le Fís Eorpach³, ar de chineál cothrománach iad agus atá ag brath ar dhul chun cinn i gcomhaid eile.
7. Thairis sin, tá na forálacha a bhaineann leis an Institiúid Eorpach um Nuálaíocht agus Teicneolaíocht (EIT) idir lúibíní faoi réir tuilleadh caibidlíochta ar an leibhéal teicniúil.
8. Cheap Parlaimint na hEorpa an Feisire Dan NICA (S&D) mar rapóirtéir ar an gClár Réime⁴. Chaith Coiste um Thionsclaíocht, um Thaighde agus um Fhuinneamh (ITRE) Pharlaimint na hEorpa vóta i ndáil leis an tuarascáil ar an 21 Samhain 2018. Ghlac Coiste Eacnamaíoch agus Sóisialta na hEorpa a thuairim ar an 17 Deireadh Fómhair 2018⁵ agus thug Coiste na Réigiún a thuairim uaidh ag an seisiún iomlánach⁶ a bhí aige ar an 8-10 Deireadh Fómhair.

II. OBAIR LAISTIGH DEN CHOMHAIRLE

9. I mí an Mheithimh 2018, sheol Uachtaránacht na Bulgáire an plé sa Mheitheal um Thaighde. I mí an Mheithimh agus i mí Iúil, ghlac an mheitheal páirt i malartú tuairimí i ndáil le príomhbhloic thógála ("pacáistí") an dá thogra Fís Eorpach, mar a mhol Uachtaránacht na hOstaire. Ina theannta sin, bhailigh an Uachtaránacht barúlacha i scríbhinn idir ghinearálta agus shonracha ó na toscaireachtaí.
10. Le linn an phróisis thuasluaite, rinne an Mheitheal um Thaighde a machnamh i leith an mheasúnaithe tionchair ón gCoimisiún freisin. Ar deireadh, d'aithin na toscaireachtaí nach ndearnadh aon neamhghníomhartha ná earráidí fíorasacha tromchúiseacha sa mheasúnú tionchair ón gCoimisiún. Dá réir sin, thug an Mheitheal faoin scrúdú ar na tograí⁷.

² Airteagal 5.

³ Airteagal 12, Airteagal 18 agus Airteagal 19.

⁴ Is é an Feisire Christian EHLER (Páirtí an Phobail Eorpaigh) an rapóirtéir a ceapadh don chlár sonrach agus chaith Coiste ITRE vóta i ndáil leis an tuarascáil ar an 21 Samhain 2018.

⁵ 13758/18 (clúdaítear leis an tuairim an Clár Réime agus an Clár Sonrach araon).

⁶ 13759/18 (clúdaítear leis an tuairim an Clár Réime agus an Clár Sonrach araon).

⁷ 13566/18.

11. Bunaithe ar an ábhar a bailíodh le linn an phlé a rinneadh sna míonna roimhe sin, thíolaic an Uachtaránacht an chéad téacs comhréitigh ag cruinniú na Meithle ar an 3 Meán Fómhair 2018. Ó thús mhí Mheán Fómhair ar aghaidh, rinne an Mheitheal dianscrúdú ar na téacsanna comhréitigh ón Uachtaránacht a tugadh cothrom le dáta ar bhonn leanúnach.
12. Scrúdaíodh an téacs comhréitigh is déanaí ón Uachtaránacht ag an Meitheal um Thaighde ar an 15 Samhain 2018. Bunaithe ar an bplé a rinneadh, thug an Uachtaránacht tuilleadh athruithe isteach sa téacs d'fhonn an téacs comhréitigh a ullmhú do Coreper.
13. Ar an 21 Samhain 2018, phléigh Coreper na saincheistanna is mó atá fós gan réiteach sa téacs comhréitigh ón Uachtaránacht. Tacaíodh go forleathan leis na bearta le haghaidh rannpháirtíocht a fhairsingiú agus an Limistéar Eorpach Taighde a neartú (pacáiste "An Eoraip a chur chun cinn"). Chuir roinnt toscaireachtaí (HU, LT, PL, SK) in iúl go raibh ábhair inní fós acu ar chúiseanna éagsúla. Chinn an Uachtaránacht go bhfanfaidh an pacáiste sin ar áireamh sa téacs atá i gceangal leis seo agus nach bhfuil gá le tuilleadh plé.
14. Tugadh tacaíocht fhorleathan do dhá athrú a mhol toscaireacht na Fraince ag Coreper agus cuireadh iad isteach sa téacs atá i gceangal leis seo. Tá na hathruithe atá san Iarscríbhinn i gcomparáid leis an téacs comhréitigh ón Uachtaránacht a cuireadh faoi bhráid Coreper⁸ sna codanna seo a leanas den téacs:
 - Airteagal 7(2)
 - Airteagal 26(1) agus (2)
15. Tar éis an phlé, chinn Coreper an téacs atá i gceangal leis seo a chur ar aghaidh chuig an gComhairle (Iomaíochas) le haghaidh an chruinnithe a bheidh aici ar an 29-30 Samhain 2018 leis na saincheistanna is mó atá fós gan réiteach mar a léirítear thíos i gCaibidil III.
16. Léirítear na hathruithe thuasluaite san Iarscríbhinn freisin i **gcló trom le líne faoi** do théacs nua agus le [...] do théacs a scriosadh.

⁸ 14279/1/2018 REV1.

17. Thíolaic Málta ráiteas maidir le taighde ar ghaschealla suthacha daonna a chuirfear i gceangal leis na miontuairiscí ón gComhairle. D'fhógair an Coimisiún go bhfuil rún aige ráiteas a thíolacadh maidir leis an tsaincheist chéanna tráth ghlacadh deiridh an ghnímh dlí; mar a rinne freisin i gcás an Chláir Réime reatha (Dearbhú 2013/C 373/02). D'fhógair an Pholainn freisin go dtíolacfaidh sí ráiteas maidir le hAirteagal 14 agus le hAirteagal 15.

III. NA SAINCHEISTEANNA IS MÓ ATÁ FÓS GAN RÉITEACH

19. Struchtúr foriomlán an Chláir: Is díol sásaimh d'fhormhór na dtoscaireachtaí go ndearnadh an cnuasach "An tSochaí Chuimsitheach agus Shlán" a dheighilt i gcnuasach dar theideal "An Cultúr agus an tSochaí Chuimsitheach" agus cnuasach dar theideal "Slándáil Shibhialta don tSochaí" i gColún II. Is ábhar conspóideach é cnuasaigh eile a dheighilt: cé gur chuir roinnt toscaireachtaí in iúl go bhfuil siad sceiptiúil faoi chnuasaigh a dheighilt agus/nó faoi thuilleadh deighilte (EE, EL, FI, IE, SE), tá tacaíocht ann go forleathan do chruthú cnuasaigh ar leith maidir leis an tSoghluaisteacht, mar a fheictear sa téacs reatha.
20. Thacódh an-chuid toscaireachtaí fós le cnuasach ar leith maidir leis an Spás: CZ, ES, FR, IT, LU, PL, PT. D'iarr cuid acu go mbeadh líne buiséid agus coiste cláir ar leith ann, ar a laghad, do ghníomhaíochtaí spáis. Molann an Uachtaránacht gníomhaíochtaí uile a bhaineann leis an spás a chomhdhlúthú faoi chnuasach aonair amháin ("Cúrsaí Digiteacha, an Tionscal agus an Spás").
21. I gColún I, "Eolaíocht den Scoth", ba dhíol sásaimh do na Ballstáit go leantar ar aghaidh le hionstraimí a bunaíodh cheana féin faoin gClár Réime reatha. Mar thoradh ar an bplé a tionóladh ar an leibhéal teicniúil, thug an Uachtaránacht réimse idirghabhála isteach lena n-áirítear tacaíocht do thaighdeoirí chun filleadh ar a dtír thionscnaimh laistigh den Aontas agus chuige. Chuir roinnt toscaireachtaí (BE, DE, DK, FI, FR, IE, NL, SE) agus an Coimisiún ceisteanna i dtaobh an bhreisluacha Eorpaigh a bhaineann le cistiúchán an Chláir Réime a sholáthar le haghaidh filleadh taighdeoirí ó laistigh den Aontas. Ba dhíol sásaimh an smaoineamh sin do thoscaireachtaí eile (CZ, EE, EL, ES, HR, IT, MT, LT, LV, PT, SI agus SK) agus bhí toscaireachtaí eile oscailte dó (CY agus UK), agus chuir UK i bhfáth gur gá na forálacha a bheachtú fós agus gur gá na himpleachtaí a d'fhéadfadh a bheith aige ar an mbuiséad a chur san áireamh.

Rinneadh an-chuid plé ar an leibhéal teicniúil faoin gComhairle Nuálaíochta Eorpach (EIC), mar struchtúr nua sa togra maidir le Fís Eorpach. D'iarr roinnt mhaith toscaireachtaí go ndéanfaidh EIC, laistigh de Luasaire EIC, ní hamháin maoiniú cumasctha a chur ar fáil ach tacaíocht den chineál deontas amháin agus tacaíocht den chineál cothromas amháin ina theannta sin. Dá bhrí sin, thug an Uachtaránacht isteach an deis do thacaíocht theoranta den chineál deontas amháin. Tá ceisteanna fós ann i dtaobh sciar na tacaíochta den chineál deontas amháin. Tacaíonn roinnt toscaireachtaí leis an teorannú (DE, DK, EL, FR, LV, PL), ach ní shíleann toscaireachtaí eile gur gá an beart sin a chaidhpeáil (CZ, ES, FI, IE, IT, LT, MT, NL, SE, UK). Ba mhian le toscaireachtaí eile an tacaíocht atá ag eascairt ó Luasaire EIC a theorannú go FBManna amháin, gan aghaidh a thabhairt ar fhiontair bheaga lárchaipitlithe (ES, HR, IE, IT, LT, MT, SI, SK). Chuir BG FI agus IT a n-ábhair inní ghinearálta in iúl i dtaca le hollstruchtúr EIC.

Thairis sin, scrios an Uachtaránacht an fhéidearthacht tograí atá ag eascairt as cláir náisiúnta nó réigiúnacha a thíolacadh go díreach le haghaidh meastóireachta faoin aon chritéir amháin de leibhéal an riosca. D'iarr roinnt toscaireachtaí go dtabharfaí isteach an fhoráil sin an athuair (BE, DE, EL, FR, NL).

22. Féadfar codanna den chlár Fís Eorpach a chur chun feidhme trí Chomhpháirtíochtaí Eorpacha. Foráiltear sa Rialachán do na trí chineál Comhpháirtíochta Eorpaí seo a leanas: comhpháirtíochtaí comh-chlársceidealaithe, comhchistithe agus institiúidithe. I gcaitheamh na caibidlíochta, chuir na Ballstáit i bhfáth go bhfuil siad ag iarraidh a bheith rannpháirteach ar bhealach gníomhach i bhforbairt agus i gcur chun feidhme comhpháirtíochtaí ó chéim luath sa phróiseas agus go mba cheart dóibh a bheith oscailte le haghaidh rannpháirtíocht ó áiteanna ar fud na hEorpa. Cé go bhfuil sé beartaithe na réimsí ina bhféadfadh comhpháirtíochtaí a bheith ann a leagan amach sa chlár sonracha ag céim níos déanaí, leagtar síos na critéir le haghaidh roghnúcháin, cur chun feidhme, faireacháin agus meastóireachta in Iarscríbhinn III den téacs atá i gceangal leis seo. Chuir an Uachtaránacht foráil le hAirteagal 8(2)(a) lena gcuirtear teorainn le sciar buiséid na gComhpháirtíochtaí Eorpacha sa chlár Fís Eorpach go céatadán áirithe ("caidhpeáil" mar a thugtar air). Bhí roinnt toscaireachtaí oscailte don smaoineamh sin nó thacaigh siad go sainráite leis (BE, BG, CY, DE, EE, EL, HR, HU, LT, LV, MT, PL, PT, SI, SK). Chuir grúpa de thoscaireachtaí (DK, FI, FR, IT, NL, SE) in iúl gur cúis inné dóibh teorannú comhpháirtíochtaí. Chuir toscaireachtaí ón dá ghrúpa i bhfáth go mbeadh plé fianaisebhunaithe riachtanach roimh chinneadh deiridh a dhéanamh maidir leis an ábhar sin. Coinníonn an Uachtaránacht coincheap na caidhpeála in Airteagal 8 ach rinne sí cinneadh gan uimhir nithiúil a mholadh. Cuireadh an céatadán idir lúibíní agus ní phléifear é go dtí céim níos déanaí den chaibidlíocht, agus tuilleadh oibre i gcomhthéacs chaibidlíocht CAI á cur san áireamh b'fhéidir.
23. Tá forchoimeádais ghrinnscrúdaithe pharlaiminteacha curtha isteach ag DK⁹ agus ag UK.
24. Tá forchoimeádas iomlán ag an gCoimisiún maidir leis an togra comhréiteach ina iomláine. Baineann a fhorchoimeádas go háirithe le cuimsiú an Chiste Eorpaigh Cosanta, na hathruithe sa struchtúr foriomlán i gColún II (comhtháthú EIT sa rialachán seachas sa Chlár Sonrach, deighilt cnuasach), caidhpeáil fhéideartha Comhpháirtíochtaí Eorpacha agus na hathruithe do EIC.

IV. CONCLÚID

25. Iarrtar ar an gComhairle, ar an mbonn sin, an togra comhréitigh a thíolaic Uachtaránacht na hOstaire agus atá san Iarscríbhinn a ghabhann leis an nóta seo a fhormheas agus cur chuige ginearálta páirteach a ghlacadh ag an gcruinniú a bheidh aici an 29-30 Samhain 2018.

⁹ Idir an dá linn, scrios DK a forchoimeádas grinnscrúdaithe parlaiminte

TOGRA LE HAGHAIDH RIALACHÁN Ó PHARLAIMINT NA HEORPA AGUS ÓN
GCOMHAIRLE LENA MBUNAÍTEAR FÍS EORPACH – AN CLÁR RÉIME
UM THAIGHDE AGUS UM NUÁLAÍOCHT, LENA LEAGTAR SÍOS A RIALACHA
MAIDIR LE RANNPHÁIRTÍOCHT AGUS LE SCAIPEADH

TEIDEAL I

FORÁLACHA GINEARÁLTA

Airteagal 1

Ábhar

1. Leis an Rialachán seo bunaítear Fís Eorpach - An Clár Réime um Thaighde agus um Nuálaíocht ('an Clár') agus na rialacha maidir le rannpháirtíocht agus le scaipeadh i ngníomhaíochtaí neamhdhíreacha faoin gClár.
2. Leagtar síos leis cuspóirí an Chláir, an buiséad don tréimhse 2021-2027, na foirmeacha cistiúcháin ón Aontas agus na rialacha a bhaineann leis an gcistiúchán sin a sholáthar.
3. Cuirfear an Clár chun feidhme tríd seo a leanas:
 - (a) an clár sonrach arna bhunú ag Cinneadh .../.../AE¹⁰;
 - (aa) ranníocaíocht airgeadais le EIT arna bunú le Rialachán (CE) Uimh. 294/2008;
 - (b) an clár sonrach maidir le taighde cosanta arna bhunú le Rialachán .../.../AE Rialachán ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle lena mbunaítear an Ciste Eorpach Cosanta.

4. Na téarmaí 'Fís Eorpach', 'an Clár' agus 'clár sonrach' a úsáidtear sa Rialachán seo, tugann siad aghaidh ar ábhair nach ábhartha ach maidir leis an gclár sonrach amháin a ndéantar tuairisc faoi i mír 3(a), mura luaitear a mhalairt go sonrach.

Airteagal 2

Sainmhínithe

Chun críocha an Rialacháin seo, beidh feidhm ag na sainmhínithe seo a leanas:

- (1) ciallaíonn 'bonneagair thaighde' saoráidí a sholáthraíonn acmhainní agus seirbhísí do na pobail taighde chun taighde a dhéanamh agus nuálaíocht a chothú ina réimsí féin. Áirítear ar an sainmhíniú na hacmhainní daonna a ghabhann leis, agus cumhdaítear leis mórtrealamh nó tacair ionstraimí; saoráidí a bhfuil baint acu le heolas amhail bailiúcháin, cartlanna nó bonneagair sonraí eolaíocha; córais ríomhaireachta, líonraí cumarsáide agus aon bhonneagar eile ar de chineál uathúil é agus é oscailte d'úsáideoirí seachtracha, atá ríthábhachtach chun barr feabhais a ghnóthú sa taighde agus sa nuálaíocht. I gcás inarb ábhartha, féadfar iad a úsáid i réimsí eile seachas an taighde, mar shampla chun críche oideachais nó seirbhísí poiblí agus féadfaidh siad a bheith 'suite ar shuíomh amháin', 'fíorúil' nó 'dáilte';
- (2) tá an bhrí chéanna le 'straitéis um speisialtóireacht chliste' agus atá le straitéis um speisialtóireacht chliste mar a shainmhínítear i Rialachán (AE) Uimh. 1303/2013 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle¹¹ lena gcomhlíontar na coinníollacha cumasúcháin arna leagan amach i Rialachán (AE) XX [Rialachán na bhForálacha Coiteanna];

¹¹ Rialachán (AE) Uimh. 1303/2013 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 17 Nollaig 2013 lena leagtar síos forálacha coiteanna maidir le Ciste Forbraíochta Réigiúnaí na hEorpa, le Ciste Sóisialta na hEorpa, leis an gCiste Comhtháthaithe, leis an gCiste Eorpach Talmhaíochta um Forbairt Tuaithe agus leis an gCiste Eorpach Muirí agus Iascaigh agus lena leagtar síos forálacha ginearálta maidir le Ciste Forbraíochta Réigiúnaí na hEorpa, le Ciste Sóisialta na hEorpa, leis an gCiste Comhtháthaithe agus leis an gCiste Eorpach Muirí agus Iascaigh agus lena n-aisghairtear Rialachán (CE) Uimh. 1083/2006 ón gComhairle.

- (3) ciallaíonn 'Comhpháirtíocht Eorpach' tionscnamh, a raibh na Ballstáit agus/nó na Tíortha Comhlachaithe páirteach ina ullmhúchán, lena dtugann an tAontas gealltanais, i gcomhar le comhpháirtithe príobháideacha/nó poiblí (amhail tionscal, eagraíochtaí taighde, comhlachtaí a bhfuil misean seirbhíse poiblí acu ar an leibhéal áitiúil, réigiúnach, náisiúnta nó idirnáisiúnta nó eagraíochtaí na sochaí sibhialta lena n-áirítear forais), chun tacaíocht a thabhairt go comhpháirteach le clár gníomhaíochta taighde agus nuálaíochta a fhorbairt agus a chur chun feidhme, lena n-áirítear gníomhaíochtaí a bhfuil baint acu leis an nglacadh atá ag an margadh leo, le glacadh rialála nó le glacadh beartais;
- (4) ciallaíonn 'rochtain oscailte' an cleachtas a bhaineann le rochtain ar líne a chur ar fáil d'aschuir thaighde ag eascairt as gníomhaíochtaí arna maoiniú ag an gClár, saor in aisce don úsáideoir deiridh, i gcomhréir le hAirteagal 10 agus le hAirteagal 35(3) den Rialachán seo;
- (4a) ciallaíonn 'an eolaíocht oscailte' cur chuige nua, i dtaca leis an bpróiseas eolaíochta, atá bunaithe ar obair chomhoibríoch agus ar bhealaí nua chun eolas a scaipeadh trí bhíthin teicneolaíochtaí digiteacha agus uirlisí comhoibríocha nua;
- (5) ciallaíonn 'misean' punann gníomhaíochtaí i ndisciplíní éagsúlacha agus in earnálacha éagsúlacha, arb é an méid seo a leanas atá beartaithe leis:
- sprioc intomhaiste a bhaint amach laistigh de thréimhse ama socraithe nach bhféadfaí a bhaint amach trí ghníomhaíochtaí aonair,
 - tionchar a bheith aige ar an tsochaí trí bhíthin na heolaíochta agus na teicneolaíochta, agus
 - a bheith ábhartha maidir le raon leathan de shaoránaigh Eorpacha;
- (6) ciallaíonn 'soláthar réamhthráchtála' soláthar seirbhísí taighde agus forbartha a bhfuil baint acu le riosca-sochair a roinnt faoi dhálaí margaidh, agus forbairt iomaíoch i gcéimeanna, ina bhfuil dealú soiléir idir na seirbhísí taighde agus forbartha a sholáthraítear ó úsáid cainníochtaí tráchtála de na táirgí deiridh;
- (7) ciallaíonn 'an soláthar poiblí de réitigh nuálaíocha' soláthar i gcás ina bhfeidhmíonn údaráis chonartha mar chustaiméir chéadtrialach le haghaidh earraí nó seirbhísí nuálaíocha nach bhfuil ar fáil fós ar bhonn tráchtála ar mhórsála, agus féadfar tástáil chomhlíontachta a áireamh leis sin;
- (8) ciallaíonn 'cearta rochtana' cearta chun torthaí nó réamheolas a úsáid;

- (9) ciallaíonn 'réamheolas' sonraí, saineolas nó faisnéis ar bith, is cuma cén chineál iad, inláimhsithe nó doláimhsithe, lena n-áirítear aon cheart amhail cearta maoine intleachtúla, atá ag tairbhithe roimh dóibh aontú don ghníomhaíocht agus atá aitheanta ag na tairbhithe i scríbhinn de réir mar is gá le haghaidh chur chun feidhme na gníomhaíochta nó chun a chuid torthaí a shaothrú;
- (10) ciallaíonn 'scaipeadh' nochtadh poiblí na dtorthaí trí mheán iomchuí (seachas nochtadh mar thoradh ar na torthaí a chosaint nó a shaothrú), lena n-áirítear trí na torthaí a fhoilsiú i bhfoilseacháin eolaíocha i meán ar bith;
- (11) ciallaíonn 'saothrú' torthaí a úsáid i ngníomhaíochtaí taighde agus nuálaíochta breise seachas iad sin atá clúdaithe ag an ngníomhaíocht lena mbaineann, nó chun táirge nó próiseas a fhorbairt, a chruthú, a mhonarú agus a mhargú, nó chun seirbhís a chruthú agus a sholáthar, nó i ngníomhaíochtaí i ndáil le caighdeánú;
- (12) ciallaíonn 'coinníollacha cothroma agus réasúnacha' coinníollacha iomchuí lena n-áirítear téarmaí airgeadais nó coinníollacha saor ó ríchíosanna, agus aird á tabhairt ar chúinsí sonracha an iarratais ar rochtain, a bhféadfár a shainiú trí bhíthin luach iarbhír nó féideartha na dtorthaí nó an réamheolais a bhfuil rochtain á lorg ina leith agus/nó raon feidhme, fad nó tréithe eile an tsaothraithe atá beartaithe;
- (13) ciallaíonn 'comhlacht cistiúcháin' comhlacht nó eagraíocht, seachas an Coimisiún, dá dtagraítear i bpointe (c) d'Airteagal 62(1) den Rialachán Airgeadais, a gcuireann an Coimisiún de chúram orthu cúraimí maidir leis an mbuiséad a chur chun feidhme faoin gClár;
- (14) ciallaíonn 'eagraíocht idirnáisiúnta um thaighde Eorpach' eagraíocht idirnáisiúnta, ar Ballstáit nó tíortha comhlachaithe tromlach a gcomhaltaí, agus arb é is príomhchuspóir léi an comhar eolaíoch agus teicneolaíoch a chur chun cinn san Eoraip;
- (15) ciallaíonn 'eintiteas dlítheanach' aon duine nádúrtha nó dlítheanach a bunaíodh mar eintiteas dlítheanach agus a aithnítear mar eintiteas dlítheanach faoin dlí náisiúnta, faoi dhlí an Aontais nó faoin dlí idirnáisiúnta, a bhfuil pearsantacht dhlítheanach aige agus a fhéadfaidh, ag gníomhú dó ina ainm féin, cearta a fheidhmiú agus a bheith faoi réir oibleagáidí, nó eintiteas nach bhfuil pearsantacht dhlítheanach aige i gcomhréir le hAirteagal 197(2)(c) den Rialachán Airgeadais;

- (16) ciallaíonn 'eintiteas dlítheanach neamhbhrabúsach' eintiteas dlítheanach atá neamhbhrabúsach de réir na foirme dlíthiúla atá aige nó a bhfuil sé d'oibleagáid dhlítheanach nó reachtach air gan brabús a roinnt ar a gheallsealbhóirí ná ar a chomhaltaí aonair;
- (16a) ciallaíonn 'FBManna' micreafhiontair, fiontair bheaga agus fiontair mheánmhéide mar a shainmhínítear iad i Moladh 2003/361/CE ón gCoimisiún¹²;
- (17) ciallaíonn fiontar 'lárchaipitlithe beag' eintiteas nach FBM é ach ina bhfuil suas le 499 fostaí;
- (17a) ciallaíonn 'cuideachta nuathionscanta' eagraíocht shealadach atá ag céim luath saolré fiontair, agus ar cruthaitheoir nuálaíochta í atá ceaptha le teacht ar shamhail ghnó in-athdhéanta inmhéadaithe;
- (18) ciallaíonn 'torthaí' aon éifeacht inláimhsithe nó doláimhsithe de chuid na gníomhaíochta, amhail sonraí, fios gnó nó faisnéis, a ghintear sa ghníomhaíocht, is cuma cén chineál é agus is cuma an féidir é a chosaint nó nach féidir, mar aon le cearta ar bith atá ag gabháil leis, lena n-áirítear cearta maoinne intleachtúla;
- (18a) ciallaíonn 'aschuir thaighde' torthaí ar féidir rochtain ar líne a thabhairt orthu i bhfoirm foilseachán eolaíoch, sonraí nó aschur agus próiseas monaraithe eile amhail bogearraí, algartaim, prótacail agus leabhair nótaí leictreonacha;
- (19) ciallaíonn 'séala barr feabhais' lipéad dearbhaithe maidir le togra arna thíolacadh mar gheall ar ghlao ar thograí, gur sháraigh sé na tairseacha meastóireachta ar fad arna leagan amach sa chlár oibre, ach nach bhféadfaí é a mhaoiniú de dheasca easpa buiséid a bheith ar fáil don ghlao sa chlár oibre;
- (20) ciallaíonn 'clár oibre' an doiciméad a ghlacann an Coimisiún chun an clár sonrach a chur chun feidhme¹³ i gcomhréir lena Airteagal 12 nó leis an doiciméad comhchosúil ó thaobh inneachair agus struchtúir de arna ghlacadh ag comhlacht cistiúcháin;

¹²

¹³ IO

- (21) ciallaíonn 'airleacan in-aisíochta' cuid de mhaoiniú cumasctha ón glár Fís Eorpach nó ó EIC a chomhfhreagraíonn d'iasacht faoi Theideal X den Rialachán Airgeadais, ach a bhronnann an tAontas Eorpach go díreach agus ar bhonn neamhbhrabúsach chun costais gníomhaíochtaí a chlúdach a chomhfhreagraíonn do ghníomhaíocht nuálaíochta, agus a aisíocfaidh an tairbhí leis an Aontas Eorpach faoi na coinníollacha dá bhforáiltear sa chonradh;
- (22) ciallaíonn 'conradh' an comhaontú arna thabhairt i gcríoch idir an Coimisiún nó comhlacht cistiúcháin le heintiteas dlítheanach lena gcuirtear nuálaíocht agus gníomhaíocht in úsáid ar an margadh chun feidhme agus lena dtacaíonn Fís Eorpach nó maoiniú cumasctha EIC leis;
- (23) ciallaíonn 'faisnéis rúnaicmithe' faisnéis rúnaicmithe de chuid an Aontais Eorpaigh de réir mar a sainítear í in Airteagal 3 den Chinneadh ón gCoimisiún (AE, Euratom) 2015/444 chomh maith le faisnéis rúnaicmithe na mBallstát, faisnéis rúnaicmithe tríú tíortha a bhfuil comhaontú slándála ag an Aontas leo agus faisnéis rúnaicmithe eagraíocht idirnáisiúnta a bhfuil comhaontú slándála ag an Aontas leo;
- (24) ciallaíonn 'oibríochtaí cumasctha' gníomhaíochtaí a fhaigheann tacaíocht ó bhuiséad an Aontais, lena n-áirítear laistigh de shaoráidí cumasctha de bhun Airteagal 2(6) den Rialachán Airgeadais, lena gcomhcheanglaítear foirmeacha neamh-iníochta tacaíochta agus/nó ionstraimí airgeadais ó bhuiséad an Aontais d'fhoirmeacha iníochta tacaíochta ó institiúidí forbartha nó institiúidí airgeadais poiblí eile, agus ó institiúidí airgeadais tráchtála agus infheisteoirí;
- (25) ciallaíonn 'Fís Eorpach nó maoiniú cumasctha na Comhairle Nuálaíochta Eorpaí' tacaíocht airgeadais aonair do nuálaíocht agus do ghníomhaíocht chun í a chur ar n margadh, arb é comhcheangal sonrach é de dheontas nó d'airleacan in-aisíochta ina bhfuil infheistíocht i gcothromas;
- (27) ciallaíonn 'soláthar' soláthar mar a shainítear in Airteagal 2(49) de Rialachán (AE, Euratom) 2018/1046 [Rialachán Airgeadais];
- (28) ciallaíonn 'eintiteas cleamhnaithe' aon eintiteas dlítheanach mar a shainítear in Airteagal 187(1) de Rialachán (AE, Euratom) 2018/1046 [Rialachán Airgeadais];

- (30) ciallaíonn 'éiceachóras nuálaíochta' éiceachóras ina dtugtar le chéile, ar leibhéal an Aontais, na gníomhaithe nó na heintitis sin arb é is sprioc feidhmiúcháin leo forbairt teicneolaíochta agus nuálaíochta a chumasú. Cuimsítear leo an caidreamh idir acmhainní ábhartha (amhail cistí, trealamh agus áiseanna), na heintitis institiúideacha (amhail institiúidí ardoideachais agus ar na seirbhísí tacaíochta, eagraíochtaí taighde agus nuálaíochta, gnólachtaí, caipitlithe fiontair agus idirghabhálaithe airgeadais) agus eintitis ceaptha beartais agus cistiúcháin náisiúnta, réigiúnacha agus áitiúla;
- (31) Ciallaíonn 'Ballstát ar íseal a fheidhmíocht maidir le taighde agus nuálaíocht' Ballstát atá incháilithe, faoi Chuid 4 "Rannpháirtíocht a leathnú agus barr feabhais a chomhroinnt", chun togra a chur isteach mar chomhordaitheoir.

Airteagal 3

Cuspóirí an chláir

1. Is é cuspóir ginearálta an Chláir tionchar a imirt ar bhonn eolaíoch, teicneolaíoch, eacnamaíoch agus ar bhonn na sochaí mar gheall ar infheistíochtaí an Aontais sa taighde agus sa nuálaíocht chun bunús eolaíoch agus teicneolaíoch an Aontais a neartú agus a iomaíochas a chothú sna Ballstáit uile lena n-áirítear ina chuid tionscal, tosaíochtaí straitéiseacha an Aontais a bhaint amach, rannchuidiú le dul i ngleic le dúshlán dhomhanda, lena n-áirítear na Spriocanna Forbartha Inbhuanaithe agus trí prionsabail Chlár Oibre 2030 agus Chomhaontú Pháras a leanúint agus an Limistéar Eorpach Taighde a neartú. Ar an gcaoi sin, déanfar breisluach an Aontais a uasmhéadú leis an gClár trí dhíriú ar chuspóirí agus ar ghníomhaíochtaí nach féidir leis na Ballstáit a bhaint amach go héifeachtach ach iad a bheith ag gníomhú i gcomhar le chéile seachas dóibh féin amháin.
2. Tá na cuspóirí sonracha seo a leanas ag an gClár:
 - (a) barr feabhais eolaíochta a chur chun cinn, tacú le cruthú agus le leathadh eolais nua bhunúsaigh fheidhmigh atá ar ardchaighdeán mar aon le scileanna, oiliúint agus soghluaisteacht taighdeoirí, tallann a mhealladh ar gach leibhéal agus rannchuidiú le rannpháirtíocht iomlán spriocghrúpa oibrithe an Aontais sna gníomhaíochtaí lena dtacaítear faoin gClár seo;

- (b) eolas a ghiniúint, tionchar an taighde agus na nuálaíochta a neartú chun beartais an Aontais a cheapadh, tacú leo agus iad a chur chun feidhme, agus tacú leis an nglacadh le réitigh nuálacha sa tionscal, go háirithe in FBManna, agus sa tsochaí chun aghaidh a thabhairt ar dhúshláin dhomhanda, *inter alia* na Spriocanna Forbartha Inbhuanaithe;
- (c) gach cineál nuálaíochta a chothú, forbairt theicneolaíoch, taispeántas agus malartú faisnéise a éascú, agus imscaradh réiteach nuálaíochta a neartú;
- (d) an leas is fearr is féidir a bhaint as an gClár chun an Limistéar Eorpach Taighde a neartú, na rannpháirtíochtaí feabhas-bhunaithe ó na Ballstáit go léir i bhFís Eorpach a chothú, agus naisc chomhoibríocha a éascú maidir le taighde agus nuálaíocht Eorpach.

Airteagal 4

Struchtúr an Chláir

1. Déantar an Clár a struchtúru chun rannchuidiú leis na cuspóirí ginearálta agus sonracha a ghnóthú arna leagan amach in Airteagal 3 sna codanna seo a leanas:
 - (1) Colún I, 'Eolaíocht den Scoth', ina bhfuil na comhchodanna seo a leanas:
 - (a) An Chomhairle Eorpach um Thaighde (CET);
 - (b) Gníomhaíochtaí Marie Skłodowska-Curie;
 - (c) bonneagair thaighde.
 - (2) Colún II 'Dúshláin Dhomhanda agus Iomaíochas Tionsclaíoch Eorpach' ina bhfuil na comhchodanna seo a leanas, agus é á chur san áireamh go mbeidh ról tábhachtach ag na heolaíochtaí sóisialta agus ag na daonnachtaí sna cnuasaigh ar fad:
 - (a) an cnuasach dar theideal 'An tSláinte';
 - (b) an cnuasach dar theideal 'An Cultúr agus an tSochaí Chuimsitheach';

- (c) an cnuasach dar theideal 'Slándáil Shibhialta don tSochaí';
- (d) an cnuasach dar theideal 'Cúrsaí Digiteacha, an Tionscal agus an Spás';
- (e) an cnuasach dar theideal 'Aeráid agus Fuinneamh';
- (ee) an cnuasach dar theideal 'Soghluaisteacht';
- (f) an cnuasach 'Bithghéilleagar, Bia, Acmhainní Nádirtha agus Comhshaol';
- (g) gníomhaíochtaí díreacha neamhnúicléacha an Airmheáin Chomhpháirtigh Taighde (JRC).

(3) Colún III 'An Eoraip Nuálach' ina bhfuil na comhchodanna seo a leanas:

- (a) an Chomhairle Nuálaíochta Eorpach (CNE);
- (b) éiceachórais nuálaíochta na hEorpa;
- (c) an Institiúid Eorpach um Nuálaíocht agus Teicneolaíocht (EIT) arna bunú le Rialachán (CE) Uimh. 294/2008.

(4) An Chuid dar teideal 'Rannpháirtíocht a leathnú agus an Limistéar Eorpach Taighde a Threisiú', ina bhfuil na comhchodanna seo a leanas:

- (a) rannpháirtíocht a leathnú agus barr feabhais a chomhroinnt;
- (b) Córas Taighde agus Nuálaíochta an Aontais Eorpaigh a athchóiriú agus a fheabhsú.

2. Leagtar amach línte ginearálta na ngníomhaíochtaí do na gníomhaíochtaí in Iarscríbhinn I.

Airteagal 5

Gníomhaíochtaí lena mbaineann feidhmeanna cosanta

1. Na gníomhaíochtaí a dhéanfar faoin gclár sonrach dá dtagraítear in Airteagal 1(3)(b) agus a leagtar síos i Rialachán lena mbunaítear an Ciste Eorpach Cosanta, tabharfar aird ar leith leo ar fheidhmeanna cosanta, agus an cuspóir a bheidh leis sin mar a leagtar amach i mír 3 den Airteagal seo.
2. Níl feidhm ag an Rialachán seo maidir leis an gclár sonrach dá dtagraítear in Airteagal 1(3)(b), seachas an tAirteagal seo, Airteagal 1 agus Airteagal 9(1).
3. A mhéid a bhaintear leis an gclár sonrach dá dtagraítear in Airteagal 1(3)(b), bainfidh na cuspóirí agus príomhairíonna na ngníomhaíochtaí seo a leanas leis an gClár:
 - [(a) gníomhaíochtaí arb é is aidhm leo acmhainneacht dhomhanda iomaíochais, éifeachtúlachta agus nuálaíochta bhonn tionsclaíoch agus teicneolaíoch na cosanta Eorpaí a chothú;
 - (b) gníomhaíochtaí arb é is aidhm leo saothrú níos fearr acmhainneacht thionsclaíoch na nuálaíochta, an taighde agus na forbartha teicneolaíochta a chothú ag gach céim den saolré tionsclaíoch, le haghaidh feidhmeanna cosanta, agus rannchuidiú sa chaoi sin le neamhspleáchas straitéiseach an Aontais.]

Airteagal 6

Cur chun feidhme agus foirmeacha cistiúcháin ón Aontas Eorpach

1. Is tríd an mbainistíocht dhíreach a chuirfear an Clár chun feidhme i gcomhréir leis an Rialachán Airgeadais nó tríd an mbainistíocht indíreach le comhlachtaí cistiúcháin dá dtagraítear in Airteagal 62(1)(c) den Rialachán Airgeadais.
2. Féadfaidh an Clár cistiúchán a sholáthar do ghníomhaíochtaí neamhdhíreacha in aon cheann de na foirmeacha a leagtar síos sa Rialachán Airgeadais, go háirithe deontais mar an phríomhfhoirm tacaíochta sa chlár. Féadfaidh sé maoiniú a sholáthar freisin i bhfoirm duaiseanna, soláthar agus ionstraimí airgeadais laistigh d'oibríochtaí cumaiscethe agus tacaíocht cothromais faoi Luasaire EIC.

3. Beidh feidhm ag na rialacha maidir le rannpháirtíocht agus scaipeadh arna leagan síos sa Rialachán seo maidir le gníomhaíochtaí indíreacha.
4. Leagtar amach na príomhchineálacha gníomhaíochtaí a úsáidfear faoin gClár agus sainítear iad in Iarscríbhinn II. Úsáidfear gach foirm cistiúcháin ar dhóigh sholúbtha síos trí gach cuspóir den Chlár agus cinnfear an úsáid a bheidh leo bunaithe ar riachtanais agus ar shaintréithe a gcuspóirí sonracha.
5. Tacóidh an Clár le gníomhaíochtaí díreacha a dhéanfaidh JRC chomh maith. I gcás ina rannchuideoidh na gníomhaíochtaí le tionscnaimh arna mbunú faoi Airteagal 185 nó faoi Airteagal 187 CFAE, ní mheasfar an rannchuidiú sin a bheith mar chuid den ranníocaíocht airgeadais arna leithdháileadh ar na tionscnaimh sin.
6. Maidir le cur chun feidhme an Chláir Shonraigh¹⁴ agus EIT¹⁵
 - (a) éascófar iad trí phleanáil ilbhliantúil thrédhearcach straitéiseach gníomhaíochtaí taighde agus nuálaíochta mar a leagtar síos sa chlár sonrach, go háirithe don cholún 'Dúshlán Dhomhanda agus Iomaíochas Tionsclaíoch Eorpach', ina mbeidh dlúthpháirt ag na Ballstáit agus lena ndéanfar tuairimí na ngeallsealbhóirí agus na saoránach, más iomchuí, faoi thosaíochtaí agus na cineálacha oiriúnacha gníomhaíochta agus na cineálacha cur chun feidhme le húsáid a chur san áireamh;
 - (b) léireoidh siad comhar idirnáisiúnta, agus naisc chomhoibríocha taighde agus nuálaíochta á leathnú ar fud an Aontais agus níos faide i gcéin, agus léireoidh sé an eolaíocht oscailte agus comhdheiseanna mar aon le rannchuidiú na n-eolaíochtaí sóisialta agus na ndaonnachtaí mar phrionsabail thrasearnálacha;
 - (c) áiritheoidh sé ailíniú le cláir ábhartha eile an Aontais agus méadóidh sé sineirgíocht le cláir agus tosaíochtaí cistiúcháin ar an leibhéal náisiúnta agus réigiúnach, agus LET á neartú sa chaoi sin.
7. Soláthrófar gníomhaíochtaí Fhís Eorpach, den chuid is mó, trí ghlaonna oscailte iomaíocha ar thograí, lena n-áirítear laistigh de mhisin agus de Chomhpháirtíochtaí Eorpacha.

¹⁴ [9870/18]

¹⁵

8. Tabharfar aird ar leith le gníomhaíochtaí taighde agus nuálaíochta a dhéanfar faoin gClár sonrach dá dtagraítear in Airteagal 1(3)(a) agus faoi EIT ar iarratais shibhialta.
9. Áiríteofar leis an gClár go ndéanfar comhdheiseanna do chách a chur chun cinn, agus go ndéanfar príomhshruthú inscne agus gné na hinscne a chur chun feidhme in inneachar taighde agus nuálaíochta. Déanfar aird a dhíriú ar chomhionannas inscne a spreagadh, faoi réir an cháis i réimse an taighde agus na nuálaíochta lena mbaineann, i bpainéil mheastóireachta agus i gcomhlachtaí amhail sainghrúpaí.

Airteagal 7

Misin

1. Déanfar misin a chlársceidealú laistigh den cholún 'Dúshlán Dhomhanda agus an tIomaíochas Tionsclaíoch Eorpach', ach féadfaidh siad leas a bhaint as gníomhaíochtaí laistigh de chodanna eile den Chlár freisin. Beidh misin bunaithe ar dhúshlán atá ábhartha do réimse leathan saoránach Eorpach agus déanfaidh siad foráil do réitigh iomaíocha as a n-eascróidh breisluach agus tionchar uile-Eorpach.
2. Déanfar na misin a [...] **shainiú** agus a chur chun feidhme i gcomhréir leis an gClár Sonrach, agus rannpháirtíocht ghníomhach luath na mBallstát á háirithiú ar an mbealach sin. Déanfar an mheastóireacht ar na tograí maidir leis na misin i gcomhréir le hAirteagal 26.
3. Maidir leis na misin:
 - (a) beidh inneachar soiléir taighde agus nuálaíochta mar aon le breisluach AE soiléir ag baint leo agus rannchuideoidh siad le tosaíochtaí an Aontais agus cuspóirí an chláir Fís Eorpach a leagtar síos in Airteagal 3 a ghnóthú;
 - (b) beidh siad misniúil agus spreagúil agus, beidh ábharthacht agus tionchar leathan acu ó thaobh cúrsaí eolaíochta teicneolaíochta, sochaíocha agus/nó eacnamaíocha agus/nó beartais;
 - (c) léireoidh siad treo soiléir agus beidh siad spriocdhírithe, intomhaiste, faoi cheangal ama agus beidh creat buiséid soiléir acu;

- (d) roghnófar iad ar bhealach trédhearcach agus bainfidh spriocanna uailmhianacha ach réadúla leo mar aon le gníomhaíochtaí taighde, forbartha agus nuálaíochta;
 - (e) spreagfaidh siad gníomhaíochtaí idir disciplíní (lena n-áirítear Eolaíochtaí Sóisialta agus na Daonnachtaí) agus cuirfidh siad ar chumas na ngeallsealbhóirí ón earnáil phoiblí agus ón earnáil phríobháideach, lena n-áirítear saoránaigh agus úsáideoirí deiridh, bheith rannpháirteach go gníomhach i ngníomhaíochtaí lena gcuimseofar gníomhaíochtaí ó raon leathan Leibhéil na hUllmhachta Teicneolaí (LUTanna), lena n-áirítear LUTanna ísle;
 - (f) beidh siad oscailte do chuir chuige agus do réitigh iomadúla ón mbonn aníos agus riachtanais agus tairbhí daonnúla agus sochaíocha á gcur san áireamh agus tábhacht ranníocaíochtaí éagsúla á n-aithint chun na misin sin a bhaint amach.
4. Déanfaidh an Coimisiún faireachán agus meastóireacht ar gach misean i gcomhréir le hIarscríbhinn V den rialachán seo, lena n-áirítear dul chun cinn i ndáil le spriocanna gearrthéarmacha, meántéarmacha agus fadtéarmacha a bhaint amach, lena gcumhdaítear na misin a chur chun feidhme, faireachán a dhéanamh orthu agus deireadh a chur leo de réir a chéile. Déanfar athbhreithniú ar na chéad mhisin a bunaíodh faoi Fhís Eorpach tráth nach déanaí ná 2023 agus roimh aon chinneadh a ghlacadh maidir le misin nua a chruthú nó maidir le misin atá ar siúl a leanúint, a chríochnú nó a atreorú.

Airteagal 8

Comhpháirtíochtaí Eorpacha

1. Féadfar codanna den chlár Fís Eorpach a chur chun feidhme trí Chomhpháirtíochtaí Eorpacha. Féadfar rannpháirtíocht an Aontais i gComhpháirtíochtaí Eorpacha a dhéanamh in aon cheann de na foirmeacha seo a leanas:
 - (a) rannpháirtíocht i gcomhpháirtíochtaí a bhunaítear ar bhonn Meabhrán Tuisceana agus/nó socrúithe conarthacha idir an Coimisiún agus na comhpháirtithe dá dtagraítear in Airteagal 2(3), lena sonraítear cuspóirí na comhpháirtíochta, a bhfuil baint acu le gealltanais ó gach taobh atá rannpháirteach maidir le ranníocaíochtaí airgeadais agus/nó ranníocaíochtaí comhchineáil na gcomhpháirtithe, príomhtháscairí feidhmíochta agus tionchair, na haschuir a sholáthrófar agus rialacha mionsonraithe tuairiscithe. Áirítear orthu sin gníomhaíochtaí comhlántacha taighde agus nuálaíochta a chuireann na comhpháirtithe agus an Clár (Comhpháirtíochtaí Eorpacha comh-chlársceidealaithe) chun feidhme;

- (b) rannpháirtíocht i gclár gníomhaíochtaí taighde agus nuálaíochta agus ranníocaíocht airgeadais leis, lena sonraítear na cuspóirí, príomhtháscairí feidhmíochta agus tionchair agus na haschuir a sholáthrófar, bunaithe ar ghealltanais na gcomhpháirtithe maidir le ranníocaíochtaí airgeadais agus comhchineáil agus maidir lena gcuid gníomhaíochtaí ábhartha a chomhtháthú trí ghníomhaíocht comhchistithe Cláir a úsáid (Comhpháirtíochtaí Eorpacha Comhchistithe); [ceadófar ranníocaíochtaí airgeadais ag eascairt as CSIE agus measfar gur ranníocaíocht náisiúnta iad.]
- (c) rannpháirtíocht i gcláir thaighde agus nuálaíochta agus ranníocaíocht airgeadais leis na cláir sin, ar cláir iad a dtabharfaidh roinnt Ballstát fúthu i gcomhréir le hAirteagal 185 CFAE, nó a dtabharfaidh comhlachtaí arna mbunú de bhun Airteagal 187 CFAE fúthu, amhail Gnóthais Chomhpháirteacha, nó Pobail Eolais agus Nuálaíochta EIT i gcomhlíonadh Rialacháin EIT (Comhpháirtíochtaí Eorpacha Institiúidithe). Ní chuirfear na comhpháirtíochtaí sin chun feidhme ach amháin i gcás nach ngnóthódh foirmeacha eile den chlár Fís Eorpach, lena n-áirítear foirmeacha eile de Chomhpháirtíochtaí Eorpacha, na cuspóirí nó nach gcruthóidís na tionchair is gá a mbeifí ag dréim leo, agus dá mbeadh údar cuí leis trí pheirspictíocht fhadtéarmach agus ardleibhéal comhtháthaithe. Comhpháirtíochtaí arna gcur ar bun i gcomhréir le hAirteagal 185 CFAE nó de bhun Airteagal 187 CFAE, déanfaidh siad bainistiú lárnach ar na ranníocaíochtaí airgeadais go léir, agus an prionsabal á urramú ag an am céanna nach mbainfear úsáid as ranníocaíocht a thug stát rannpháirteach amháin chun tacú le tairbhí as stát rannpháirteach eile, ach i gcás ina gcomhaontófar a mhalairt idir na stáit rannpháirteacha uile. Sonrófar, *inter alia*, leis na rialacha do na comhpháirtíochtaí sin na cuspóirí, na príomhtháscairí feidhmíochta agus tionchair agus na haschuir a sholáthrófar mar aon leis na gealltanais ghaolmhara do ranníocaíochtaí airgeadais agus/nó chomhchineáil na gcomhpháirtithe. [Ceadófar ranníocaíochtaí airgeadais ag eascairt as CSIE agus measfar gur ranníocaíocht náisiúnta iad.]

2. Beidh Comhpháirtíochtaí Eorpacha mar seo a leanas:

- (a) Bunófar iad chun aghaidh a thabhairt ar dhúshláin Eorpacha nó dhomhanda i gcásanna ina ngnóthóidh siad cuspóirí an chláir dar theideal Fís Eorpach ar dhóigh níos éifeachtaí ná an tAontas leis féin agus sna cásanna sin amháin. Beidh, ag na codanna sin, scair iomchuí de bhuiséad na Físe Eorpaí nach mó í ná [XY]%, agus, laistigh de gach braisle faoi Cholún II, déanfar formhór na mbuiséad a leithdháileadh ar ghníomhaíochtaí lasmuigh de chomhpháirtíochtaí Eorpacha;

- (b) Comhlíonfaidh siad prionsabail bhreisluach an Aontais, na trédhearcachta, na hoscailteachta, an tionchair laistigh den Eoraip agus don Eoraip, na héifeachta gearála ar scála dóthanach, ghealltanais airgeadais fadtéarma na gcomhpháirtithe go léir atá rannpháirteach, na solúbthachta maidir le cur chun feidhme, an chomhleanúnachais, an chomhordaithe agus na comhlántachta le tionscnaimh Aontais, áitiúla, réigiúnacha, náisiúnta agus, i gcás inarb ábhartha, le comhpháirtíochtaí agus le misin eile;
- (c) Beidh cur chuige saolré soiléir acu, beidh siad teoranta ó thaobh ama de agus beidh coinníollacha ag baint leo le haghaidh deireadh a chur le cistiúchán ón gClár de réir a chéile.

Na forálacha agus na critéir roghnúcháin, cur chun feidhme, faireacháin, meastóireachta agus maidir le deireadh a chur le cistiúchán de réir a chéile, leagtar amach iad in Iarscríbhinn III.

Airteagal 9

Buiséad

1. Is éard a bheidh sa chlúdach airgeadais chun an Clár Réime a chur chun feidhme don tréimhse 2021 - 2027 [EUR 94 100 000 000 i bpraghsanna reatha] don chlár sonrach dá dtagraítear in Airteagal 1(3)(a) agus don Institiúid Eorpach um Nuálaíocht agus Teicneolaíocht (EIT) agus [EUR 13 000 000 000 i bpraghsanna reatha] don chlár sonrach dá dtagraítear in Airteagal 1(3)(b).
2. Maidir le dáileadh tascach an mhéid dá dtagraítear i mír 1 don chlár sonrach dá dtagraítear in Airteagal 1(3)(a) agus do EIT, is éard a bheidh ann:
 - (a) [EUR 25 800 000 000] le haghaidh Colún I 'Eolaíocht Oscailte' don tréimhse 2021-2027, as a dtiocfaidh
 - (1) [EUR 16 600 000 000] don Chomhairle Eorpach um Thaighde;
 - (2) [EUR 6 800 000 000] do ghníomhaíochtaí Marie Skłodowska-Curie;
 - (3) [EUR 2 400 000 000] do bhonneagair thaighde;

- (b) [EUR 52 700 000 000] le haghaidh Colún II 'Dúshlán Dhomhanda agus Iomaíochas Tionsclaíoch' don tréimhse 2021-2027, as a dtiocfaidh
- (1) [EUR 7 700 000 000] don chnuasach 'An tSláinte';
 - (2) [EUR 2 800 000 000] don chnuasach 'An tSochaí Chuimsitheach agus Shlán';
 - (3) [EUR 15 000 000 000] don chnuasach 'An Teicneolaíocht Dhigiteach agus an Tionscal';
 - (4) [EUR 15 000 000 000] don chnuasach 'Aeráid, Fuinneamh agus Soghluaisteacht';
 - (5) [EUR 10 000 000 000] don chnuasach 'Bia agus Acmhainní Nádurtha';
 - (6) [EUR 2 200 000 000] do ghníomhaíochtaí díreacha neamhnúicléacha an Airmheáin Chomhpháirtigh Taighde (JRC);
- (c) [EUR 13 500 000 000] le haghaidh Colún III 'Nuálaíocht Oscailte' don tréimhse 2021-2027, as a dtiocfaidh
- (1) [EUR 10 500 000 000] don Chomhairle Nuálaíochta Eorpach, lena n-áirítear suas le [EUR 500 000 000] d'Éiceachórais Nuálaíochta Eorpacha;
 - (2) [EUR 3 000 000 000] don Institiúid Eorpach um Nuálaíocht agus Teicneolaíocht (EIT);
- (d) [EUR 2 100 000 000] le haghaidh Cuid 'An Limistéar Eorpach Taighde a Neartú' don tréimhse 2021-2027, as a dtiocfaidh
- (1) [EUR 1 700 000 000] do 'barr feabhais a chomhroinnt';
 - (2) [EUR 400 000 000] do 'Córas Taighde agus Nuálaíochta an Aontais Eorpaigh a athchóiriú agus a fheabhsú'.

3. [Chun freagairt do chásanna gan choinne nó do riachtanais agus d'fhorbairtí nua, féadfaidh an Coimisiún, laistigh den nós imeachta buiséadach bliantúil, diall ó na méideanna dá dtagraítear i mír 2 suas le [10 %] ar a mhéad. Ní cheadófar diall dá shórt i ndáil leis na méideanna dá dtagraítear i bpointe (b) (6) de mhír 2 den Airteagal seo agus an méid iomlán arna leagan amach le haghaidh Cuid 'An Limistéar Eorpach Taighde a Neartú' de mhír 2 den Airteagal seo.]
4. Maidir leis an tsuim dá dtagraítear i mír 1 don chlár sonrach dá dtagraítear in Airteagal 1(3)(a) agus do EIT, féadfar speansais i dtaca le hullmhúchán, faireachán, rialú, iniúchóireacht, meastóireacht agus gníomhaíochtaí eile a bhaineann le bainistiú agus cur chun feidhme an Chláir, lena n-áirítear gach caiteachas riaracháin a chumhdach léi freisin, chomh maith le meastóireacht a bheith á déanamh ar ghnóthú a chuspóirí. Ina theannta sin, féadfar a chumhdach leis speansais a bhaineann le staidéir, cruinnithe saineolaithe, gníomhaíochtaí faisnéise agus cumarsáide, a fhad a bhaineann siad sin le cuspóirí an Chláir, mar aon le speansais a bhaineann le líonraí teicneolaíochta faisnéise arb é is fócas dóibh próiseáil agus malartú faisnéise, lena n-áirítear uirlisí teicneolaíochta faisnéise corparáideacha agus cúnamh teicniúil agus riaracháin eile a bhfuil gá leo i ndáil le bainistiú an Chláir.
5. Más gá, féadfar leithreasuithe a iontráil sa bhuiséad tar éis 2027 chun na speansais dá bhforáiltear i mír 4 a chumhdach, ionas go mbeifear in ann na gníomhaíochtaí nach mbeidh curtha i gcrích faoin 31 Nollaig 2027 a bhainistiú.
6. Féadfar gealltanais bhuiséadacha maidir le gníomhaíochtaí ar faide ná aon bhliain airgeadais amháin iad a roinnt ina dtráthchodanna bliantúla thar roinnt blianta.
7. Gan dochar don Rialachán Airgeadais, féadfaidh caiteachas le haghaidh gníomhaíochtaí a thagann as tionscadail a áirítear sa chéad chlár oibre a bheith incháilithe ón 1 Eanáir 2021.

8. Na hacmhainní a leithdháiltear ar Bhallstát faoi bhainistíocht chomhroinnte ar acmhainní inaistrithe iad i gcomhréir le hAirteagal 21 de Rialachán (AE) XX [... Rialachán na bhForálacha Coiteanna], féadfar, ar a iarraidh sin dóibh, iad a aistriú chuig an gClár. Cuirfidh an Coimisiún na hacmhainní sin chun feidhme go díreach i gcomhréir le pointe (a) d'Airteagal 62(1) den Rialachán Airgeadais nó go hindíreach i gcomhréir le pointe (c) den Airteagal sin. Úsáidfear na hacmhainní sin chun tairbhe na mBallstát lena mbaineann, mura gcinneann údarás bainistíochta ábhartha an Bhallstáit sin a mhalairt].
9. Tá an clár Fís Eorpach ceaptha chun a bheith curtha chun feidhme i sinéirgíocht i gcomhar le cláir eile cistiúcháin de chuid an Aontais, agus simpliú uasta á lorg. Áirítear ar liosta neamh-uileghabhálach de shineirgíochtaí i gcomhar le cláir eile cistiúcháin de chuid an Aontais in Iarscríbhinn IV.

Airteagal 10

An Eolaíocht Oscailte

1. Déanfar, i gcomhréir le hAirteagal 35(3) den Rialachán seo, rochtain oscailte ar fhoilseacháin eolaíocha a eascraíonn as taighde faoin gClár a áirithiú, chomh maith le rochtain oscailte ar shonraí taighde, lena n-áirítear iad siúd ar bunús iad d'fhoilseacháin eolaíocha. Déanfar an méid sin i gcomhréir, freisin, leis an bprionsabal 'a oscailte is féidir, a iata is gá'. Déanfar rochtain oscailte ar aschuir thaighde eile a mholadh, lena n-áirítear ar mhaithe le FBManna.
2. Déanfar bainistíocht fhreagrach ar shonraí taighde a áirithiú i gcomhréir leis na prionsabail 'Findability', 'Accessibility', 'Interoperability' agus 'Reusability' (FAIR) ['In-aimsitheacht', 'Inrochtaineacht', 'Idir-inoibritheacht' agus 'In-athúsáidtheacht']. Tabharfar aird ar chaomhnú fadtéarmach sonraí.
3. Na cleachtais a bhaineann leis an eolaíocht oscailte lena n-áirítear agus diomaite den rochtain oscailte ar aschuir thaighde agus bainistíocht fhreagrach ar shonraí taighde, déanfar iad a chur chun cinn agus a spreagadh.

Airteagal 11

Cistiúchán comhlántach

Seo a leanas gníomhaíochtaí a bhronntar dearbhú Séala Barr Feabhais orthu, nó a chomhlíonann na coinníollacha carnacha, comparáideacha:

- (a) rinneadh measúnú orthu i nglao ar thograí faoin gClár;
- (b) comhlíonann siad íoscheanglais cháilíochta an ghlaio sin ar thograí;
- (c) ní fhéadfar iad a mhaoiniú faoin nglao sin ar thograí i ngeall ar shrianta buiséadacha agus orthu sin amháin,

[féadfaidh siad tacaíocht a fháil ó Chiste Forbraíochta Réigiúnaí na hEorpa, ón gCiste Comhtháthaithe, ón gCiste Sóisialta na hEorpa+ nó ón gCiste Eorpach Talmhaíochta um Fhorbairt Tuaithe, i gcomhréir le mír 5 d'Airteagal [67] de Rialachán (AE) XX (Rialachán na bhForálacha Coiteanna] agus Airteagal [8] nó Rialachán (AE) XX [maidir leis an gcomhbheartas talmhaíochta a mhaoiniú, a bhainistiú agus faireachán a dhéanamh air], ar choinníoll go bhfuil gníomhaíochtaí den sórt sin comhleanúnach le cuspóirí an chláir lena mbaineann. Beidh feidhm ag rialacha an Chiste lena gcuirtear tacaíocht ar fáil.]

Airteagal 12

Tríú tíortha atá comhlachaithe leis an gClár¹⁶

1. Beidh an Clár in ann comhlachas a dhéanamh leis na tríú tíortha seo a leanas:
 - (a) comhaltaí de Chomhlachas Saorthrádála na hEorpa (CSTE) ar comhaltaí iad den Limistéar Eorpach Eacnamaíoch (LEE), i gcomhréir leis na coinníollacha a leagtar síos sa Chomhaontú maidir le LEE;

¹⁶ [Is cuid de bhosca caibidlíochta CAI é an tAirteagal seo agus déanfar é a mhodhnú, mar sin, bunaithe ar threoraíocht chothrománach. Tuigtear go mba cheart go mbeadh comhlachas comhaltaí CSTE i gcomhréir leis na coinníollacha sonracha a leagtar síos i gcomhaontuithe idir an tAontas agus na tíortha sin.]

- (b) tíortha aontacha, tíortha is iarrthóirí agus tíortha is iarrthóirí ionchasacha, i gcomhréir leis na prionsabail ghinearálta agus na téarmaí agus coinníollacha ginearálta a bhaineann le rannpháirtíocht na dtíortha sin i gcláir de chuid an Aontais arna mbunú sna comhaontuithe réime agus sna cinntí ó Chomhairlí Comhlachais lena mbaineann, nó i gcomhaontuithe eile den chineál céanna agus i gcomhréir leis na coinníollacha sonracha a leagtar síos sna comhaontuithe idir an tAontas agus na tíortha sin;
- (c) tíortha a chuimsítear faoi Bheartas Comharsanachta na hEorpa, i gcomhréir leis na prionsabail ghinearálta agus na téarmaí agus coinníollacha ginearálta a bhaineann le rannpháirtíocht na dtíortha sin i gcláir de chuid an Aontais arna mbunú sna comhaontuithe réime agus sna cinntí ó Chomhairlí Comhlachais lena mbaineann, nó i gcomhaontuithe eile den chineál céanna, agus i gcomhréir leis na coinníollacha sonracha a leagtar síos sna comhaontuithe idir an tAontas agus na tíortha sin;
- (d) tríú tíortha agus críocha a chomhlíonann na critéir seo ar fad a leanas:
- i. tá inniúlacht mhaith eolaíochta, teicneolaíochta agus nuálaíochta acu;
 - ii. tá gealltanais tugtha acu maidir le geilleagar margaidh oscailte bunaithe ar rialacha, lena n-áirítear a bheith ag caitheamh ar bhealach cóir agus cothrom le cearta maoine intleachtúla, faoi choimirce institiúidí daonlathacha;
 - iii. cur chun cinn gníomhach beartas lena ndéantar folláine eacnamaíoch agus sóisialta na saoránach a fheabhsú.

Aon chomhlachas a dhéanfar le gach ceann de na tríú tíortha faoi phointe (d), déanfar é i gcomhréir leis na coinníollacha a leagtar síos i gcomhaontú sonracha lena gcumhdaítear rannpháirtíocht an tríú tír in aon chlár de chuid an Aontais, ar choinníoll:

- go n-áirithítear leis an gcomhaontú cothromaíocht chóir idir ranníocaíochtaí agus sochair an tríú tír atá páirteach i gcláir an Aontais;
- go leagtar síos leis an gcomhaontú coinníollacha maidir le rannpháirtíocht sna cláir, lena n-áirítear ríomh na ranníocaíochtaí airgeadais le cláir aonair agus a gcostais riaracháin. Ioncam sannta i gcomhréir le hAirteagal 21(5) den Rialachán Airgeadais a bheidh sna ranníocaíochtaí sin;

- nach dtugtar leis an gcomhaontú cumhacht don tríú tír cinntí a dhéanamh maidir leis an gClár;
 - go ráthaítear leis an gcomhaontú cearta an Aontais chun bainistíocht fhóna airgeadais a áirithiú agus chun a leasanna airgeadais a chosaint.
2. I raon feidhme an chomhlachais le gach tríú tír sa Chlár, cuirfidh sé san áireamh an cuspóir maidir le fás eacnamaíoch a thiomáint san Aontas trí bhíthin na nuálaíochta. Dá réir sin, diomaite de chomhaltaí den Limistéar Eorpach Eacnamaíoch, tíortha aontacha, tíortha is iarrthóirí agus iarrthóirí ionchasacha, d'fhéadfaí codanna den Chlár a eisiamh de chomhaontú comhlachais i dtaca le tír shonrach.
 3. Déanfaidh an comhaontú comhlachais, i gcás inarb iomchuí, foráil maidir le rannpháirtíocht eintitis dlí arna mbunú san Aontas i gclár chomhchosúla tíortha comhlachais i gcomhréir leis an coinníollacha a leagtar síos ann.
 4. Na coinníollacha lena gcinnfear leibhéal na ranníocaíochta airgeadais áiritheoidh siad go ndéanfar ceartú uathoibríoch ar aon mhíchothromaíocht shuntasach i gcomparáid leis an méid a fhaigheann eintitis a bhunaítear sa tír chomhlachaithe trína bheith rannpháirteach sa Chlár, agus costais maidir le bainistiú, cur i bhfeidhm agus oibriú an Chláir á gcur san áireamh.]

TEIDEAL II

RIALACHA MAIDIR LE RANNPHÁIRTÍOCHT AGUS SCAIPEADH

CAIBIDIL I

Forálacha ginearálta

Airteagal 13

Comhlachtaí cistiúcháin agus gníomhaíochtaí díreacha an Airmheáin Chomhpháirtigh Taighde (ACT)

1. Ní fhéadfaidh na comhlachtaí cistiúcháin imeacht ó na rialacha arna leagan síos faoin Teideal seo ach amháin na rialacha in Airteagal 14, Airteagal 15 agus Airteagal 16 i gcásanna a bhfuil údar cuí leo agus i gcás ina ndéantar foráil maidir leis sin sa ghníomh bunúsach lena mbunaítear an comhlacht cistiúcháin nó lena gcuirtear cúraimí cur chun feidhme buiséid ar iontaoibh dó nó, maidir le comhlachtaí cistiúcháin faoi Airteagal 62(1)(c)(ii), faoi Airteagal 62(1)(c)(iii) nó faoi Airteagal 62(1)(c)(v) den Rialachán Airgeadais, má dhéantar foráil maidir leis sa chomhaontú ranníocaíochta agus ina riachtanais oibríochtúla shonracha nó má éilítear sin i ngeall ar an gcineál gníomhaíochta.
2. Ní bheidh feidhm ag na rialacha arna leagan amach faoin Teideal seo maidir le gníomhaíochtaí díreacha a dhéanann ACT.

Airteagal 14

Gníomhaíochtaí incháilithe

1. Gan dochar do mhír 2 den Airteagal seo, ní bheidh ach gníomhaíochtaí lena gcuirtear na cuspóirí dá dtagraítear in Airteagal 3 chun feidhme incháilithe chun cistiú a fháil.

Ní chuirfear maoiniú ar fáil i gcomhair na réimsí taighde seo a leanas:

- (a) gníomhaíochtaí taighde arb é is aidhm leo daoine a chlónáil chun críocha atáirgthe;
 - (b) gníomhaíochtaí taighde arb é is aidhm leo oidhreacht ghéiniteach daoine a athrú ar bhealach go bhféadfadh athruithe den sórt sin teacht in oidhreacht¹⁷;
 - (c) gníomhaíochtaí taighde arb é is aidhm leo suthanna daonna a chruthú chun críocha taighde a dhéanamh agus sin amháin, nó chun gaschealla a sholáthar, lena n-áirítear trí aistriú núicléas cille sómaí.
2. D'fhéadfaí maoiniú a sholáthar le haghaidh taighde ar ghaschealla daonna, daoine fásta agus suthach araon, ag brath ar inneachar an togra eolaíochta agus ar chreat dlí an Bhallstáit lena mbaineann. Ní dheonófar, laistigh ná lasmuigh den Aontas, aon chistiú le haghaidh gníomhaíochtaí taighde a bhfuil toirmeasc orthu sna Ballstáit uile. Ní dhéanfar cistiú le haghaidh aon ghníomhaíocht i mBallstát ina mbeidh gníomhaíocht den chineál sin toirmisce.

Airteagal 15

Eitic¹⁸

1. Déanfar na gníomhaíochtaí faoin gClár prionsabail eiticiúla agus reachtaíocht ábhartha náisiúnta agus idirnáisiúnta agus reachtaíocht ábhartha an Aontais a chomhlíonadh, lena n-áirítear an Chairt um Chearta Bunúsacha an Aontais Eorpaigh agus an Coinbhinsiún Eorpach um Chearta an Duine agus a Phrótacail Fhorlíontacha.

Tabharfar aird faoi leith ar phrionsabal na comhréireachta, ar an gceart chun príobháideachta, ar an gceart chun sonraí pearsanta a chosaint, ar cheart an duine chun sláine fisicí agus intinne, ar an gceart chun neamh-idirdhealaithe agus ar an ngá le leibhéil arda chosanta ar shláinte an duine agus ar an gcomhshaol a áirithiú.

¹⁷ Féadtar taighde a bhaineann leis an gcóireáil i gcás ailse na ngónad a mhaoiniú.

¹⁸ Faoi réir an ghnímh dlí dheiridh, soláthróidh an Coimisiún dearbhú maidir le taighde ar ghaschealla suthacha daonna mar a rinneadh i bhFís 2020 (Dearbhú 2013/C 373/02).

2. Soláthróidh na heintitis rannpháirteacha sa ghníomhaíocht an méid seo a leanas:
- (a) féinmheasúnú maidir le heitic lena sainaitheofar agus lena sonrófar na saincheistanna intuartha eitice ar fad a bhaineann leis an gcuspóir, an cur chun feidhme agus an tionchar is dócha a bheidh ag na gníomhaíochtaí a chisteofar, lena n-áirítear deimhniú go gcomhlíontar mír 1, agus tuairisc ar an dóigh a dhéanfar sin a áirithiú;
 - (b) deimhniú go gcomhlíonfaidh na gníomhaíochtaí an Cód Iompair Eorpach maidir leis an tSláine Taighde arna fhoilsiú ag Acadaimh Uile na hEorpa agus nach ndéanfar aon ghníomhaíochtaí arna eisiamh ó chistiúchán;
 - (c) maidir le gníomhaíochtaí a dhéantar taobh amuigh den Aontas, deimhniú go gceadófaí na gníomhaíochtaí céanna i mBallstát; agus
 - (d) maidir le gníomhaíochtaí a bhaineann úsáid as gaschealla suthacha daonna, de réir mar is iomchuí, sonraí faoi bhearta ceadúnaithe agus rialaithe a ghlacfaidh údaráis inniúla na mBallstát lena mbaineann mar aon le sonraí faoi na ceaduithe eitice a gheofar sula gcuirfear tús leis na gníomhaíochtaí lena mbaineann.
3. Déanfar tograí a scagthástáil go córasach chun na gníomhaíochtaí sin a shainaithint lena n-ardaítear saincheistanna eitice tromchúiseacha nó casta agus iad a chur faoi bhráid measúnú eitice. Is é an Coimisiún a dhéanfaidh an measúnú eitice mura ndéantar é a tharmligean do chomhlacht cistiúcháin. Maidir le gníomhaíochtaí a bhfuil baint acu le gaschealla suthacha daonna nó suthanna daonna a úsáid, beidh measúnú eitice éigeantach. Déanfar scagthástáil agus measúnuithe le tacaíocht ó shaineolaithe eitice. Déanfaidh an Coimisiún agus na comhlachtaí cistiúcháin trédhearcacht na nósanna imeachta eitice a áirithiú an oiread agus is féidir sin.
4. Na heintitis atá rannpháirteach sa ghníomhaíocht, gheobhaidh siad gach formheas nó gach doiciméad éigeantach eile ó na coistí ábhartha náisiúnta agus áitiúla nó ó chomhlachtaí eile amhail údaráis cosanta sonraí sula gcuirtear tús leis na gníomhaíochtaí ábhartha. Coinneofar na doiciméid sin ar taifead agus tabharfar don Choimisiún iad ar a iarraidh sin.

5. I gcás inarb iomchuí, déanfaidh an Coimisiún nó comhlacht cistiúcháin seiceálacha eitice. I gcás saincheisteanne eitice tromchúiseacha nó casta, is é an Coimisiún a dhéanfaidh na seiceálacha mura ndéantar é a tharmligean do chomhlacht cistiúcháin.

Déanfar seiceálacha eitice le tacaíocht ó shaineolaithe eitice.
6. Is féidir gníomhaíochtaí nach gcomhlíonann na ceanglais eiticiúla dá dtagraítear i míreanna 1 go 4 a dhiúltú nó a fhoirceannadh tráth ar bith.

Airteagal 16

Slándáil

1. Na gníomhaíochtaí a dhéanfar faoin gclár, comhlíonfaidh siad na rialacha slándála is infheidhme agus go háirithe rialacha maidir le cosaint sonraí rúnaicmithe ar nochtadh neamhúdaraíthe, lena n-áirítear aon dlí náisiúnta nó de chuid an Aontais is ábhartha a chomhlíonadh. I gcás taighde a dhéantar lasmuigh den Aontas a úsáideann nó a ghineann faisnéis rúnaicmithe, sa bhreis ar na ceanglais sin a chomhlíonadh, is gá comhaontú maidir le slándáil a thabhairt i gcrích idir an tAontas agus an tríú tír ina dtugtar an taighde i gcrích.
2. I gcás inarb iomchuí, áireofar ar na tograí sin féinmheasúnú slándála lena sainaitheofar aon saincheisteanne slándála agus lena sonrófar an dóigh a dtabharfar aghaidh ar na saincheisteanne sin chun an dlí náisiúnta agus de chuid an Aontais is ábhartha a chomhlíonadh.
3. I gcás inarb iomchuí, déanfaidh an Coimisiún nó an comhlacht cistiúcháin grinnschrúdú slándála maidir le tograí a bhfuil saincheisteanne slándála ag baint leo.
4. I gcás inarb iomchuí, comhlíonfaidh na gníomhaíochtaí Cinneadh (AE, Euratom) 2015/444 agus a rialacha cur chun feidhme.
5. Na heintitis a bheidh rannpháirteach sa ghníomhaíocht, áiritheoidh siad i ndáil leis an bhfaisnéis rúnaicmithe a úsáidtear agus/nó a ghintear sa ghníomhaíocht, go gcosnófar í ar nochtadh neamhúdaraíthe. Soláthróidh siad cruthúnas ar imréiteach pearsanta slándála nó imréiteach le haghaidh saoráide ó na húdaráis slándála náisiúnta is ábhartha, sula dtosaítear na gníomhaíochtaí lena mbaineann.

6. I gcásanna ina mbeidh ar shaineolaithe seachtracha déileáil le faisnéis rúnaicmithe, beidh gá le himréiteach slándála iomchuí sula gceapfar na saineolaithe sin.
7. I gcás inarb iomchuí, féadfaidh an Coimisiún nó an comhlacht cistiúcháin seiceálacha slándála a dhéanamh.
8. Is féidir gníomhaíochtaí nach gcomhlíonann na ceanglais slándála dá dtagraítear i mír 1, mír 2, mír 4, mír 5 agus mír 7 a dhiúltú nó a fhoirceannadh tráth ar bith.

CAIBIDIL II

Deontais

Airteagal 17

Deontais

Bronnfar agus bainisteofar deontais faoin gClár i gcomhréir le Teideal VIII den Rialachán Airgeadais, mura sonraítear a mhalairt sa Chaibidil seo.

Airteagal 18

Eintitis is incháilithe le haghaidh comhpháirtíochta

1. Féadfaidh aon eintiteas dlíthiúil, beag beann ar áit a bhunaithe, nó aon eagraíocht idirnáisiúnta a bheith rannpháirteach i ngníomhaíochtaí faoin gClár ar choinníoll go gcomhlíonfar na coinníollacha a leagtar síos sa Rialachán seo mar aon le haon choinníoll a leagtar síos sa chlár oibre nó sa ghla.
2. Beidh eintitis mar chuid de Chuibhreannas a mbeidh ar a laghad trí cinn d'eintitis neamhspleácha dlí san áireamh ann agus gach ceann acu bunaithe i mBallstát éagsúil nó i dtír chomhlachaithe agus ar a laghad ceann amháin acu bunaithe i mBallstát, ach amháin más amhlaidh an méid seo a leanas:
 - (a) a fhoráiltear dá mhalairt leis an gclár oibre, má tá údar cuí leis;

(b) is gníomhaíocht í dá dtagraítear i mír 3 nó i mír 4.

3. Gníomhaíochtaí taighde ar theorainneacha an eolais de chuid na Comhairle Eorpaí um Thaighde (CET), gníomhaíochtaí na Comhairle Nuálaíochta Eorpaí, gníomhaíochtaí oiliúna agus soghluaisteachta nó gníomhaíochtaí comhchistiúcháin cláir, féadfaidh eintiteas dlí amháin nó níos mó iad a chur chun feidhme, ach ní mór ceann amháin díobh sin a bheith bunaithe i mBallstát nó i dtír chomhlachaithe.
4. Féadfaidh eintiteas dlí amháin nó níos mó gníomhaíochtaí comhordaithe agus tacaíochta a chur chun feidhme, eintiteas a d'fhéadfaí a bheith bunaithe i mBallstát, i dtír chomhlachaithe [nó i dtríú tír]¹⁹.
5. I gcás gníomhaíochtaí a bhaineann le sócmhainní straitéiseacha, leasanna, uathrialachas nó slándáil an Aontais, féadfar foráil a dhéanamh sa chlár oibre maidir le rannpháirtíocht a bheith teoranta do na heintitis sin atá bunaithe sna Ballstáit amháin, nó do na heintitis sin atá bunaithe i dtíortha comhlachaithe áirithe [nó i dtríú tíortha eile] maille leis na Ballstáit. Aon teorannú a dhéanfar ar rannpháirtíocht na n-eintiteas dlítheanach, arna mbunú i dtíortha comhlachaithe ar comhaltaí de LEE iad, is i gcomhréir le téarmaí agus le coinníollacha Chomhaontú LEE a bheidh sé.
6. I gcás inarb iomchuí agus ina bhfuil bonn cirt leis, féadfar foráil a dhéanamh sa chlár oibre maidir le critéir incháilitheachta sa bhreis orthu sin arna leagan amach i míreanna 2, 3, 4, agus i mír 5 de réir ceanglais shonracha beartais nó de réir chineál agus cuspóirí na gníomhaíochta, lena n-áirítear líon na n-eintiteas dlítheanach, cineál an eintitis dlítheanaigh agus an áit inar bunaíodh é.
7. [I gcás gníomhaíochtaí a bhaineann leas as méideanna faoi Airteagal 9(8), beidh an rannpháirtíocht teoranta d'eintiteas dlítheanach amháin arna bhunú i ndlínse an Údaráis Bainistithe a dhéanann an tarmligeán, seachas má chomhaontaítear a mhalairt leis an Údarás Bainistithe agus má dhéantar foráil maidir leis sa chlár oibre.]
8. I gcás ina léirítear sin sa chlár oibre, féadfaidh JRC a bheith rannpháirteach i ngníomhaíochtaí.
9. JRC, eagraíochtaí taighde Eorpacha idirnáisiúnta agus eintitis dlítheanacha arna gcruthú faoi dhlí an Aontais Eorpaigh, measfar iad a bheith bunaithe i mBallstát nach ionann é agus na Ballstáit ina bhfuil na heintitis dlítheanacha eile a bheidh rannpháirteach sa ghníomhaíocht bunaithe.

¹⁹ D'iarr idirbheartaithe CAI go gcuirfí na lúibíní sin isteach.

10. I gcás gníomhaíochtaí taighde ar theorainneacha an eolais agus gníomhaíochtaí oiliúna agus soghluaisteachta de chuid na Comhairle Eorpaí um Thaighde (CET), eagraíochtaí idirnáisiúnta a bhfuil a gceanncheathrú bunaithe i mBallstát nó i dtír chomhlachaithe, measfar iad a bheith bunaithe sa Bhallstát sin nó sa tír chomhlachaithe sin.

Airteagal 19

Eintitis is incháilithe le haghaidh cistiúcháin

1. Tá eintitis incháilithe le haghaidh cistiúcháin má tá siad bunaithe i mBallstát nó i dtír chomhlachais.

[I gcás gníomhaíochtaí a bhaineann leas as méideanna faoi Airteagal 9(8), is iad na heintitis atá bunaithe i ndlínse an Údaráis Bhainistíochta a dhéanann an tarmligeán a bheidh incháilithe le haghaidh cistiúcháin as na méideanna sin agus iad sin amháin.]
2. [I bprionsabal, eintitis dhlítheanacha atá bunaithe i dtríú tír neamh-chomhlachaithe, ba cheart dóibh costais a rannpháirtíochta a thabht. Mar sin féin, i gcás tíortha ísealioncaim, tíortha meánioncaim²⁰ agus, go heisceachtúil, tríú tíortha neamh-chomhlachaithe eile, d'fhéadfaidís a bheith incháilithe le haghaidh cistiúcháin i ngníomhaíocht ar choinníoll:
 - (a) go sainaithnítear an tríú tír sa chlár oibre arna ghlacadh ag an gCoimisiún; nó
 - (b) go measann an Coimisiún nó an comhlacht cistiúcháin go bhfuil a rannpháirtíocht rithábachtach chun an ghníomhaíocht a chur chun feidhme;]
3. Tá eintitis chleamhnaithe incháilithe le haghaidh cistiúcháin i ngníomhaíocht má tá siad bunaithe i mBallstát, i dtír Chomhlachaithe [nó i dtríú tír] arna sainaithint sa chlár oibre arna ghlacadh ag an gCoimisiún.

²⁰ Cuirfear liosta de na tíortha ísealioncaim agus na tíortha meánioncaim i gceangal leis an gclár oibre.

Glaó ar thograí

1. In ainneoin na bhforálacha sonracha i mír 2, cuirfear inneachar na nglaoanna ar thograí le haghaidh na ngníomhaíochtaí uile sa chlár oibre.
2. Maidir le punanna gníomhaíochtaí a fhorbairt faoi ghníomhaíochtaí aistrithe Threo-Aimsitheoir EIC:
 - (a) cinnfear seoladh agus inneachar na nglaoanna ar thograí i dtaca le cuspóirí agus buiséad arna leagan amach ag an gclár oibre i ndáil le punann na ngníomhaíochtaí lena mbaineann;
 - (b) Le gach togra a roghnaítear trí ghlaó ar thograí faoi Threo-Aimsitheoir EIC, áireofar suim sheasta EUR 50,000 chun dul i mbun gníomhaíochtaí comhlántacha, amhail cuideachtaí seachthairbheacha agus nuálaíochtaí margai-chruthaitheacha a d'fhéadfadh a bheith ann a mheas, nó plan fóna gnó a fhorbairt. Úsáidfear an tsuim sin faoi réir údarú a fháil roimh ré ón gCoimisiún. Cuirfear Coiste an Chláir arna bhunú faoin gClár Sonrach, ar an eolas maidir le cásanna den sórt sin.
3. Más gá chun a gcuspóirí a ghnóthú, féadfar, i gcásanna eisceachtúla, srian a chur ar ghlaonna chun gníomhaíochtaí breise a fhorbairt nó chun comhpháirtithe breise a chur le gníomhaíochtaí atá ann cheana. Ina theannta sin, féadfar a fhoráil leis an gclár oibre go bhféadfadh eintitis dhlítheanacha ó Bhallstáit ar íseal a bhfeidhmíocht san T&I páirt a ghlacadh i ngníomhaíochtaí comhoibríocha T&I atá roghnaithe cheana, ach é sin faoi réir chomhaontú a fháil ón gcuibhreannas lena mbaineann agus ar choinníoll nach bhfuil eintitis dhlítheanacha ó na Ballstáit sin rannpháirteach ann cheana féin.
4. Níl glaó ar thograí de dhíth le haghaidh gníomhaíochtaí comhordaithe agus tacaíochta nó gníomhaíochtaí comhchistiúcháin cláir, más amhlaidh:
 - (a) go ndéanfaidh JRC nó eintitis dlítheanacha a shainithnítear sa chlár oibre iad; agus
 - (b) nach dtagann siad faoi raon feidhme glaó ar thograí, i gcomhréir le Airteagal 195(e) den Rialachán Airgeadais.

5. Saineoidh an clár oibre glaonna a mbeidh 'Séalaí Barr Feabhais' á mbronnadh mar gheall orthu. Le réamhúdarú ón iarratasóir, féadfar faisnéis a bhaineann leis an iarratas agus leis an meastóireacht a chomhroinnt le húdaráis mhaoinithe ar suim leo í, faoi réir comhaontuithe rúndachta a bheith tugtha i gcrích.

Airteagal 21

Glaonna coiteanna

Féadfaidh an Coimisiún nó comhlacht maoinithe glao comhpháirteach ar thograí a eisiúint i gcomhar leo seo a leanas:

- (a) tríú tíortha, lena n-áirítear eagraíochtaí nó gníomhaireachtaí eolaíochta agus teicneolaíochta na dtíortha sin;
- (b) eagraíochtaí idirnáisiúnta;
- (c) eintitis dlítheanacha neamhbhrabúis.

I gcás glao comhpháirteach, bunófar nósanna imeachta comhpháirteacha le haghaidh tograí a roghnú agus meastóireacht a dhéanamh orthu. Beidh baint ag sainghrúpa comhardaithe leis na nósanna imeachta, arna cheapadh ag gach comhpháirtí.

Soláthar réamhthráchtála agus soláthar réiteach nuálach

1. Féadfar baint a bheith ag soláthar réamhthráchtála nó soláthar poiblí réiteach nuálach le gníomhaíochtaí, nó féadfar an soláthar sin a bheith mar phríomhaidhm ag gníomhaíochtaí a dhéanfaidh tairbhithe ar údaráis chonartha nua nó eintitis chonartha nua iad mar a shainítear i dTreoir 2014/23/AE²¹, i dTreoir 2014/24/AE²², i dTreoir 2014/25/AE²³ agus i dTreoir 2009/81/EC²⁴.
2. Na nósanna imeachta maidir le soláthar:
 - (a) comhlíonfaidh siad prionsabail na trédhearcachta, an neamh-idirdhealaithe, na córa comhionainne, na bainistíochta fóna airgeadais, na comhréireachta agus rialacha iomaíochta;
 - (b) féadfaidh siad foráil a dhéanamh maidir le coinníollacha sonracha amhail ionad feidhmíochta na ngníomhaíochtaí arna soláthar a bheith teoranta do chríoch na mBallstát agus na dtíortha comhlachais;
 - (c) féadfaidh siad dámhachtain conarthaí iolracha a údarú laistigh den nós imeachta céanna (ilfhoinsiú); agus
 - (d) déanfaidh siad foráil maidir le bronnadh na gconarthaí ar an táirgeoir/na táirgeoirí lena dtugtar an luach airgid is fearr agus a áirithiú nach bhfuil aon choinbhleacht leasa ann san am céanna.

²¹ Treoir 2014/23/AE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 26 Feabhra 2014 maidir le conarthaí lamhála a dhámhachtain (IO L 94, 28.03.2014, lch. 1).

²² Treoir 2014/24/AE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 26 Feabhra 2014 maidir le conarthaí lamhála a dhámhachtain agus lena n-aisghairtear Treoir 2004/18/CE. (IO L 94, 28.03.2014, lch. 65).

²³ Treoir 2014/25/AE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 26 Feabhra 2014 maidir le soláthar arna dhéanamh ag eintitis a fheidhmíonn in earnáil an uisce, an fhuinnimh, an iompair agus na seirbhísí poist agus lena n-aisghairtear Treoir 2004/17/CE (IO L 94, 28.03.2014, lch. 243).

²⁴ Treoir 2009/81/CE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 13 Iúil 2009 maidir leis na nósanna imeachta maidir le conarthaí áirithe oibreacha a bhronnadh, conarthaí soláthair agus conarthaí seirbhíse ag údaráis chonartha nua nó ag eintitis i réimsí na cosanta agus na slándála a chomhordú agus lena leasaítear Treoir 2004/17/CE agus Treoir 2004/18/CE (IO L 216, 20.08.2009, lch. 76).

3. Beidh ar a laghad na cearta maoinne intleachtúla gaolmhara faoi úinéireacht an chonraitheora a ghinfidh na torthaí agus é i mbun soláthair réamhthráchtála. Beidh ar a laghad cearta rochtana saor ó ríchíosanna ar na torthaí le haghaidh a n-úsáide féin ag na húdaráis chonarthaigh, agus beidh an ceart acu ceadúnais neamheisiacha a dheonú do thríú páirtithe, nó an ceart ceangal a chur ar chonraitheoirí rannpháirteacha iad a dheonú, chun na torthaí a shaothrú ar mhaithe leis an údarás conarthach faoi choinníollacha córa réasúnacha gan aon cheart a bheith ag na tríú páirtithe sin focheadúnas a dheonú. Mura ndéanann conraitheoir saothrú tráchtála ar na torthaí laistigh de thréimhse shocraithe tar éis an tsoláthair réamhthráchtála mar a shainithnítear é sa chonradh, is féidir leis na húdaráis chonarthaigh, i ndiaidh dóibh an tsaincheist a phlé leis an gconraitheoir sin, a iarraidh air go n-aistreofaí aon úinéireacht ar na torthaí chuig na húdaráis chonarthaigh.

²⁵[Airteagal 23]

Cistiú carnach

Féadfaidh gníomhaíocht a bhfuil ranníocaíocht faighte aici ó chlár eile de chuid an Aontais ranníocaíocht a fháil faoin gClár freisin, ar choinníoll nach gcumhdaíonn na ranníocaíochtaí na costais chéanna. Gach clár de chuid an Aontais a dhéanann ranníocaíocht leis an gníomhaíocht, beidh feidhm ag a rialacha féin maidir leis an ranníocaíocht sin. Ní bheidh an cistiúchán carnach níos airde ná na costais incháilithe iomlána a bhaineann leis an ngníomhaíocht agus féadfar an tacaíocht as cláir éagsúla de chuid an Aontais a ríomh ar bhonn *pro rata* i gcomhréir leis na doiciméid ina leagtar amach na coinníollacha maidir le tacaíocht.]

Airteagal 24

Critéir roghnúcháin

1. I dteannta na n-eisceachtaí a luaitear in Airteagal 198(5) den Rialachán Airgeadais, ní dheimhneofar an acmhainn airgeadais ach le haghaidh an chomhordaitheora amháin agus sin amháin má tá an cistiú arna iarraidh ón Aontas le haghaidh na gníomhaíochta cothrom le EUR 500 000 nó níos mó ná sin.

²⁵ [Faoi réir thoradh na caibidlíochta maidir leis na gníomhartha dlí faoi seach.]

2. Mar sin féin, má tá aon amhras ann faoin acmhainn airgeadais nó má tá riosca níos mó ann de dheasca na rannpháirtíochta i roinnt gníomhaíochtaí atá á reáchtáil go fóill arna gcistiú ag cláir taighde agus nuálaíochta de chuid an Aontais, déanfaidh an Coimisiún nó an comhlacht cistiúcháin acmhainn airgeadais iarratasóirí eile nó comhordaitheoirí atá faoi bhun na tairsí dá dtagraítear i mír 1 a dheimhniú freisin.
3. Má dhéanann eintiteas dlítheanach eile an acmhainn airgeadais a ráthú go struchtúrach, déanfar acmhainn airgeadais an dara heintiteas dlí sin a dheimhniú freisin.
4. I gcás ina bhfuil acmhainn airgeadais lag ann, féadfaidh an Coimisiún nó an comhlacht cistiúcháin coinníoll a leagan síos maidir le rannpháirtíocht an iarratasóra trí cheangal a chur air dearbhú a sholáthar maidir le dliteanas comhpháirteach agus leithleach ó eintiteas cleamhnaithe.
5. An ranníocaíocht leis an Sásra Árachais Fhrithpháirtigh arna leagan amach in Airteagal 33, measfar gur ráthú leordhóthanach é faoi Airteagal 152 den Rialachán Airgeadais. Ní fhéadfar ráthú breise nó slándála a ghlacadh ó thairbhíthe nó a fhorchur orthu.

Airteagal 25

Critéir dhámhachtana

1. Déanfar meastóireacht ar thogra a thíolacfar ar bhonn na gcritéar dámhachtana seo a leanas:
 - (a) barr feabhais;
 - (b) tionchar;
 - (c) cáilíocht agus éifeachtúlacht an chur chun feidhme.
2. Ní bheidh feidhm ach ag an gcritéar dá dtagraítear i bpointe (a) de mhír 1 maidir le tograí le haghaidh gníomhaíochtaí ar theorainneacha an eolais arna ndéanamh ag CET.
3. Leagfar síos sa chlár oibre a thuilleadh sonraí maidir le cur i bhfeidhm na gcritéar dámhachtana a leagtar síos i mír 1, agus sonrófar ann ualuithe agus tairseacha.

Meastóireacht

1. Is é an coiste meastóireachta, ar saineolaithe neamhspleácha seachtracha a chomhaltaí, a dhéanfaidh meastóireacht ar thograí.

I gcás mhisin agus ghníomhaíochtaí na Comhairle Nuálaíochta Eorpaí agus, i gcásanna a bhfuil bonn cirt leo a leagtar amach sa chlár oibre **arna ghlacadh ag an gCoimisiún**, féadfaidh gur ionadaithe institiúidí nó ionadaithe comhlachtaí de chuid an Aontais cuid de na comhaltaí nó, i gcás ghníomhaíochtaí comhordúcháin agus tacaíochta, cuid de na comhaltaí nó iomlán na gcomhaltaí ar an gcoiste meastóireachta dá dtagraítear in Airteagal 150 den Rialachán Airgeadais.

Féadfaidh breathnóirí neamhspleácha an próiseas meastóireachta a leanúint.

2. I gcás inar iomchuí, déanfaidh an coiste meastóireachta na tograí a sháraigh na tairseacha is infheidhme a aicmiú, dá réir seo a leanas:

- (a) na scóir mheastóireachta;
- (b) a mhéid a rannchuidíonn siad le cuspóirí sonracha beartais a bhaint amach, lena n-áirítear bunú punainne comhsheasmhaí tionscadal le haghaidh ghníomhaíochtaí Threo-Aimsitheoir misin EIC agus i gcásanna eile a bhfuil bonn cirt leo, mar a leagtar amach go mionsonrach sa chlár oibre **arna ghlacadh ag an gCoimisiún**.

I gcás mhisin agus ghníomhaíochtaí na Comhairle Nuálaíochta Eorpaí agus, i gcásanna a bhfuil bonn cirt leo a leagtar amach sa chlár oibre **arna ghlacadh ag an gCoimisiún**, féadfaidh an coiste meastóireachta aon choigeartuithe ar na tograí a mholadh a mhéid is gá sin ar mhaithe le comhsheasmhacht chur chuige na punainne. Beidh na coigeartuithe sin i gcomhréir leis na coinníollacha rannpháirtíochta agus cloífidh siad le prionsabal na córa comhionainne. Cuirfear Coiste an Chláir ar an eolas maidir le cásanna den sórt sin.

3. I gcomhréir le hAirteagal 200(7) den Rialachán Airgeadais, gheobhaidh na hiarratasóirí aiseolas ag gach céim den mheastóireacht agus, i gcás inarb infheidhme, na cúiseanna lena dhiúltú.
4. Eintitis dhlítheanacha atá bunaithe i mBallstáit ar íseal a bhfeidhmíocht T&I a ghlac páirt ar bhealach sásúil sa chomhpháirt "Rannpháirtíocht a leathnú agus barr feabhais a chomhroinnt", gheobhaidh siad, arna iarraidh sin, taifead den rannpháirtíocht sin a d'fhéadfaí a cur le tograí le haghaidh Chólún II den Chlár atá á gcomhordú acu.

Airteagal 27

An nós imeachta athbhreithnithe meastóireachta

1. Féadfaidh an t-iarratasóir athbhreithniú meastóireachta a iarraidh má mheasann sé nár cuireadh an nós imeachta meastóireachta is infheidhme i bhfeidhm mar is ceart maidir lena thogra²⁶.
2. Níl feidhm ag athbhreithniú meastóireachta ach amháin maidir le gnéithe de nósanna imeachta na meastóireachta, ní maidir le fiúntas an togra.
- 2a. Soláthróidh coiste athbhreithnithe meastóireachta tuairim ar ghnéithe nós imeachta, agus déanfaidh oifigeach de chuid an Choimisiúin nó de chuid an chomhlachta ábhartha maoinithe cathaoirleacht ar na cruinnithe sin, ar oifigeach é nach bhfuil baint aige leis an roinn atá freagrach as an nglao ar thograí. Féadfaidh an coiste ceann acu seo a leanas a mholadh:
 - (a) go ndéanfaidh go príomha meastóirí nach raibh baint acu leis an meastóireacht tosaigh athmheastóireacht ar an togra;
 - (b) an mheastóireacht tosaigh a dhearbhuí.
3. Ní chuirfidh an t-athbhreithniú meastóireachta moill ar phróiseas roghnúcháin le haghaidh tograí nach ábhar an athbhreithnithe iad.

²⁶ Déanfar an nós imeachta a mhíniú i ndoiciméad a fhoilseofar roimh thús an phróisis meastóireachta.

Airteagal 28

Am chun deontais a thabhairt

1. De mhaolú ar an gcéad mhír d'Airteagal 194(2) den Rialachán Airgeadais, beidh feidhm ag na tréimhsí seo a leanas:
 - (a) maidir leis na hiarratasóirí go léir a chur ar an eolas faoi mheastóireacht eolaíoch ar a n-iarratais, beidh uastréimhse chúig mhí ann ón dáta deiridh chun na tograí iomlána a thíolacadh;
 - (b) maidir le comhaontuithe deontais a shíniú le hiarratasóirí, beidh uastréimhse ocht mí ann ón dáta deiridh le haghaidh tograí críochnaithe a thíolacadh.
2. Féadfaidh an clár oibre tréimhsí níos gairide a leagan síos.
3. Le cois na n-eisceachtaí arna leagan síos sa dara fomhír d'Airteagal 194(2) den Rialachán Airgeadais, féadfar na tréimhsí dá dtagraítear i mír 1 a shárú maidir le gníomhaíochtaí CET, maidir le misin agus nuair a chuirtear gníomhaíochtaí faoi mheasúnú eitice nó slándála.

Airteagal 29

Cur chun feidhme an deontais

1. I gcás nach gcomhlíonann an rannpháirtí a oibleagáidí maidir le cur chun feidhme teicniúil na gníomhaíochta, comhlíonfaidh na tairbhíthe eile na hoibleagáidí gan aon chistiúchán breise ón Aontas, ach amháin má bhaintear an oibleagáid sin díobh d'aon ghnó. Beidh freagracht airgeadais gach tairbhí teoranta dá fhiacha féin, faoi réir na bhforálacha a bhaineann leis an Sásra Árachais Fhrithpháirtigh.
2. Féadfaidh an comhaontú deontais garspriocanna agus tráthchodanna a bhaineann le réamh-mhaoiniú a leagan síos. Mura mbaintear na garspriocanna amach, féadfar an ghníomhaíocht a chur ar athló, a leasú nó, i gcás ina bhfuil bonn cirt leis, a fhoirceannadh.

3. Féadfar an ghníomhaíocht a fhoirceannadh freisin más amhlaidh nach bhfuil na torthaí a bhfuiltear ag dréim leo ábhartha a thuilleadh maidir leis an Aontas de dheasca cúiseanna eolaíocha nó teicneolaíocha, nó, ina theannta sin, i gcás luasaire EIC, de dheasca cúiseanna eacnamaíocha.

Airteagal 29a

Comhaontú Deontais Samplach

1. Dréachtóidh an Coimisiún, i ndlúthchomhar leis na Ballstáit, comhaontuithe samplacha deontais idir an Coimisiún agus na rannpháirtithe nó idir an comhlacht ábhartha cistiúcháin agus na tairbhíthe i gcomhréir leis an Rialachán seo. Má tá gá le modhnú mór ar chomhaontú deontais samplach, déanfaidh an Coimisiún, i ndlúthchomhar leis na Ballstáit, é a athbhreithniú i gcás inarb iomchuí.
2. Bunófar leis an gcomhaontú deontais cearta agus oibleagáidí na dtairbhíthe, agus cearta an Choimisiúin nó an chomhlachta cistiúcháin ábhartha chomh maith i gcomhréir leis an Rialachán seo. Bunófar leis, freisin, cearta agus oibleagáidí na n-eintiteas dlítheanacha ar tairbhíthe iad le linn chur chun feidhme na gníomhaíochta chomh maith le ról agus cúraimí chomhordaitheoir an chuibhreannais.

Airteagal 30

Rátaí cistiúcháin

1. Beidh feidhm ag ráta cistiúcháin aonair in aghaidh na gníomhaíochta maidir le gach beart arna chistiú aige. Socrófar an t-uasráta sa chlár oibre.
2. Féadfaidh an Clár suas le 100 % de chostais incháilithe gníomhaíochta a aisíoc, seachas:
 - (a) gníomhaíochtaí nuálaíochta: suas le 70 % de na costais iomlána incháilithe, seachas eintitis dlítheanacha neamhbhrabúis, cás ina bhfeadfaidh an Clár suas le 100 % de na costais iomlána incháilithe a aisíoc;
 - (b) gníomhaíochtaí comhchistiúcháin cláir: ar a laghad 30 % de na costais iomlána incháilithe, agus i gcásanna sainaitheanta agus cásanna a bhfuil údar cuí leo, suas le 70 %.

3. Beidh feidhm freisin ag na rátaí maoinithe a chinntear san Airteagal seo maidir le gníomhaíochtaí ina bhfuil an ráta comhréidh, an t-aonad costais nó maoiniú cnapshuime socraithe don ghníomhaíocht ar fad nó do chuid de.

Airteagal 31

Costais indíreacha

1. Cinnfear costais incháilithe indíreacha trí ráta comhréidh 25 % de na costais incháilithe dhíreacha iomlána a chur i bhfeidhm, seachas na costais incháilithe dhíreacha le haghaidh fochonraitheoireachta, tacaíocht airgeadais do thríú páirtithe agus aon chostais aonaid nó cnapshuimeanna a bhfuil costais indíreacha san áireamh leo.

I gcás inarb iomchuí, na costais atá san áireamh i gcostais aonaid nó i gcnaphuimeanna, déanfar iad a ríomh leis an ráta comhréidh arna leagan amach in mír 1, seachas costais aonaid le haghaidh earraí agus seirbhísí a ghearradh ar an sonrasc go himmheánach a ríomhfar ar bhonn na gcostas iarmhír, i gcomhréir le gnáthchleachtas cuntasáíochta chostála na dtairbhíthe.

2. Mar sin féin, má dhéantar foráil maidir leis sa chlár oibre, féadfar costais indíreacha a dhearbhu i bhfoirm cnapshuime nó i bhfoirm costas aonaid.

Airteagal 32

Costais incháilithe

1. De bhreis ar na critéir a leagtar amach in Airteagal 186 den Rialachán Airgeadais, i gcás tairbhíthe ar luach saothair de réir tionscadail é a luach saothair, tá costais phearsanra incháilithe suas go dtí an luach saothair a d'íocfaí leis an duine as obair i dtionscadail chomhchosúla arna maoiniú le scéimeanna náisiúnta, lena n-áirítear muirir slándála sóisialta agus costais eile a bhaineann le luach saothair phearsanra a shanntar don ghníomhaíocht, mar a eascraíonn as an dlí náisiúnta nó as an gconradh fostaíochta.

Ciallaíonn luach saothair de réir tionscadail luach saothair atá nasctha le rannpháirtíocht duine i dtionscadail, agus is cuid é de gnáthchleachtais an tairbhíthe maidir le luach saothair agus go n-íoctar é ar dhóigh chomhsheasmhach.

2. De mhaolú ar Airteagal 190(1) den Rialachán Airgeadais, na costais acmhainní a chuireann tríú páirtithe ar fáil trí mheán ranníocaíochtaí comhchineáil, beidh siad incháilithe, suas le costais incháilithe dhíreacha an tríú páirtí.
3. De mhaolú ar Airteagal 192 den Rialachán Airgeadais, aon ioncam a ghintear trí na torthaí a shaothrú, ní mheasfar é a bheith ina fháltas ón ngníomhaíocht.
4. De mhaolú ar Airteagal 203(4) den Rialachán Airgeadais, beidh dearbhú maidir leis na ráitis airgeadais éigeantach tráth a íocfar an t-iarhmhéid, más rud é go bhfuil an méid arna éileamh mar chostais iarmhír agus na costais aonaid arna ríomh i gcomhréir le gnáthchleachtais chuntasaíochta costála cothrom le nó níos mó ná EUR 325 000.

Airteagal 33

Sásra Árachais Fhrithpháirtigh

1. Déantar leis seo Sásra Árachais Fhrithpháirtigh (an 'Sásra') a bhunú agus glacfaidh sé ionad an chiste agus tiocfaidh sé i gcomharba air, ciste arna bhunú i gcomhréir le hAirteagal 38 de Rialachán (AE) Uimh. 1290/2013. Cumhdóidh an Sásra an riosca a ghabhann le suimeanna dlite nach ngnóthaítear ó na tairbhíthe:

- (a) chuig an gCoimisiún faoi Chinneadh Uimh. 1982/2006/CE,
- (b) chuig an gCoimisiún agus chuig comhlachtaí an Aontais faoi "Fís 2020",
- (c) chuig an gCoimisiún agus chuig comhlachtaí cistiúcháin faoin gClár.

Féadfar cumhdach an riosca maidir le comhlachtaí cistiúcháin dá dtagraítear i bpointe (c) den chéad fhomhír a chur chun feidhme trí chóras cumhdaigh indíreach arna leagan amach sa chomhaontú is infheidhme agus cineál an chomhlachta cistiúcháin á chur san áireamh.

2. Is é an Coimisiún i gcáil ionadaí an Aontais, agus é ag feidhmiú mar bheadh gníomhaire ann, a bhainisteoidh an Sásra. Leagfaidh an Coimisiún amach rialacha sonracha le haghaidh oibríocht an tSásra.

3. Déanfaidh tairbhíthe ranníocaíocht 5 % de Chistiú an Aontais le haghaidh na gníomhaíochta. Ar bhonn meastóireachtaí tréimhsiúla, féadfaidh an Coimisiún an ranníocaíocht sin a mhéadú go dtí 8 % nó é a laghdú faoi bhun 5 %. Féadfar ranníocaíocht na dtairbhíthe leis an Sásra a chúiteamh ón gcéad réamh-mhaoiniú agus íocfar é leis an Sásra ar son na dtairbhíthe, agus ní sháróidh an ranníocaíocht sin, in aon imthosca, méid an réamh-mhaoinithe tosaigh.
4. Aisíocfar ranníocaíocht na dtairbhíthe tráth a íocfar an t-iarmhéid.
5. Cuirfear aon bhrabach a ghinfidh an Sásra ar ais leis an Sásra. I gcás nach leor an brabach sin, ní dhéanfaidh an Sásra idirghabháil agus gabhfaidh an Coimisiún nó an comhlacht cistiúcháin aon mhéid atá dlite go díreach ó thairbhíthe nó ó thríú páirtithe.
6. Ioncam atá sannta don Sásra de réir bhrí Airteagal 21(5) den Rialachán Airgeadais a bheidh sna méideanna a ghnóthófar. A luaithe a bheidh na deontais ar fad a gcumhdaíonn an Sásra a riosca go díreach nó go hindíreach tugtha chun críche, gnóthóidh an Coimisiún suimeanna ar bith a bheidh fós gan íoc agus cuirfear isteach i mbuiséad an Aontais iad, faoi féir chinntí an údaráis reachtaigh.
7. Féadfar an Sásra a oscailt do thairbhíthe aon chlár eile Aontais arna bhainistiú go díreach nó go hindíreach. Glacfaidh an Coimisiún módúlachtaí le haghaidh rannpháirtíocht tairbhíthe clár eile.

Airteagal 34

Úinéireacht agus cosaint

1. Beidh úinéireacht ag tairbhíthe ar aon toradh a ghinfidh siad. Áiritheoidh siad maidir le haon cheart de chuid a bhfostaithe nó aon pháirtithe eile i ndáil leis na torthaí, gur féidir iad a fheidhmiú ar dhóigh atá ag teacht le hoibleagáidí na dtairbhíthe i gcomhréir leis na coinníollacha arna leagan síos sa chomhaontú deontais.

Beidh úinéireacht ag beirt thairbhíthe nó níos mó ar na torthaí go comhpháirteach má:

- (a) tá siad ginte acu go comhpháirteach; agus

(b) ní féidir:

(i) ranníocaíocht gach tairbhí ar leithligh a bhunú,

nó

(ii) iad a dhealú ó chéile nuair atá a gcosaint á hiarraidh, á fáil nó á coinneáil.

Tiocfaidh na comhúinéirí ar chomhaontú i scríbhinn maidir leis an leithdháileadh agus maidir le téarmaí fheidhmiú a n-úinéireachta comhpháirtí. Mura gcomhaontaítear a mhalairt, féadfaidh gach comhúinéir ceadúnais neamheisiacha a thabhairt do thríú páirtithe chun na torthaí faoi chomhúinéireacht a shaothrú (gan aon cheart a bheith ann ar fhotheadúnas), má thugtar réamhfhógra agus cúiteamh cóir réasúnach do na comhúinéirí eile. Féadfaidh na comhúinéirí a chomhaontú i scríbhinn córas eile a chur i bhfeidhm amach ó chomhúinéireacht.

2. Na tairbhíthe a bhfuil cistiú ón Aontas faighte acu, cosnóidh siad a dtorthaí go leordhóthanach más féidir iad a chosaint agus má tá údar cuí leis an gcosaint sin, agus gach ní ábhartha á chur san áireamh, lena n-áirítear féidearthachtaí maidir le saothrú tráchtála. Nuair a dhéantar cinneadh maidir le cosaint, déanfaidh tairbhíthe leasanna dlisteanacha na dtairbhíthe eile sa ghníomhaíocht a mheas.

Airteagal 35

Saothrú agus scaipeadh

1. Na tairbhíthe a bhfuil cistiú ón Aontas faighte acu, déanfaidh siad a ndícheall a gcuid torthaí a shaothrú, go háirithe san Aontas agus i dtíortha comhlachaithe na dtairbhíthe atá bainteach leis an ngníomhaíocht. Is féidir le tairbhíthe an saothrú a dhéanamh go díreach nó is féidir é a dhéanamh go hindíreach go háirithe trí thorthaí a aistriú agus a cheadúnú i gcomhréir le hAirteagal 36.

Féadfaidh an clár oibre foráil a dhéanamh maidir le hoibleagáidí breise saothraithe.

Más rud é nach ndéantar aon saothrú faoi cheann tréimhse áirithe arna sainaithint sa chomhaontú deontais, d'ainneoin a dhícheall a bheith déanta ag tairbhí a thorthaí a shaothrú go díreach nó go hindíreach, úsáidfídh an tairbhí ardán iomchuí ar líne arna shainaithint sa chomhaontú deontais chun páirtithe a aimsiú chun na torthaí a shaothrú. Má tá údar cuí leis, bunaithe ar iarratas ó thairbhí, is féidir an oibleagáid sin a tharscaoileadh.

2. Faoi réir aon sriain a bhaineann le cosaint maoine intleachtúla, le rialacha slándála nó le leasanna dlisteanacha, déanfaidh tairbhíthe na torthaí a scaipeadh a luaithé is féidir.

Féadfaidh an clár oibre foráil a dhéanamh maidir le hoibleagáidí breise scaipthe.

3. Áiritheoidh tairbhíthe go mbeidh feidhm ag rochtain oscailte maidir le foilseacháin eolaíochta faoi na téarmaí agus na coinníollacha arna leagan síos sa chomhaontú deontais. Go háirithe, áiritheoidh na tairbhíthe go gcoinneoidh siad féin nó na húdair cearta maoine intleachtúla leordhóthanacha chun a gceanglais maidir le rochtain oscailte a chomhlíonadh.

Is é an riail ghinearálta a chuirfear i bhfeidhm faoi théarmaí agus coinníollacha arna leagan síos sa chomhaontú deontais go mbeidh rochtain oscailte ar shonraí taighde, ach beidh feidhm ag eisceachtaí má tá údar cuí leo, agus leasanna dlisteanacha na dtairbhíthe (lena n-áirítear saothrú tráchtálach) agus aon srianta eile á gcur san áireamh, amhail rialacha maidir le cosaint sonraí, rialacha maidir le slándáil nó cearta maoine intleachtúla.

Féadfaidh an clár oibre foráil a dhéanamh maidir le hoibleagáidí breise chun cleachtais i dtaca le heolaíocht oscailte a chomhlíonadh.

4. Bainisteoidh tairbhíthe na sonraí taighde ar fad i gcomhréir le prionsabail FAIR agus leis na téarmaí agus coinníollacha arna leagan síos sa chomhaontú deontais agus bunóidh siad Plean Bainistithe Sonraí.

Féadfaidh an clár oibre foráil a dhéanamh maidir le hoibleagáidí breise chun an Néal Eorpach maidir leis an Eolaíocht Oscailte (EOSC) a úsáid chun sonraí taighde a stóráil agus chun rochtain a thabhairt orthu.

5. Na tairbhíthe a bheartaíonn a gcuid torthaí a scaipeadh, tabharfaidh siad réamhfhógra do na tairbhíthe eile sa ghníomhaíocht. Féadfaidh aon tairbhí eile agóid a dhéanamh más féidir leis a léiriú go ndéanfaidh an scaipeadh beartaithe dochar mór ar leasanna dlisteanacha i ndáil lena thorthaí nó lena réamheolas. Sna cásanna sin, ní fhéadfar an ghníomhaíocht scaipthe a dhéanamh mura ndéantar na bearta is gá chun na leasanna dlisteanacha sin a chosaint.

6. Mura ndéantar foráil maidir lena mhalairt sa chlár oibre, áireofar sna tograí plean le haghaidh saothrú agus scaipeadh na dtorthaí. Más amhlaidh go ndéanfar táirge nó próiseas a fhorbairt, a chruthú, a mhonarú agus a chur ar an margadh, nó seirbhís a chruthú nó a sholáthar mar chuid den saothrú a bhfuiltear ag dréim leis, beidh straitéis ann sa phlean le haghaidh saothrú den sórt sin. Má dhéanann an plean foráil maidir le saothrú i dtríú tíortha neamh-chomhlachaithe go príomha, míneoidh na heintitis dlítheanacha an dóigh a mbeidh an saothrú chun leasa an Aontais fós.

Déanfaidh na tairbhíthe an plean a fhorbairt a thuilleadh le linn na gníomhaíochta agus tar éis di a bheith críochnaithe.

7. Chun críocha an fhaireacháin agus an scaipthe a dhéanfaidh an Coimisiún nó an comhlacht cistiúcháin, soláthróidh na tairbhíthe aon fhaisnéis arna hiarraidh i dtaca le saothrú agus scaipeadh a dtorthaí, i gcomhréir leis na coinníollacha a leagtar síos sa chomhaontú deontais. Faoi réir leasanna dlisteanacha na dtairbhíthe, cuirfear faisnéis den sórt sin ar fáil go poiblí.

Airteagal 36

Aistriú agus ceadúnú

1. Féadfaidh tairbhíthe úinéireacht a dtorthaí a aistriú. Áiritheoidh siad go mbeidh feidhm ag a n-oibleagáidí maidir leis an úinéir nua agus go bhfuil oibleagáid air seo iad a chur ar aghaidh ina aon aistriú a bheidh ann ina dhiaidh sin.
2. Mura gcomhaontaítear a mhalairt i scríbhinn le haghaidh tríú páirtithe arna sainaithint go sonrach nó murar féidir é a dhéanamh faoin dlí is infheidhme, na tairbhíthe a bheartaíonn a n-úinéireacht ar thorthaí a aistriú, tabharfaidh siad réamhfhógra d'aon tairbhí eile a bhfuil cearta rochtana aige fós ar na torthaí sin. Ní mór faisnéis leordhóthanach a chur san áireamh san fhógra maidir leis an úinéir nua le go mbeidh tairbhí in ann measúnú a dhéanamh ar an éifeacht a bheidh aige sin ar a chearta rochtana.

Mura gcomhaontaítear a mhalairt i scríbhinn le haghaidh tríú páirtithe arna sainaithint go sonrach, féadfaidh tairbhí agóid a dhéanamh in aghaidh an aistrithe más féidir leis a léiriú go ndéanfaidh an t-aistriú difear diúltach dá chearta rochtana. Sa chás sin, ní fhéadfar an t-aistriú a dhéanamh go dtiocfaidh na rannpháirtithe lena mbaineann ar chomhaontú.

3. Féadfaidh tairbhithe ceadúnais a dheonú ar a gcuid torthaí nó an ceart chun iad a shaothrú ar dhóigh eile, lena n-áirítear ar bhonn eisiach, mura ndéanfaidh sin difear do chomhlíonadh a gcuid oibleagáidí. Féadfar ceadúnais eisiacha do thorthaí a dheonú faoi réir thoiliú na tairbhithe uile eile lena mbaineann a dhéanfaidh a gcearta rochtana ina leith a tharscaoileadh.
4. I gcás ina bhfuil údar cuí leis, leagfar síos leis an gcomhaontú deontais an ceart chun agóid a dhéanamh in aghaidh aistrithe úinéireachta torthaí, nó in aghaidh ceadúnas eisiach a dheonú maidir le torthaí, sna cásanna seo a leanas:
 - (a) má tá cistiú ón Aontas faighte ag na tairbhithe a ghineann na torthaí;
 - (b) má dhéantar an t-aistriú nó an ceadúnas a dheonú ar eintiteas dlítheanach atá bunaithe i dtríú tír neamh-chomhlachaithe; agus
 - (c) mura bhfuil an t-aistriú nó an ceadúnas i gcomhréir le leasanna an Aontais.

Má tá feidhm ag an gceart chun agóid a dhéanamh, tabharfaidh an tairbhí réamhfhógra ina leith. Féadfar an ceart chun agóid a dhéanamh a tharscaoileadh i scríbhinn maidir le haistrithe nó deontais le haghaidh eintitis dlítheanacha sonracha arna sainaithint má tá bearta ann lena ndéantar leasanna an Aontais a choimirciú.

Airteagal 37

Ceartha rochtana

1. Beidh feidhm ag na ceartha rochtana seo a leanas:
 - (a) is i scríbhinn a dhéanfar aon iarraidh ceartha rochtana a fheidhmiú nó aon tarscaoileadh ceart rochtana;
 - (b) mura gcomhaontaítear a mhalairt i gcomhar leis an deontóir, ní bheidh aon cheart fotheadúnas a dheonú san áireamh sna ceartha rochtana;
 - (c) cuirfidh tairbhithe aon réamheolas maidir le haon srian ar rochtain a dheonú in iúl dá chéile;
 - (d) mura bhfuil baint ag tairbhí le gníomhú a thuilleadh, ní dhéanfaidh sé difear dá chuid oibleagáidí rochtain a dheonú;

- (e) má dhéanann tairbhí mainneachtain ar a chuid oibleagáidí, féadfaidh na tairbhithe a chomhaontú a chuid ceart rochtana a tharraingt siar.

2. Déanfaidh tairbhithe rochtain a dheonú ar:

- (a) a gcuid torthaí saor ó ríchíosanna ar aon tairbhí eile sa ghníomhú a bhfuil sé ag teastáil uaidh chun a chúraimí féin a chur chun feidhme;
- (b) réamheolas maidir leo ar aon tairbhí eile sa ghníomhú a bhfuil sé ag teastáil uaidh chun a chúraimí féin a chur chun feidhme, faoi réir aon srianta dá dtagraítear i mír 1(c); deonófar an rochtain sin saor ó ríchíosanna, ach amháin má chomhaontaíonn na tairbhithe a mhalairt sula rachaidh siad isteach faoin gcomhaontú deontais;
- (c) a dtorthaí agus, faoi réir aon srianta dá dtagraítear i mír 1(c), ar a réamheolas ar aon tairbhí eile sa ghníomhú a bhfuil sé ag teastáil uaidh chun a gcuid torthaí féin a shaothrú; deonófar an rochtain sin faoi choinníollacha córa réasúnacha a dtiocfar ar chomhaontú maidir leo.

3. Mura gcomhaontóidh na tairbhithe a mhalairt, deonóidh siad rochtain ar a gcuid torthaí agus, faoi réir aon srianta dá dtagraítear i mír 1(c), ar an réamheolas maidir leo ar eintiteas dlítheanach:

- (a) atá bunaithe i mBallstát nó i dtír chomhlachaithe;
- (b) atá faoi rialú díreach nó indíreach tairbhithe eile, nó aon rialú díreach nó indíreach céanna leis an tairbhí sin, nó a rialaíonn an tairbhí sin go díreach nó go hindíreach; agus
- (c) tá gá aige leis an rochtain chun torthaí an tairbhí sin a shaothrú, i gcomhréir le hoibleagáid saothraithe an tairbhí.

Deonófar rochtain faoi choinníollacha córa réasúnacha a dtiocfar ar chomhaontú maidir leo.

4. Is féidir rochtain a iarraidh chun críocha saothraithe suas le bliain tar éis dheireadh na gníomhaíochta mura gcomhaontaíonn na rannpháirtithe ar theorainn ama eile.

5. Na tairbhithhe a bhfuil cistiú ón Aontas faighte acu, deonóidh siad rochtain ar a gcuid torthaí saor ó ríchíosanna ar institiúidí an Aontais, ar chomhlachtaí, ar oifigí nó ar ghníomhairí le aghaidh beartais agus cláir an Aontais a fhorbairt, a chur chun feidhme agus faireachán a dhéanamh orthu. Beidh na cearta rochtana sin teoranta d'úsáid neamhthráchtála agus neamhiomaíoch.

I ngníomhaíochtaí faoin gnuasach 'Slándáil shibhialta don tsochaí', na tairbhithhe a bhfuil cistiú ón Aontas faighte acu, tabharfaidh siad rochtain ar a gcuid torthaí saor ó ríchíosanna d'údarais náisiúnta na mBallstát chun a mbeartais nó a gcláir a fhorbairt, a chur chun feidhme agus chun faireachán a dhéanamh sa réimse sin. Beidh an rochtain teoranta d'úsáid neamhthráchtála agus neamhiomaíoch agus deonófar í de réir comhaontú déthaobhach lena saineofar coinníollacha sonracha arb é is aidhm leo a áirithiú go n-úsáidfear na cearta sin chun na gcríocha a bhí beartaithe agus go mbeidh na hoibleagáidí iomchuí maidir le rúndacht i bhfeidhm. Cuirfidh an Ballstát is iarrthóir, an institiúid is iarrthóir, an comhlacht is iarrthóir, an oifig is iarrthóir nó an gníomhaireacht is iarrthóir de chuid an Aontais gach Ballstát ar an eolas maidir le hiarratais den sórt sin.

6. Féadfaidh an clár oibre foráil a dhéanamh maidir le cearta breise rochtana.

Airteagal 38

Forálacha sonracha maidir le saothrú agus scaipeadh

Féadfar go mbeidh feidhm ag rialacha sonracha maidir le húinéireacht, saothrú agus scaipeadh, aistriú agus ceadúnú chomh maith le cearta rochtana le haghaidh gníomhaíochtaí CET, gníomhaíochtaí oiliúna agus soghluaisteachta, gníomhaíochtaí soláthair réamhthráchtála, soláthar poiblí maidir le gníomhaíochtaí réiteach nuálaíoch, gníomhaíochtaí comhchistithe cláir agus gníomhaíochtaí comhordaithe agus tacaíochta.

Leagfar na rialacha sonracha sin amach sa chomhaontú deontais agus ní athróidh siad na hoibleagáidí maidir le rochtain oscailte.

CAIBIDIL III

Duaiseanna

Airteagal 39

Duaiseanna

1. Bronnfar agus bainisteofar duaiseanna faoin gClár i gcomhréir le Teideal IX den Rialachán Airgeadais, mura sonraítear a mhalairt sa Chaibidil seo.
2. Aon eintiteas dlítheanach, beag beann ar áit a bhunaithe, féadfaidh sé a bheith rannpháirteach i gcomórtas, mura bhforáiltear a mhalairt sa clár oibre nó sna rialacha maidir le comórtais.
3. Féadfaidh an Coimisiún nó an comhlacht cistiúcháin duaiseanna a eagrú i gcomhar le:
 - (a) comhlachtaí eile Aontais;
 - (b) tríú tíortha, lena n-áirítear eagraíochtaí nó gníomhaireachtaí eolaíochta agus teicneolaíochta na dtíortha sin;
 - (c) eagraíochtaí idirnáisiúnta; nó
 - (d) eintitis dlítheanacha neamhbhrabúis.
4. Féadfar oibleagáidí maidir le cumarsáid, saothrú, agus scaipeadh a bheith san áireamh sa chlár oibre.

CAIBIDIL IV

Soláthar

Airteagal 40

Soláthar

1. Bronnfar agus bainistear soláthar faoin gClár i gcomhréir le Teideal VII den Rialachán Airgeadais, mura sonraítear a mhalairt sa Chaibidil seo.
2. D'fhéadfadh soláthar a theacht i bhfoirm soláthar réamhthráchtála nó soláthar réiteach nuálaíoch arna ndéanamh ag an gCoimisiún nó ag an gcomhlacht ábhartha cistiúcháin ar a shon féin nó i gcomhar le húdaráis chonartha ó Bhallstáit agus ó thíortha gaolmhara. Sa chás sin, beidh feidhm ag na rialacha arna leagan síos i mír 22.

CAIBIDIL V

Oibríochtaí cumaiscthe agus maoiniú cumaiscthe

Airteagal 41

Oibríochtaí cumaiscthe

Cuirfear oibríochtaí measctha arna gcinneadh faoin gClár seo chun feidhme i gcomhréir leis an gClár InvestEU agus le Teideal X den Rialachán Airgeadais.

Airteagal 42

Maoiniú cumaiscthe an chláir Fís Eorpach agus EIC

1. Na comhpháirteanna a bhaineann le deontais agus airleacan in-aisíoctha maoiniú cumaiscthe an chláir Fís Eorpach nó EIC, beidh siad faoi réir Airteagail 30 go dtí 33.

2. Cuirfear maoiniú cumaiscthe EIC chun feidhme i gcomhréir le hAirteagal 43. Féadfar an tacaíocht faoi mhaoiniú cumaiscthe EIC a dheonú go dtí gur féidir an gníomhú a mhaoiniú mar oibríocht chumaiscthe nó mar oibríocht mhaoinithe agus infheistíochta faoi chumhdach iomlán ráthú an Aontais Eorpaigh faoi InvestEU. De mhaolú ar Airteagal 209 den Rialachán Airgeadais, na coinníollacha arna leagan síos i mír (2) agus, go háirithe, i mír (a) agus i mír (d), ní bheidh feidhm acu tráth a bhronntar an maoiniú cumaiscthe EIC.
3. Féadfar maoiniú cumaiscthe an chláir Fís Eorpach a bhronnadh ar chomhchistiú cláir ina ndéanann comhchlár Ballstát agus tíortha comhlachaithe foráil maidir le hionstraimí airgeadais a úsáid mar chúl taca gníomhaíochtaí arna roghnú. Déanfar meastóireacht agus roghnú na ngníomhaíochtaí sin i gcomhréir le hAirteagail 19, 20, 23, 24, 25 agus 26. Déanfaidh módúlachtaí cur chun feidhme mhaoiniú cumaiscthe an chláir Fís Eorpach Airteagal 29 a chomhlíonadh, de réir analaí Airteagal 43(9) agus le coinníollacha breise arna sainiú ag an gclár oibre.
4. Aisíocaíochtaí lena n-áirítear airleacan inaisíochta agus ioncaim mhaoiniú cumaiscthe an chláir Fís Eorpach agus EIC, measfar mar ioncaim leithdháilte inmheánach iad i gcomhréir le hAirteagal 21(3)(f) agus le hAirteagal 21(4) den Rialachán Airgeadais.
5. Cuirfear maoiniú cumaiscthe an chláir Fís Eorpach agus EIC ar fáil ar dhóigh nach ndéanfaidh an t-iomaíochas a shaobhadh.

Airteagal 43

Luasaire EIC

1. Cé go gcuirfidh Threo-Aimsitheoir EIC deontais ar fáil do thionscadail arna gcur chun feidhme ag cuibhreannais nó ag monathairbhithé, is le haghaidh monathairbhithé agus lena n-aghaidh iad siúd amháin den chuid is mó a chuirfidh Luasaire EIC maoiniú cumaiscthe ar fáil. Faoi choinníollacha áirithe, a shonraítear sa chinneadh (clár sonrach), féadfaidh sé tacaíocht den chineál deontas amháin agus cothromas amháin a chur ar fáil.

Tacaíocht den chineál deontas amháin, ní chuirfear ar fáil í faoi Luasaire EIC ach amháin faoi na coinníollacha carnacha seo a leanas:

- (a) beidh faisnéis ag gabháil leis an tionscadal maidir le cumas agus toilteanas an iarratasóra uas-scálú a dhéanamh;
- (b) gnó nuathionscanta nó FBM is ea an tairbhí;
- (c) ní féidir tacaíocht den chineál deontas amháin faoi Luasaire EIC a chur ar fáil ach uair amháin do thairbhí le linn don chlár Fír Eorpach a bheith ar siúl agus go huasmhéid EUR 2.5 milliún;
- (d) ní fhéadfaidh an sciar de bhuiséad Luasaire EIC a shanntar do thacaíocht de chineál deontas amháin a bheith níos mó ná [XY%].

Ní fhéadfar tacaíocht den chineál cothromas-amháin a chur ar fáil ach do thairbhí tacaíochta de chineál deontas-amháin.

- 1a. Eintiteas dlítheanach atá incháilithe mar ghnó nuathionscanta, FBM nó i gcásanna eisceachtúla, cuideachta beag meánchaipitlithe²⁷, arna bhunú i mBallstát nó i dtír comhlachaithe a bheidh ina thairbhí ar Luasaire EIC. Féadfaidh an tairbhí an togra a thíolacadh nó, faoi réir réamh-chomhaontú ón tairbhí, féadfaidh duine nádúrtha amháin nó níos mó nó eintiteas dlítheanach amháin nó níos mó an togra a thíolacadh, ar duine nó eintiteas é sin a bhfuil sé beartaithe aige an tairbhí sin a bhunú nó tacú leis an tairbhí sin. Más é an dara cás thuas é, ní shíneofar an comhaontú ach leis an tairbhí agus leis sin amháin.
2. Déanfaidh cinneadh aonair maidir le deonú cistiúcháin a chumhdach agus a sholáthar le haghaidh gach cineál ranníocaíochta ón Aontas arna soláthar faoi mhaoiniú cumasetha EIC.
3. Déanfaidh saineolaithe seachtracha neamhspleácha meastóireacht ar thograí de réir a bhfiúntas aonair féin agus roghnófar iad i gcomhthéacs glao leanúnach oscailte ina mbeidh scoithdhátaí, bunaithe ar Airteagail 24 go dtí 26, faoi réir mhí 4.

²⁷ Mar a shainítear in Airteagal 2.

4. Seo na critéir:
- (a) barr feabhais;
 - (b) tionchar;
 - (c) leibhéal riosca na gníomhaíochta lena gcuirfí cosc ar infheistíochtaí, cáilíocht agus éifeachtúlacht an chur chun feidhme, agus an gá le tacaíocht an Aontais.
5. Le comhaontú ó na hiarratasóirí lena mbaineann, féadfaidh an Coimisiún nó comhlachtaí cistiúcháin a bhfuil an clár Fís Eorpach á cur chun feidhme acu togra le haghaidh gníomhú nuálaíochta a chur ar an margadh a thíolacadh, gníomhú lena gcomhlíontar an chéad dá chritéar cheanna féin, go díreach le haghaidh meastóireachta faoin gcritéar deireanach amháin, faoi réir na gcoinníollacha carnacha a leanas:
- (a) tagann an togra as aon ghníomh eile arna mhaoiniú leis an gclár Fís 2020, ón gClár seo;
 - (b) beidh sé bunaithe ar athbhreithniú ar thionscadal a bhí ann tráth nach mó ná 2 bhliain roimhe sin lena ndéantar barr feabhais agus tionchar an togra a mheasúnú agus faoi réir coinníollacha agus próiseas arna mionsonrú a thuilleadh sa chlár oibre.
6. Féadfar Séala Barr Feabhais a bhronnadh faoi réir na gcoinníollacha carnacha seo a leanas:
- (a) is cuideachta nuathionscanta, FBM nó cuideachta beag lárchaipitlithe é an tairbhí,
 - (b) bhí an togra incháilithe agus d'éirigh leis na tairseacha is infheidhme a shárú i dtaca leis an chéad dá chritéar dá dtagraítear i mír 4,
 - (c) le haghaidh na ngníomhaíochtaí a bheadh incháilithe faoi ghníomhaíocht nuálaíochta.

7. Maidir le togra ar éirigh leis sa mheastóireacht, déanfaidh saineolaithe seachtracha neamhspleácha tacaíocht ón Luasaire, bunaithe ar an riosca a thabhaítear agus ar na hacmhainní agus an t-am is gá chun an nuálaíocht a thabhairt agus a chur ar an margadh.

Féadfaidh an Coimisiún tionscadal arna mholadh ag saineolaithe neamhspleácha a dhiúltú ar chúiseanna cuí-réasúnaithe, lena n-áirítear comhlíontacht le cuspóirí bheartais an Aontais. Cuirfear Coiste an Chláir ar an eolas maidir le cúiseanna aon diúltaithe mar sin.

8. Ní mó ná 70% de chostais incháilithe iomlána na gníomhaíochta nuálaíochta a roghnaíodh a bheidh deontas nó comhpháirt airleacain in-aisíochta Luasaire EIC.
9. Déanfar modúlachtaí na gcomhpháirteanna cothromais agus tacaíochta in-aisíochta thacaíocht Luasaire EIC a mhionsonrú sa Chinneadh [Clár sonracha].
10. Sa chonradh le haghaidh na gníomhaíochta roghnaithe, bunófar garspriocanna sonracha agus an réamh-mhaoiniú agus na híocaíochtaí comhfhreagracha i dtráthchodanna thacaíocht Luasaire EIC.

I gcás mhaoiniú cumasctha EIC, féadfar gníomhaíochtaí a chomhfhreagraíonn do ghníomhú nuálaíochta a sheoladh agus féadfar an chéad réamh-mhaoiniú den deontas nó an t-airleacan in-aisíochta a íoc, roimh chur chun feidhme comhpháirteanna eile den mhaoiniú cumasctha EIC a bronnadh. Beidh cur chun feidhme na gcomhpháirteanna sin faoi réir garspriocanna sonracha arna leagan síos sa chonradh a bheith bainte amach.

11. I gcomhréir leis an gconradh, déanfar an conradh a chur ar fionraí, a leasú nó, i gcás cuí-réasúnaithe, a fhoirceannadh mura mbaintear na garspriocanna amach. Féadfar é a fhoirceannadh freisin i gcás nach féidir an cur in úsáid ar an margadh a chomhlíonadh.

I gcásanna eisceachtúla agus ar chomhairle bhord EIC, féadfaidh an Coimisiún a chinneadh tacaíocht Luasaire EIC a mhéadú faoi réir athbhreithniú ar an tionscadal arna dhéanamh ag saineolaithe seachtracha neamhspleácha. Cuirfear Coiste an Chláir ar an eolas maidir le cásanna den sórt sin.

Saineolaithe seachtracha a cheapadh

1. Déanfar saineolaithe seachtracha neamhspleácha a shainaitheint agus a roghnú ar bhonn glaonna ar iarratais ó dhaoine aonair agus glaonna atá dírithe ar eagraíochtaí ábhartha amhail gníomhaireachtaí taighde, institiúidí taighde, ollscoileanna, eagraíochtaí um chaighdeánú, eagraíochtaí de chuid na sochaí sibhialta nó fiontair d'fhonn bunachar sonraí d'iarratasóirí a bhunú. De mhaolú ar 237 (3) den Rialachán Airgeadais, féadfaidh an Coimisiún nó an comhlacht cistiúcháin ábhartha, má mheastar é a bheith iomchuí agus i gcásanna cuí-réasúnaithe, saineolaí ar leith nach bhfuil sa bhunachar sonraí ach a bhfuil na scileanna iomchuí aige nó aici a roghnú ar bhealach trédhearcach.
2. I gcomhréir le hAirteagal 273(2) agus le hAirteagal 237(3) den Rialachán Airgeadais, íocfar saineolaithe seachtracha neamhspleácha bunaithe ar choinníollacha caighdeánacha. Má tá údar cuí leis, féadfar leibhéal iomchuí íocaíochta os cionn na gcoinníollacha caighdeánacha a dheonú bunaithe ar chaighdeán mhargaidh ábhartha, go háirithe le haghaidh saineolaithe sonracha ardleibhéil.
3. Le cois mír 2 agus mír 3 d'Airteagal 38 den Rialachán Airgeadais, foilseofar ainmneacha na saineolaithe seachtracha neamhspleácha a dhéanfaidh meastóireacht ar iarratais ar dheontas, arna gceapadh i gcáil phearsanta, mar aon lena réimse saineolais, ar a laghad uair amháin in aghaidh na bliana ar shuíomh gréasáin an Choimisiúin nó ar shuíomh gréasáin an chomhlachta cistiúcháin. Déanfar faisnéis den sórt sin a bhailiú, a phróiseáil agus a fhoilsiú i gcomhréir le rialacha an Aontais maidir le cosaint sonraí.
4. Agus saineolaithe seachtracha neamhspleácha á gceapadh aige, glacfaidh an Coimisiún nó an comhlacht cistiúcháin ábhartha bearta iomchuí chun ballraíocht chothrom sna grúpaí saineolaithe agus sna painéil meastóireachta a lorg i dtéarmaí scileanna, taithí, eolais, lena n-áirítear i réimse SSH, éagsúlachta geografaí agus inscne, agus aird á tabhairt ar an staid atá i réim i réimse na gníomhaíochta.

TEIDEAL III

FAIREACHÁN, MEASTÓIREACHT AGUS RIALÚ A DHÉANAMH AR AN gCLÁR AGUS CUMARSÁID MAIDIR LEIS

Airteagal 45

Faireachán agus tuairisciú

1. Na táscairí a úsáidfear le tuairisciú a dhéanamh ar dhul chun cinn an Chláir maidir le baint amach na gcuspóirí a leagtar amach in Airteagal 3, bunaítear in Iarscríbhinn V iad ar feadh na gconairí tionchair.
2. Tabharfar de chumhacht don Choimisiún gníomhartha tarmligthe a ghlacadh i gcomhréir le hAirteagal 50 maidir le leasuithe ar Iarscríbhinn V chun táscairí na gconairí tionchair a fhorlíonadh nó a leasú, i gcás ina meastar gur gá sin, agus bunlínte agus spriocanna a leagan síos.
3. Leis an gcóras tuairiscithe feidhmíochta, áiríteofar go mbaileofar na sonraí is gá chun faireachán a dhéanamh ar chur chun feidhme agus ar thorthaí an Chláir ar dhóigh atá éifeachtúil, éifeachtach agus tráthúil. Chuige sin, forchuirfear ceanglais chomhréireacha tuairiscithe ar fhaighteoirí cistí ón Aontas agus (nuair is ábhartha) ar Bhallstáit²⁸.

Airteagal 46

Faisnéis, cumarsáid, poiblíocht agus scaipeadh agus saothrú

1. Tabharfaidh faighteoirí cistithe ón Aontas aitheantas d'fhoinsé an chistithe ón Aontas agus áiritheoidh siad infheictheacht an chistithe (go háirithe nuair a bhíonn na gníomhaíochtaí agus a dtorthaí á bpoibliú) trí fhaisnéis spriocdhírithe atá comhleanúnach, éifeachtach agus comhréireach a sholáthar do shainghrúpaí éagsúla, lena n-áirítear na meáin agus an pobal.

²⁸ Leagtar amach na forálacha maidir le faireachán a dhéanamh ar na Comhpháirtíochtaí Eorpacha in Iarscríbhinn III a ghabhann leis an Rialachán.

2. Cuirfidh an Coimisiún gníomhaíochtaí faisnéise agus cumarsáide a bhaineann leis an gClár chun feidhme, agus a bhaineann le gníomhaíochtaí agus torthaí an Chláir. Déanfar seirbhísí fianaisebhunaithe meaitseála arna gcothú le hanailísíochtaí agus finíochtaí líonraí a chur ar fáil do na heintitis leasmhara chun cuibhreannais a bhunú i ndáil le tionscadail chomhoibríocha, agus aird ar leith á tabhairt ar na deiseanna líonraithe a shainaithint le haghaidh eintitis dhlítheanacha ó Bhallstáit ar íseal a bhfeidhmíocht taighde agus nuálaíochta. Ar bhonn na hanailíse sin, d'fhéadfaí imeachtaí meaitseála a eagrú ar bhonn glaonna sonracha ar thograí. Leis na hacmhainní airgeadais arna leithdháileadh ar an gClár, rannchuideofar freisin leis an gcumarsáid chorpáraideach a dhéantar ar thosaíochtaí polaitiúla an Aontais, a fhad a bhaineann siad sin leis na cuspóirí dá dtagraítear in Airteagal 3.
3. Bunóidh an Coimisiún straitéis le haghaidh scaipeadh agus saothrú chun infhaighteacht agus craobhscaoileadh thorthaí agus eolas an Chláir maidir le taighde agus nuálaíocht a mhéadú chun dlús a chur le saothrú chun cur leis an nglacadh sa mhargadh agus borradh a chur faoi thionchar an Chláir. Rannchuideoidh na hacmhainní airgeadais a leithdháilfear ar an gClár le cumarsáid chorpáraideach thosaíochtaí polaitiúla an Aontais freisin chomh maith le gníomhaíochtaí faisnéise, cumarsáide, poiblíochta, scaipthe agus saothraithe a fhad a bhaineann siad sin leis na cuspóirí dá dtagraítear in Airteagal 3.

Airteagal 47

Meastóireacht ar an gClár

1. Déanfar meastóireachtaí cláir go tráthúil le go bhféadfaí faisnéis uathu a úsáid sa phróiseas cinnteoireachta ar an gclár féin, ar an gclár a thiocfaidh i gcomharba air agus ar thionscnaimh eile is ábhartha maidir le taighde agus nuálaíocht.
2. Déanfar meastóireacht eatramhach ar an gClár le cúnamh ó shaineolaithe neamhspleácha arna roghnú ar bhonn próiseas trédhearcach ach faisnéis leordhóthanach a bheith ar fáil ar chur chun feidhme an Chláir, tráth nach déanaí ná ceithre bliana ó thosach chur chun feidhme an Chláir. Áireofar air sin measúnú ar thionchar fadtéarmach na gClár Réime a chuaigh roimhe agus is air sin a bheidh aon athrú maidir le cur chun feidhme an chláir bunaithe, de réir mar is iomchuí.

3. I ndeireadh chur chun feidhme an Chláir, ach tráth nach déanaí ná ceithre bliana tar éis dheireadh na tréimhse a shonraítear in Airteagal 1, déanfaidh an Coimisiún meastóireacht deiridh a thabhairt i gcrích ar an gClár. Áireofar air sin measúnú ar thionchar fadtéarmach na gClár Réime a chuaigh roimhe.
4. Cuirfidh an Coimisiún torthaí na meastóireachtaí chomh maith lena bharúlacha féin in iúl do Pharlaimint na hEorpa, don Chomhairle, do Choiste Eacnamaíoch agus Sóisialta na hEorpa agus do Choiste na Réigiún.

Airteagal 48

Iniúchtaí

1. Áiritheofar leis an gcóras rialaithe maidir leis an gClár go mbeidh cothromaíocht iomchuí ann idir iontaoibh agus rialú, agus costais riaracháin agus costais eile a bhaineann le rialú ar gach leibhéal á gcur san áireamh, go háirithe i dtaca le tairbhíthe.
2. Beidh an straitéis iniúcháireachta don Chlár bunaithe ar iniúcháireacht airgeadais arna déanamh ar shampla ionadaíoch den chaiteachas tríd an gClár ina iomláine. Comhlánófar an sampla ionadaíoch le rogha a bhunófar ar mheasúnú ar na rioscaí a bhaineann leis an gcaiteachas. Gníomhaíochtaí a fhaigheann comhchistiú ó chláir éagsúla de chuid an Aontais, ní dhéanfar ach iniúchadh amháin orthu sin, lena gcumhdófar na cláir uile lena mbaineann agus a rialacha is infheidhme faoi seach.

3. Ina theannta sin, féadfaidh an Coimisiún nó an comhlacht cistiúcháin a bheith ag brath ar athbhreithnithe ar chórais chomhcheangailte ar leibhéal na dtairbhíthe. Beidh na hathbhreithnithe comhcheangailte sin roghnach maidir le cineálacha áirithe tairbhíthe agus déanfar iniúchadh ar chórais agus ar phróisis, rud a bheidh á chomhlánú le iniúchadh ar idirbhearta, arna ndéanamh ag iniúcháir neamhspleách inniúil atá cáilithe chun iniúchtaí reachtacha a dhéanamh ar dhoiciméid cuntasáíochta i gcomhréir le Treoir 2006/43/CE²⁹. Féadfaidh an Coimisiún nó comhlacht cistiúcháin iad a úsáid chun cinnteacht fhoriomlán a chinneadh maidir le bainistíocht airgeadais shlán caiteachais agus chun leibhéal na n-iniúchtaí *ex post* agus na ráiteas airgeadais a athmheas.
4. I gcomhréir le hAirteagal 127 den Rialachán Airgeadais, féadfaidh an Coimisiún nó an comhlacht cistiúcháin a bheith ag brath ar iniúchtaí maidir le húsáid ranníocaíochtaí an Aontais arna ndéanamh ag daoine nó eintitis eile, lena n-áirítear daoine nach bhfuil sainordú tugtha dóibh chuige ó Institiúidí nó ó chomhlachtaí an Aontais.
5. Féadfar iniúchtaí a dhéanamh suas le dhá bhliain i ndiaidh íocaíocht na hiarmhéide.

Airteagal 49

Leasanna airgeadais an Aontais a chosaint

1. Tabharfar de chumhacht don Choimisiún, nó dá ionadaithe, agus don Chúirt Iniúcháirí, iniúchadh a dhéanamh, nó i gcás eagraíochtaí idirnáisiúnta, de chumhacht fíorú a dhéanamh i gcomhréir le comhaontuithe eatarthu, ar bhonn doiciméad agus ar an láthair, ar gach tairbhí deontais, ar gach conraitheoir agus ar gach fochonraitheoir a gheobhaidh cistí de chuid an Aontais faoin Rialachán seo.

²⁹ Treoir 2006/43/CE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 17 Bealtaine 2006 maidir le hiniúcháireachtaí reachtúla ar chuntais bhliantúla agus ar chuntais chomhdhlúite, lena leasaítear Treoir 78/660/CEE agus Treoir 83/349/CEE agus lena n-aisghairtear Treoir 84/253/CEE ón gComhairle (IO L 157, 9.6.2006, lch. 87)

2. Féadfaidh an Oifig Eorpach Frith-Chalaoise (OLAF) imscrúduithe riaracháin a dhéanamh, lena n-áirítear seiceálacha agus cigireachtaí ar an láthair a dhéanamh, i gcomhréir leis na forálacha agus leis na nósanna imeachta a leagtar síos le Rialachán (AE, Euratom) Uimh 883/2013 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle agus Rialachán (Euratom, CE) Uimh. 2185/96 ón gComhairle, d'fhonn a shuí ar tharla calaois, éilliú nó aon ghníomhaíocht neamhdhleathach eile a dhéanfadh difear do leasanna airgeadais an Aontais i ndáil le cistiú ón Aontas nó ráthaíochtaí buiséadacha faoin Rialachán seo.
3. Féadfar go mbeidh ceanglais ar údarais inniúla tríú tíortha agus ar eagraíochtaí idirnáisiúnta comhoibriú le hOifig an Ionchúisitheora Phoiblí Eorpaigh (OIPE), i gcomhréir le Comhaontuithe Cúnaimh Fhrithpháirtigh Dlí, nuair a dhéanann sé imscrúduithe i gcionta coiriúla a thagann faoina inniúlacht i gcomhréir le Rialachán (AE) 2017/1939.
4. Gan dochar do mhír 1 ná do mhír 2, beidh forálacha sna comhaontuithe comhair le tríú tíortha agus sna heagraíochtaí idirnáisiúnta agus sna conarthaí, sna comhaontuithe deontais agus gealltanais dlíthiúla eile chomh maith le comhaontuithe lena mbunaítear ráthaíocht bhuiséadach a eascróidh ón Rialachán seo a chur chun feidhme, lena gcumhachtófar go sainráite an Coimisiún, an Chúirt Iniúcháirí agus OLAF chun iniúchtaí, seiceálacha ar an láthair agus cigireachtaí den sórt sin a dhéanamh i gcomhréir lena gcuid inniúlachtaí faoi seach. Áireofar sa mhéid sin forálacha lena n-áirithiú go dtugann aon tríú páirtí atá bainteach le cistí de chuid an Aontais a chur chun feidhme, nó le hoibríocht chistiúcháin a fhaigheann tacaíocht iomlán ná tacaíocht i bpáirt ó ráthaíocht bhuiséadach, go tugann an tríú páirtí sin cearta coibhéiseacha.

Airteagal 50

An tarmligean a fheidhmiú

1. Is faoi réir na gcoinníollacha a leagtar síos san Airteagal seo a thugtar an chumhacht don Choimisiún chun gníomhartha tarmligthe a ghlacadh.
2. Déanfar an chumhacht chun gníomhartha tarmligthe a ghlacadh dá dtagraítear in Airteagal 45(2) a thabhairt don Choimisiún go dtí an 31 Nollaig 2028.

3. Féadfaidh Parlaimint na hEorpa nó an Chomhairle tarmligean na cumhachta dá dtagraítear in Airteagal 45(2) a chúlghairm aon tráth. Déanfaidh cinneadh chun cúlghairm a dhéanamh deireadh a chur le tarmligean na cumhachta atá sonraithe sa chinneadh sin. Gabhfaidh éifeacht leis ar an lá tar éis fhoilsiú an chinnidh in *Iris Oifigiúil an Aontais Eorpaigh* nó ar dháta níos faide anonn a shonrófar sa chinneadh. Ní dhéanfaidh sé difear do bhailíocht aon ghnímh tharmligthe atá i bhfeidhm cheana.
4. Roimh dó gníomh tarmligthe a ghlacadh, rachaidh an Coimisiún i mbun comhairliúchán le saineolaithe arna n-ainmniú ag gach Ballstát i gcomhréir leis na prionsabail a leagtar síos i gComhaontú Idirinstitiúideach an 13 Aibreán 2016 maidir le Reachtóireacht Níos Fearr.
5. A luaithe a ghlacfaidh sé gníomh tarmligthe, tabharfaidh an Coimisiún fógra, an tráth céanna, do Pharlaimint na hEorpa agus don Chomhairle faoi.
6. Tiocfaidh gníomh tarmligthe a ghlactar de bhun Airteagal 45(2) i bhfeidhm mura mbeidh aon agóid curtha in iúl ag Parlaimint na hEorpa ná ag an gComhairle laistigh de thréimhse dhá mhí tar éis fógra faoin ngníomh sin a thabhairt do Pharlaimint na hEorpa agus don Chomhairle nó más rud é, roimh dhul in éag na tréimhse sin, go mbeidh Parlaimint na hEorpa agus an Chomhairle araon tar éis a chur in iúl don Choimisiún nach ndéanfaidh siad aon agóid. Déanfar an tréimhse sin a fhadú dhá mhí ar thionscnamh ó Pharlaimint na hEorpa nó ón gComhairle.

TEIDEAL IV

FORÁLACHA IDIRTHRÉIMHSEACHA AGUS CRÍOCHNAITHEACHA

Airteagal 51

Aisghairm

Déantar Rialachán (AE) Uimh. 1291/2013 agus Rialachán (AE) Uimh. 1290/2013 a aisghairm le héifeacht ón 1 Eanáir 2021.

Airteagal 52

Forálacha idirthréimhseacha

1. Ní dhéanfaidh an Rialachán seo difear do leanúnachas ná do mhodhnú na ngníomhaíochtaí lena mbaineann, faoi Rialachán (AE) Uimh. 1291/2013 agus faoi Rialachán (CE) Uimh. 1290/2013, a leanfaidh d'fheidhm a bheith acu go dtí go gcuirfear clabhsúr orthu. Na pleananna oibre agus na gníomhaíochtaí dá bhforáiltear i bpleananna oibre arna nglacadh faoi Rialachán (AE) Uimh. 1290/2013 agus faoi ghníomhartha bunúsacha na gcomhlachtaí comhfhreagracha, leanfar dá rialáil le Rialachán (AE) Uimh. 1290/2013 agus leis na gníomhartha bunúsacha sin go dtí go dtabharfar i gcrích iad.
2. Ina theannta sin, féadfaidh clúdach airgeadais an Chláir na speansais theicniúla agus riaracháin is gá a chumhdach chun an t-aistriú idir an Clár agus na bearta a glacadh faoi réamhtheachtaí an Chláir, Rialachán (AE) Uimh. 1291/2013 a áirithiú.

Airteagal 53

Teacht i bhfeidhm

Tiocfaidh an Rialachán seo i bhfeidhm an fichiú lá tar éis lá a fhoilsithe in *Iris Oifigiúil an Aontais Eorpaigh*.

Beidh an Rialachán seo ina cheangal go huile agus go hiomlán agus beidh sé infheidhme go díreach i ngach Ballstát.

Arna dhéanamh sa Bhruiséil,

Thar ceann Pharlaimint na hEorpa

Thar ceann na Comhairle

An tUachtarán

An tUachtarán

IARSCRÍBHINN I

PRÍOMHAIRÍONNA NA nGNÍOMHAÍOCHTAÍ

Na cuspóirí ginearálta agus sonracha a leagtar amach in Airteagal 3, saothrófar iad tríd an gClár ina iomláine, trí na réimsí idirghabhála agus príomhairíonna na ngníomhaíochtaí a bhfuil tuairisc orthu san Iarscríbhinn seo, agus in Iarscríbhinn I a ghabhann leis an gClár Sonrach chomh maith.

(1) Colún I 'Eolaíocht den Scoth'

Leis an gcolún seo, i gcomhréir le hAirteagal 4, tríd na gníomhaíochtaí seo a leanas, féachtar le heolaíocht den scoth a chur chun cinn, scoth na tallainne a mhealladh chun na hEorpa, tacaíocht iomchuí a chur ar fáil do thaighdeoirí ag luathchéim agus tacú le cruthú agus scaipeadh eolaíochta den scoth, mar aon le heolas, modheolaíochtaí agus scileanna, teicneolaíochtaí agus réitigh ardchaighdeán le haghaidh dúshláin dhomhanda, shóisialta, chomhshaoil agus eacnamaíocha. Rannchuideoidh sé freisin le cuspóirí sonracha eile an Chláir mar a thuairiscítear in Airteagal 3.

- (a) An Chomhairle Eorpach um Thaighde: Cistiú tarraingteach solúbtha á chur ar fáil le go mbeidh taighdeoirí tréitheacha, cruthaitheacha agus a bhfoirne, in ann na goirt is mó a bhfuil gealladh fúthu a threabhadh san eolaíocht cheannródaíoch, beag beann ar a náisiúntacht ná ar a dtír dhúchais agus ar bhonn iomaíochta inarb é an barr feabhais an t-aon slat tomhais.

Réimse idirghabhála: An eolaíocht cheannródaíoch

- (b) Gníomh Marie Skłodowska-Curie: Eolas agus scileanna nua a chur ar fáil do lucht taighde trí shoghluaisteacht agus cumarsáid trasna teorainneacha, earnálacha agus disciplíní, feabhas a chur ar chórais oiliúna agus forbartha gairme mar aon leis an t-earcú institiúideach agus náisiúnta a struchtúru agus a fheabhsú, agus an Chairt Eorpach do Thaighdeoirí agus an Cód Iompair um earcú taighdeoirí á gcur san áireamh; agus an méid sin á dhéanamh, cabhraíonn Gníomh Marie Skłodowska-Curie le bunsraith a leagan síos faoi fhoirgneamh sármhaith thaighde na hEorpa, ag cuidiú le poist, fás agus infheistíocht a láidriú, i gcás inarb iomchuí, agus réiteach a chur ar fáil do dhúshláin na sochaí, idir dhúshláin an lae inniu agus iad sin atá fós le teacht.

Réimsí idirghabhála: Barr feabhais a chothú trí shoghluaisteacht taighdeoirí trasna teorainneacha, earnálacha agus disciplíní; scileanna nua a chothú trí oiliúint den scoth do thaighdeoirí; acmhainní daonna agus forbairt scileanna a neartú ar fud an Limistéir Eorpaigh Taighde, lena n-áirítear tacaíocht do thaighdeoirí chun filleadh ar thír a náisiúntachta laistigh den Aontas agus ar ais don Aontas; sineirgí a fheabhsú agus a éascú; for-rochtain phoiblí a chur chun cinn.

- (c) Bonneagair thaighde: Bonneagair thaighde inbhuanaithe de scoth an domhain a bhronnadh ar an Eoraip atá oscailte, agus a bhfuil rochtain ag na taighdeoirí is fearr ón Eoraip agus ó áiteanna níos faide i gcéin. Úsáid an bhonneagair taighde atá ann cheana a chothú, lena n-áirítear an bonneagar atá á mhaoiniú trí Chistí Struchtúracha agus Infheistíochta na hEorpa. Agus sin á dhéanamh cuirfear le cumas an bhonneagair taighde tacú le dul chun cinn eolaíochta agus leis an nuálaíocht, agus an eolaíocht shármhaith oscailte a chumasú, de réir na bprionsabal FAIR, é sin taobh le taobh le gníomhaíochtaí i mbeartais ghaolmhara an Aontais agus sa chomhar idirnáisiúnta.

Réimsí idirghabhála: Creat na mbonneagar taighde Eorpach a chomhdhlúthú agus a fhorbairt; Bonneagair thaighde a oscailt, a chomhtháthú agus a idirnascadh; An beartas Eorpach maidir le bonneagar taighde agus an comhar idirnáisiúnta a threisiú; feabhas a chur ar ról agus gníomhaíochtaí na mbonneagar taighde Eorpach don nuálaíocht agus don oiliúint.

(2) Colún II 'Dúshlán Dhomhanda agus Iomaíochas Tionsclaíoch Eorpach'

Leis an gcolún seo, i gcomhréir le hAirteagal 4, tríd na gníomhaíochtaí seo a leanas, féachtar le tacú le heolas, teicneolaíochtaí agus réitigh inbhuanaithe nua a chruthú agus a scaipeadh níos fearr, iomaíochas na tionsclaíochta Eorpaí a neartú, tionchar an taighde agus na nuálaíochta a neartú ó thaobh beartais an Aontais a fhorbairt, a thacú agus a chur chun feidhme, agus tacú leis an nglacadh le réitigh nuálacha sa tionsclaíocht, go háirithe in FBManna agus i ngnólaíochtaí nuathionscanta, agus sa tsochaí ar mhaithe le haghaidh a thabhairt ar dhúshlán domhanda. Rannchuideoidh sé freisin le cuspóirí sonracha eile an Chláir mar a thuairiscítear in Airteagal 3 a bhaint amach.

Déanfar na heolaíochtaí sóisialta agus na daonnachtaí a lánpháirtiú go hiomlán ar fud na mbraislí ar fad, lena n-áirítear gníomhaíochtaí sonracha agus gníomhaíochtaí tiomnaithe.

Chun an tionchar, an tsolúbthacht agus na sineirgí a uasmhéadú, eagrófar gníomhaíochtaí taighde agus nuálaíochta i sé cinn de chnuasaigh, agus gach ceann acu ar bhonn aonair agus le chéile, ag oibriú mar dhreasacht don chomhar idir thrasdisiplíneach, thrasearnálach, thrasbheartais, thrasteorann agus idirnáisiúnta. Leis an gcolún seo den chlár Fís Eorpach, cumhdaítear gníomhaíochtaí ó réimse leathan LUTanna, lena n-áirítear LUTanna níos ísle.

Rannchuidíonn gach cnuasach le roinnt SDGanna; agus is iomaí SFI atá á thacú le níos mó ná cnuasach amháin.

Cuirfear na gníomhaíochtaí taighde agus nuálaíochta chun feidhme trasna na gcnuasach seo a leanas:

- (a) An cnuasach 'Sláinte': Feabhas agus cosaint do shláinte agus folláine na saoránach ag gach aois, trí eolas nua a ghiniúint, réitigh nuálacha a fhorbairt, agus trína áirithiú go ndéantar gné na hinscne a chomhtháthú, i gcás inarb ábhartha, chun galair a chosc, a dhiagnóisiú, a fhaire, a chóireáil agus a leigheas; rioscaí don tsláinte a mhaolú, an pobal a chosaint agus an dea-shláinte agus an fholláine a chur chun cinn, san ionad oibre freisin; córais sláinte phoiblí a dhéanamh níos costéifeachtaí, níos cothroime agus níos inbhuanaithe; galair a chosc ar galair iad atá bainteach leis an mbochtaineacht; agus tacú le rannpháirtíocht agus féinbhainistiú na n-othar, agus é sin a chumasú.

Réimsí idirghabhála: Sláinte ó thús go deireadh saoil; Deitéarmanaint an chomhshaoil agus na sláinte sóisialta; Galair neamhthógálacha agus galair neamhchoitianta; Galair thógálacha, lena n-áirítear galair a bhaineann leis an mbochtaineacht agus galair a ndearnadh faillí iontu; Uirlisí, teicneolaíochtaí agus réitigh dhigiteacha don tsláinte agus don chúram, lena n-áirítear leigheas pearsantaithe; Córais chúraim sláinte.

- (b) An cnuasach 'An Cultúr agus an tSochaí Chuimsitheach': Luachanna daonlathacha a neartú, lena n-áirítear luachanna an smachta reachta agus na gceart bunúsach, ár n-oidhreacht chultúrtha a chosaint, agus claochluithe socheacnamaíocha a rannchuidíonn leis an gcuimsiú agus an fás a chur chun cinn, lena n-áirítear bainistiú ar imirce agus lánpháirtiú imirceach.

Réimsí idirghabhála: Rialachas agus daonlathas; An oidhreacht chultúrtha; Claochluithe sóisialta agus eacnamaíocha.

- (c) An cnuasach 'An tSlándáil Shibhialta don tSochaí': Ag freagairt do na dúshláin a eascraíonn as bagairtí leanúnacha slándála, lena n-áirítear an chibearchoireacht, mar aon le tubaistí nádúrtha agus tubaistí de dhéantús an duine.

Réimsí idirghabhála: Sochaithe athléimneacha tar éis tubaistí; An chosaint agus an tslándáil; An chibearshlándáil.

- (d) An cnuasach 'Cúrsaí Digiteacha, an Tionscal agus an Spás': Cumais a threisiú agus ceannasacht na hEorpa a chinntiú in eochairtheicneolaíochtaí cumasúcháin don digitíú agus táirgeadh, agus sa teicneolaíocht spáis, ar feadh na tslabhra breisluacha, chun tionscal iomaíoch, digiteach, ísealcharbóin agus ciorclach a thógáil; soláthar inbhuanaithe amhábhair a áirithiú; Ábhair ardfhorbartha a fhorbairt agus bonn a chur ar fáil don dul chun cinn agus don nuálaíocht maidir le dúshláin shochaíocha dhomhanda.

Réimsí idirghabhála: Teicneolaíochtaí monaraíochta; Eochairtheicneolaíochtaí Digiteacha; Teicneolaíochtaí cumasúcháin atá ag teacht chun cinn; Ábhair ardfhorbartha; Intleacht shaorga agus róbataic; Idirlíon den chéad ghlúin eile; An ríomhaireacht ardfhorbartha agus mórshonraí; Tionscail chiorclacha; Tionscal ísealcharbóin glan; An Spás, lena n-áirítear faire na cruinne.

- (e) An cnuasach 'Aeráid agus Fuinneamh': An t-athrú aeráide a chomhrac trí thuiscint níos fearr a fháil ar a chúiseanna, a éabhlóid, na rioscaí, na tionchair agus na deiseanna a bhaineann leis, trí earnáil an fhuinnimh a dhéanamh níos cairdiúla don aeráid agus don chomhshaol, níos éifeachtaí agus níos iomaíche, níos cliste, níos sábháilte agus níos buanseasmhaí, trí fheabhas a chur ar athléimneacht an Aontais i leith suaití seachtracha agus tríd an iompar sóisialta a oiriúnú i bhfianaise na spriocanna forbartha inbhuanaithe (SDGanna).

Réimsí idirghabhála: Eolaíocht na haeráide agus réitigh; Soláthar fuinnimh; Córais agus eangacha fuinnimh; Foirgnimh agus áiseanna tionsclaíocha sa trasdul fuinnimh; Pobail agus cathracha; Iomaíochas tionsclaíoch san iompar; Stóráil fuinnimh.

- (ee) An cnuasach 'Soghluaisteacht': Earnáil an iompair, lena n-áirítear feithiclí, a dhéanamh níos neamhdhíobhálaí don aeráil agus don chomhshaol, níos éifeachtaí agus níos iomaíche, níos cliste, níos sábháilte agus níos athléimní.

Réimsí idirghabhála: Iomaíochas Tionsclaíoch san Iompar; Iompar agus soghluaisteacht atá glan, sábháilte agus inrochtana; Soghluaisteacht chliste;

- (f) An cnuasach 'Bithgheilleagar, Bia, Acmhainní Nádurtha agus Comhshaol': An comhshaol a chosaint, acmhainní nádúrtha agus bitheolaíochta ón talamh agus ón bhfarraige a athshlánú, a bhainistiú go hinbhuanaithe agus a úsáid chun stop a chur le creimeadh na bithéagsúlachta, an chun aghaidh a thabhairt ar shlándáil an tsoláthair bhia agus an chothaithe do chách agus an trasdul go geilleagar ciorclach ísealcharbóin atá tíosach ar acmhainní agus go bithgheilleagar inbhuanaithe.

Réimsí idirghabhála: Breathnóireacht chomhshaoil; An bithéagsúlacht agus acmhainní nádúrtha; Talmhaíocht, foraoiseacht agus ceantair thuaithe; farraigí, aigéin agus uiscí intíre; Córais bhia; Córais nuálaíochta bhithbhunaithe i mbithgheilleagar an Aontais Eorpaigh; Córais chiorclacha.

- (g) Gníomhaíochtaí díreacha neamhnúicléacha an Airmheáin Chomhpháirtigh Taighde: Fianaise eolaíochta ar ardchaighdeán a chruthú le haghaidh beartais phoiblí mhaithe a bheidh éifeachtúil agus iníoctha. Teastaíonn fianaise thrédhearcach, chuimsitheach, chothromaithe mar bhonn ciallmhar do thionscnaimh agus tograí nua reachtaíochta don Aontas, agus teastaíonn fianaise freisin le bheith in ann cur chun feidhme na mbeartas a thomhas agus le faireachán a dhéanamh air. Soláthróidh an tAirmheán Comhpháirteach Taighde fianaise eolaíochta agus tacaíocht theicniúil feadh thimthriall iomlán na mbeartas. Díreoidh an tAirmheán Comhpháirteach Taighde a thaighde ar thosaíochtaí beartais an Aontais.

Réimsí idirghabhála: Sláinte; cuimsiú, cruthaitheacht agus cultúr, an tsándáil shibhialta don tsochaí; an teicneolaíocht dhigiteach agus an tionscal; aeráid, fuinneamh agus soghluaisteacht; bithgheilleagar, bia, acmhainní nádúrtha agus an comhshaol; tacú le feidhmiú an mhargaidh inmheánaigh agus le rialachas eacnamaíoch an Aontais; tacú leis na Ballstáit maidir le reachtaíocht a chur chun feidhme agus straitéisí um speisialtóireacht chliste a cheapadh; uirlisí agus modhanna anailísíochta don déanamh beartas; bainistiú eolais; aistriú eolais agus teicneolaíochta; tacaíocht don eolaíocht le freastal ar ardáin bheartais.

(3) Colún III 'An Eoraip Nuálach'

Leis an gcolún seo, i gcomhréir le hAirteagal 4, tríd na gníomhaíochtaí seo a leanas, féachtar le gach cineál nuálaíochta a chothú, go príomha in FBManna, trí chabhrú leis an bhforbairt agus an léiriú teicneolaíoch, agus le haistriú an eolais, agus trí imscaradh na réiteach nuálach a neartú. Rannchuideoidh sé freisin le cuspóirí sonracha eile an Chláir mar a thuairiscítear in Airteagal 3 a bhaint amach. Déanfar an Chomhairle Nuálaíochta Eorpach a chur chun feidhme trí dhá chineál gníomhaíochtaí go príomha: Treo-Aimsitheoir, arna gcur chun feidhme trí thaighde comhoibritheach den chuid is mó, agus an Luasaire.

- (a) An Chomhairle Nuálaíochta Eorpach: gach cineál nuálaíochta a chur chun cinn agus béim láidir á leagan ar an nuálaíocht cheannródaíoch shuaiteach gona poitéinseal uas-scálaithe ar leibhéal an Aontais agus ar an leibhéal idirnáisiúnta.

Réimsí idirghabhála: A bheith ina treo-aimsitheoir, ag tacú le teicneolaíochtaí atá ag teacht chun cinn anois agus a bheidh ag teacht chun cinn amach anseo ar teicneolaíochtaí ceannródaíocha, margaí-chruthaitheacha agus/nó teicneolaíochtaí domhain-teic; A bheith ina luasaire, bearna an mhaoinithe a dhúnadh idir céimeanna déanacha na ngníomhaíochtaí nuála agus tús úsáide sa mhargadh, nuálaíocht cheannródaíoch, margaí-chruthaitheach a chur in úsáid go héifeachtach agus cuideachtaí a uas-scálú i gcásanna nach gcuireann an margadh maoiniú inmharthana ar fáil; gníomhaíochtaí breise ar nós duaiseanna agus comhaltachtaí, agus seirbhísí breisluacha gnó.

- (b) Éiceachórais nuálaíochta na hEorpa

Réimsí idirghabhála: Nascadh, i gcás inarb iomchuí i gcomhar le EIT, le gníomhaithe nuálaíochta réigiúnacha agus náisiúnta agus ag tacú le Ballstáit, Réigiúin agus tíortha comhlachaithe chun cláir nuálaíochta chomhpháirteacha thrasteorann a chur chun feidhme, ó mhalartú cleachtas agus eolais i ndáil le rialáil na nuálaíochta go scileanna boga a fheabhsú i ndáil le gníomhaíochtaí taighde agus nuálaíochta, lena n-áirítear nuálaíocht oscailte nó nuálaíocht úsáideoir-stiúrtha, chun borradh a chur faoi éifeachtacht an chórais nuálaíochta Eorpaigh. Ba cheart é sin a chur chun feidhme i sineirge *inter alia* leis an tacaíocht CFRE d'éiceachórais nuálaíochta agus do chomhpháirtíochtaí idir-réigiúnacha i dtaca le speisialú cliste.

- (c) An Institiúid Eorpach um Nuálaíocht agus Teicneolaíocht

[Réimsí idirghabhála: Éiceachórais nuálaíochta inbhuanaithe a neartú agus a shíneadh ar fud na hEorpa; Fothú scileanna fiontraíochta agus nuálaíochta a chothú i bhfoghlaim ar feadh an tsaoil agus tacú le claochlú fiontraíochta ollscoileanna an Aontais Eorpaigh; Réitigh nua ar dhúshláin shochaíocha dhomhanda a thabhairt chuig an margadh; Sineirgí agus breisluach laistigh den Chlár 'Fís Eorpach'; idirnasc a dhéanamh le tacaíocht mhórsála, ardriosca EIC le haghaidh nuálaithe a bhfuil gealladh fúthu, trí thacú le gnólachtaí nuathionscanta agus gnólachtaí atá ag uas-scálú.].

4) Colún 'An Rannpháirtíocht a Leathnú agus an Limistéar Taighde Eorpach a neartú'

Trí na gníomhaíochtaí seo a leanas, déanfaidh an chuid seo den Chlár, i gcomhréir le hAirteagal 4, optamú ar thorthaí an Chláir chun rannpháirtíocht a leathnú agus an Limistéar Eorpach Taighde a neartú. Beidh sé mar aidhm leis naisc chomhoibríocha a neartú ar fud na hEorpa agus líonraí Eorpacha T&N a oscailt, chomh maith le leas a bhaint as acmhainneacht spriocghrúpa oibrithe tréitheacha an Aontais. Ina theannta sin, cuirfidh sé hinfheictheacht na heolaíochta sa tsochaí a fheabhsú. Tacóidh sé le cuspóirí sonracha an Chláir, mar a thuairiscítear in Airteagal 3, lena n-áirítear bearta sonracha chun cur le rannpháirtíocht Bhallstáit ar íseal a fheidhmíocht maidir le T&N. Agus é mar fhothaca leis an gClár iomlán, tacóidh an chuid seo le gníomhaíochtaí a rannchuidíonn le tallann a mhealladh, cúrsaíocht na tallainne a chothú agus tréigean na tallainne a chosc, agus a rannchuidíonn le hEoraip a bheidh níos eolasbhunaithe agus níos nuálaí, ina bhfuil cothroime níos mó idir na fir agus mná, a bheidh ar thús cadhnaíochta san iomaíochas domhanda, agus an comhar trasnáisiúnta á chothú agus chun láidreachtaí agus cumas féideartha náisiúnta a optamú dá bharr i Limistéar Eorpach Taighde (LET) a bheidh ag feidhmiú go maith, limistéar ina mbeidh lucht saothair ardoilte ag gluaiseacht thart gan bhac, ina mbeidh tuiscint agus iontaobh ag saoránaigh eolasacha as na torthaí ón taighde agus nuálaíocht, torthaí a bheidh á scaipeadh go forleathan agus a bheidh ag dul ar sochar don tsochaí ina iomláine, agus ina mbeidh beartas an Aontais, go háirithe an beartas T&N, bunaithe ar fhianaise eolaíochta atá ar ardchaighdeán.

Tacóidh sé freisin le gníomhaíochtaí arb é is aidhm dóibh cáilíocht na dtograí a thagann ó eintitis dhlítheanacha ó Bhallstáit ar íseal a fheidhmíocht maidir le taighde agus nuálaíocht, amhail seiceálacha agus comhairle proifisiúnta réamhthogra, agus borradh a chur faoi ghníomhaíochtaí na bPointí Teagmhála Náisiúnta chun tacú le líonrú idirnáisiúnta, chomh maith le gníomhaíochtaí arb é is aidhm dóibh tacú le eintitis dhlíthiúla ó Bhallstáit ar íseal a fheidhmíocht maidir le taighde agus nuálaíocht páirt a ghlacadh i dtionscadail chomhoibríocha taighde agus nuálaíochta atá roghnaithe cheana, nach bhfuil eintitis dhlítheanacha ó na Ballstáit sin rannpháirteach iontu.

Réimsí idirghabhála: Rannpháirtíocht a leathnú agus barr feabhais a chomhroinnt; trí theacht le chéile i bhfoirne, nascadh, cathaoirligh ERA, COST agus gníomhaíochtaí chun comhroinnt saineolais a chothú; Córas taighde agus nuálaíochta na hEorpa a athchóiriú agus a fheabhsú, mar shampla trí thacú le hathchóiriú beartas náisiúnta maidir leis an taighde agus an nuálaíocht, gairmeacha beatha tarraingteacha a chur ar fáil, agus tacú le heolaíocht inscne agus shluaafhoinsithe.

IARSCRÍBHINN Ia

AN INSTITUTE EORPACH UM NUÁLAÍOCHT AGUS TEICNEOLAÍOCHT (EIT)

Beidh feidhm ag an méid seo a leanas maidir le cur chun feidhme gníomhaíochtaí chlár EIT:

[1. An Réasúnaíocht

Mar a luaitear go soiléir sa Tuarascáil ón nGrúpa Ardleibhéil maidir leis an tairbhe is mó is féidir a bhaint as an tionchar a bheidh ag taighde agus nuálaíocht an Aontais Eorpaigh (Grúpa Ardleibhéil Lamy), is an bealach chun tosaigh 'oideachas a chur ar dhaoine don todhchaí agus infheistiú sna daoine a chuirfidh an t-athrú i gcrích'. Go háirithe, iarrtar ar ollscoileanna Eorpacha an fhiontraíocht a spreagadh, teorainneacha disciplíneacha a bhaint as a cheile agus comhar láidir neamhdhisciplíneach idir na hollscoileanna agus an earnáil thionsclaíoch a bhuanú. De réir suirbhéanna a rinneadh le déanaí, is é an rochtain ar dhaoine éirimiúla an fachtóir is tábhachtaí ar fad a bhfuil tionchar aige ar an rogha a dhéanfaidh fiontraithe Eorpacha maidir le hionaid ghnólachtaí nuathionscanta. Tá príomhról tábhachtach ag an oideachas fiontraíochta agus deiseanna oiliúna nuálaithe na todhchaí a fhorbairt agus cumas na nuálaithe atá ann cheana a fhorbairt chun go mbeidh na gnólachtaí atá acu níos rathúla ar fad. Tá sé thar a bheith tábhachtach go mbeidh rochtain ar fhionraithe éirimiúla, mar aon le rochtain ar sheirbhísí gairmiúla, ar chaipiteal agus ar mhargaí ar leibhéal an Aontais Eorpaigh, agus go dtabharfar gníomhairí ábhartha na nuálaíochta le chéile faoi chuimsiú cuspóir comhchoiteann chun go bhféadfar éiceachóras nuálaíochta a chothú. Is gá iarrachtaí ar fud an Aontais Eorpaigh a chomhordú chun mais chriticiúil de bhraislí agus d'éiceachórais fiontraíochta idirnasctha ar fud an Aontais Eorpaigh a chruthú,

Ní mór iarrachtaí a dhéanamh go fóill chun éiceachórais a fhorbairt lenar féidir le taighdeoirí, nuálaithe, tionscail agus rialtais idirghníomhú le chéile go héasca. Déanta na fírinne, ní bhíonn éiceachórais na nuálaíochta ag feidhmiú go héifeachtach go fóill mar gheall ar roinnt cúiseanna amhail an méid seo:

- cuirtear bac ar ghníomhairí na nuálaíochta go fóill a bheith ag idirghníomhú le chéile mar go bhfuil constaic eagrúcháin, rialála agus cultúir rompu;
- Tá easpa comhordaithe agus fócais shoiléir ar chuspóirí sonracha agus ar thionchar sonracha ag cur as do na hiarrachtaí chun córais na nuálaíochta a neartú.

Chun aghaidh a thabhairt ar na dúshláin amach anseo agus teacht i dtír ar na deiseanna a bheidh ag na teicneolaíochtaí nua agus rannchuidiú le fás geilleagrach inbhuanaithe, poist, iomaíochas agus leas shaoránaigh na hEorpa, is gá acmhainn nuálaithe na hEorpa a neartú a thuilleadh trí an méid seo: cruthú timpeallachtaí nua a chothú atá fabhrach don chomhar agus don nuálaíocht; acmhainneachtaí nuálaíochta na n-ollscoileanna agus earnáil an taighde a neartú; tacú le glúin nua fiontraithe; cruthú agus forbairt fiontar nuálach a spreagadh.

Mar gheall ar chineál agus ar scála na ndúshlán nuálaíochta, is gá idirchaidreamh a dhéanamh le gníomhaithe agus acmhainní a chur ar fáil ar leibhéal an Aontais tríd an comhar trasteorann a chothú. Is gá fáil réidh leis an bacainní idir disciplíní agus ar fud na slabhraí luacha agus cruthú timpeallachta fabhraí a chothú ina ndéanfar eolas agus saineolas a mhalartú go héifeachtach, agus ina ndéanfar scileanna tréitheacha fiontraithe a fhorbairt agus fiontraithe a mhealladh.

2. Réimsí Idirghabhála

2.1. *Éiceachórais nuálaíochta inbhuanaithe ar fud na hEorpa*

I gcomhréir le Rialachán EIT agus an Clár Oibre Straitéiseach um Nuálaíocht, beidh ról treisithe ag EIT in éiceachórais nuálaíochta inbhuanaithe a neartú ar fud na hEorpa. Go háirithe, leanfaidh EIT de bheith ag feidhmiú go príomha trína Phobail Eolais agus Nuálaíochta (PENanna), trí chomhpháirtíochtaí mórsála Eorpacha lena dtugtar aghaidh ar dhúshláin shochaíocha shonracha. Leanfaidh sé de bheith ag neartú éiceachórais nuálaíochta thart timpeall orthu trí iad a chur ar fáil agus trí lánpháirtiú an taighde, na nuálaíochta agus an oideachais a chothú. Lena chois sin, rannchuideoidh EIT bearnaí atá ann cheana a líonadh i bhfeidhmíocht na nuálaíochta ar fud na hEorpa trína Scéim Nuálaíochta Réigiúnach (SNR EIT) a leathnú. Oibreoidh EIT i gcomhar le héiceachórais na nuálaíochta ina léirítear ardchumas nuálaíochta atá bunaithe ar straitéis, ailíniú téamach agus tionchar, i ndlúthshineirgíocht le Straitéisí agus Ardáin um Speisialtóireacht Chliste.

Treoirlínte

- éifeachtacht na PENanna atá ann cheana a threisiú lena n-áiríteofar an t-aistriú chuig féin-inbhuanaitheacht san fhadtéarma, agus PENanna nua a bhunú i líon teoranta réimsí téamacha;

- dlús a chur faoi réigiúin dul i dtreo barr feabhais sna tíortha ar nuálaithe measartha iad, i ndlúthchomhair leis na cistí struchtúracha ábhartha nuair is iomchuí.

2.2. *Scileanna nuálaíochta agus fiontraíochta i bhfoghlaim ar feadh an tsaoil, lena n-áirítear acmhainní na n-ollscoileanna ar fud na hEorpa a mhéadú*

Treiseofar gníomhaíochtaí oideachais EIT chun an nuálaíocht agus an fhiontraíocht a chothú trí oideachas agus oiliúint níos fearr. Díreofar fócas níos láidre ar fhorbairt an chaipitil dhaonna a bheidh bunaithe ar leathnú cláir oideachais PENanna EIT atá ann cheana d'fhonn leanúint de bheith ag cur ar fáil curaclaim ardcháilíochta atá bunaithe ar an nuálaíocht agus ar an bhfiontraíocht i gcomhréir le straitéis an Aontais Eorpaigh um an tionscal agus scileanna do mhic léinn agus do lucht gairme. Féadfar a áireamh orthu na taighdeoirí agus nuálaithe dá dtugtar tacaíocht le codanna eile i bhFís Eorpach, go háirithe le gníomhartha Marie Skłodowska-Curie. Tacóidh EIT le nuachóiriú a dhéanamh ar ollscoileanna ar fud na hEorpa freisin agus iad a lánpháirtiú in éiceachórais na nuálaíochta trína n-acmhainn agus a gcumas fiontraíochta a chothú agus a mhéadú agus iad a spreagadh le riar níos fearr ar riachtanais scileanna nua roimh ré.

Treoirlínte

- Curaclaim nuálacha a fhorbairt, lena gcuirfear san áireamh riachtanais na hearnála tionsclaíche amach anseo, agus cláir thrasearnálacha a fhorbairt atá le tairiscint do mhic léinn, fiontraíochta agus lucht gairme ar fud na hEorpa agus lasmuigh di ina gcomhcheanglófar saineolas earnála sonraí le scileanna atá dírithe ar an nuálaíocht agus scileanna fiontraíochta, amhail scileanna ardteicneolaíochta a bhaineann le teicneolaíochtaí digiteacha agus eochairtheicneolaíochtaí cumasúcháin;
- Branda EIT a neartú agus a leathnú chun feabhas a chur ar infheictheacht agus aitheantas chláir oideachais EIT atá bunaithe ar chomhpháirtíochtaí idir institiúidí ardoideachais, ionaid taighde agus comhlachtaí taighde a fheabhsú agus curaclaim ina bhfoghlaiméofar ábhar an churaclaim trí chleachtadh a dhéanamh agus oideachas fiontraíochta a bhfuil cuspóir leis a chur ar fáil mar aon le soghluaisteacht idirnáisiúnta, idir eagraíochtaí agus idir earnálacha;

- acmhainneacht nuálaíochta agus fiontraíochta earnáil an ardoideachais a fhorbairt, trí ghíaráil a dhéanamh ar shaineolas Phobal EIT chun oideachas, taighde agus gnó a nascadh le chéile;
- ról phobal *alumni* EIT a threisiú ina eiseamláir do mhic léinn nua agus ina ionstraim láidir chun an tionchar a bheidh ag EIT a léiriú.

2.3. Réitigh nua ar an margadh

Le EIT éascófar agus tabharfar de chumhacht d'fhiontraithe, nuálaithe, taighdeoirí, oideachasóirí, mic léinn agus gníomhairí nuálaíochta a bheith ag obair i gcomhar le chéile i bhfoirne trasdisciplíneacha chun smaointe a ghiniúint agus iad a chlaohlú ina nuálaíocht incriminteach shuaiteach. Is iad príomhghnéithe na ngníomhaíochtaí an nuálaíocht oscailte agus an cur chuige trasteorann, lena ndíreofar fócas ar ghníomhaíochtaí ábhartha Thriantán an Eolais a chur san áireamh agus atá an-tábhachtach le go mbeidh rath orthu (e.g. is féidir tionscnóirí tionscadal an rochtain a fheabhsú ar an méid seo: céimithe cáilithe in ábhair shonracha, úsáideoirí tosaigh, gnólachtaí nuathionscanta a bhfuil smaointe nuálacha acu, gnólachtaí nach gnólachtaí intíre iad a bhfuil sócmhainní comhlántacha acu etc).

Treoirlínte

- Tacú le táirgí agus seirbhísí nua a fhorbairt lena mbeidh gníomhairí Thriantán an Eolais ag obair i gcomhar le chéile chun réitigh a dhéanamh réidh don mhargadh;
- seirbhísí agus tacaíocht ardleibhéil a sholáthar do ghnólachtaí nuálacha, lena n-áirítear cúnamh teicniúil a thabhairt do mhionchoigeartú táirgí agus seirbhísí, meantóireacht shubstainteach, tacú le custaiméirí spriocdhírthe a áirithiú agus caipiteal a thógáil, chun go gcuirfear ar an margadh go mear iad agus go gcuirfear dlús faoina bpróiseas fáis.

2.4. *Sineirgí agus breisluach i bhFís Eorpach*

Cuirfidh EIT dlús lena iarrachtaí chun leas a bhaint as na sineirgí agus na comhlántachtaí le gníomhairí agus tionscnaimh éagsúla ar leibhéal an Aontais Eorpaigh agus ar leibhéal dhomhanda agus leathnóidh sé an líonra eagraíochtaí dlúthchomhair atá aige ar an leibhéal straitéiseach agus ar an leibhéal oibríochtúil araon.

Treoirlínte

- Comhar le EIC maidir le cuíchóiriú a dhéanamh ar an tacaíocht (i.e. cistiú agus seirbhísí) a thugtar d'fhiontair nuálacha sna céimeanna nuathionscanta agus sna céimeanna nuair a chuirtear na táirgí agus na seirbhísí ar an margadh ar scála níos leithne, go háirithe trí PENanna;
- Gníomhaíochtaí EIT a phleanáil agus a chur chun feidhme chun an tairbhe is mó is féidir a bhaint as sineirgí agus comhlántachtaí leis na gníomhaithe faoin gColún 'Dúshlán Dhomhanda agus Iomaíochas Tionsclaíoch Eorpach';
- dul i dteagmháil le Ballstáit an Aontais Eorpaigh ar an leibhéal náisiúnta agus réigiúnach araon, lena rachfar i mbun caibidil struchtúrtha agus lena ndéanfar iarrachtaí comhordaithe chun sineirgí le tionscnaimh náisiúnta agus réigiúnacha a chumasú, lena n-áirítear straitéisí um speisialtóireacht chliste, chun dea-chleachtais agus dea-fhoghlaim a shainaithint, a chomhroinnt agus a leathadh;
- Cleachtais agus torthaí nuálacha a roinnt agus a scaipeadh agus cur le beartas nuálaíochta san Eoraip i gcomhar le codanna eile Fhís Eoraip;
- ionchur a thabhairt faoi phléití ar bheartais nuálaíochta agus rannchuidiú le tosaíochtaí beartais an Aontais Eorpaigh a dhearadh agus a chur chun feidhme trína bheith ag obair go leanúnach le seirbhísí ábhartha uile an Choimisiúin Eorpaigh, le cláir eile de chuid an Aontais Aontaigh agus lena bpáirtithe leasmhara, agus roghanna éagsúla a iniúchadh i dtionscnaimh cur chun feidhme beartais;
- sineirgí le cláir eile de chuid an Aontais Eorpaigh a shaothrú, ina dtugtar forbairt caipitil dhaonna agus nuálaíochta (e.g. ESF+, ERDF, Erasmus agus COSME Plus/Margadh Aonair);

- comhaontais straitéiseacha le príomhghníomhairí nuálaíochta ar leibhéal an Aontais Eorpaigh agus ar an leibhéal idirnáisiúnta, agus tacú le PENanna chun comhoibriú agus naisc le príomh-chomhpháirtithe Thriantán an Eolais ó thríú tíortha arb é an aidhm atá leis margaí nua a oscailt do réitigh dá tugann PENanna agus maoiniú agus daoine éirimiúla a mhealladh ó thar lear. Déanfar rannpháirtíocht tríú tíortha a chur chun cinn.]

IARSCRÍBHINN II

CINEÁLACHA GNÍOMHAÍOCHTA

Déanfar an clár a chur chun feidhme trí úsáid a bhaint as líon teoranta de 'chineálacha gníomhaíochta', arb iad na cuspóirí nó coinníollacha sainiúla a bheith mar shaintréithe acu.

Is iad seo a leanas na príomhchineálacha gníomhaíochta:

- 'Gníomhaíocht taighde agus nuálaíochta': gníomhaíocht arb é atá ann go príomha ná gníomhaíochtaí arb aidhm leo teacht ar eolas nua agus/nó féidearthacht teicneolaíochta, táirge, próisis, seirbhíse nó réitigh nua nó nuafheabhsaithe a fhiosrú. Féadfaidh taighde bunúsach agus taighde feidhmeach, forbairt agus comhtháthú teicneolaíochta, tástáil, taispeántas agus bailíochtú ar fhréamhshamhail ar scála beag i saotharlann nó i dtimpeallacht ionsamhlaithe a bheith i gceist;
- Gníomhaíochta nuálaíochta: gníomhaíocht arb é atá ann go príomha gníomhaíochtaí atá dírithe go díreach ar phleananna agus ar shocruithe nó ar dhearaí a tháirgeadh i gcomhair táirgí, próisis nó seirbhísí atá nua, athraithe nó feabhsaithe, cinn a d'fhéadfadh fréamhshamhlú, tástáil, taisealbhadh, seoladh treoirhionscadal, fíorú táirgí ar mhórsála agus macasamhlú an mhargaidh a bheith san áireamh leo;
- Gníomhaíochtaí nuálaíochta agus gníomhaíochtaí chun í a chur ar an margadh: gníomhaíochtaí lena leabaítear gníomhú nuálaíochta agus gníomhaíochtaí eile atá riachtanach chun nuálaíocht a chur ar fáil ar an margadh, lena n-áirítear fás cuideachtaí, maoiniú cumaiscthe Fhís Eorpach (meascán de chistiú de chineál deontais agus maoiniú príobháideach) a sholáthar;
- Taighde ERC atá beag beann ar theorainneacha (lena n-áirítear cruthúnas coincheapa ERC): gníomhaíochtaí taighde atá teoraithe ag an bpríomhthaighdeoir, arna n-óstáil ag tairbhí amháin nó níos mó (ERC amháin);
- Gníomhaíocht oiliúna agus soghluaisteachta: gníomhaíocht atá dírithe ar scileanna, eolas agus ionchas gairmréime taighdeoirí a fheabhsú bunaithe ar shoghluaisteacht idir thíortha agus, más ábhartha, idir earnálacha nó disciplíní;

- Gníomhaíocht comhchistithe cláir: gníomhaíocht chun comhchistiú ilbhliantúil a thabhairt do chlár gníomhaíochtaí atá bunaithe agus/nó á chur chun feidhme ag eintitis, seachas comhlachtaí cistiúcháin Aontais, a bhainistíonn agus/nó a mhaoiníonn cláir taighde agus nuálaíochta. Féadfaidh clár gníomhaíochtaí den sórt sin tacú le gníomhaíochtaí líonraithe agus comhordúcháin, gníomhaíocht taighde agus nuálaíochta, treoirhionscadail, gníomhaíochtaí nuálaíochta agus cur ar fáil ar an margadh, gníomhaíochtaí oiliúna agus soghluaisteachta, gníomhaíochtaí ardaithe feasachta agus cumarsáide, gníomhaíochtaí leata nó saothraithe torthaí, aon tacaíocht airgeadais ábhartha, i bhfoirm deontais, duaiseanna nó soláthar poiblí, mar shampla, nó i bhfoirm maoiniú cumaiscthe Fhís Eorpach nó meascán díobh sin. Féadfar an gníomhaíocht comhchistithe cláir a chur chun feidhme ag na heintitis sin go díreach nó trí thríú páirtithe thar a gceann;
- Gníomhaíocht soláthar réamhthráchtála: gníomhaíocht arb é is príomhaidhm dó soláthar poiblí réamhthráchtála ag tairbhíthe atá ina n-údaráis chonarhacha nó ina n-eintitis chonarhacha a réadú;
- Gníomhaíocht a bhaineann le soláthar poiblí ar réitigh nuálaíochta: gníomhaíocht arb é is príomhaidhm dó soláthar poiblí comhpháirteach nó comhordaithe ar réitigh nuálacha arna gcur chun feidhme ag tairbhíthe atá ina n-údaráis chonarhacha nó ina n-eintitis chonarhacha a réadú;
- Gníomhaíocht chomhordaithe agus tacaíochta: gníomhaíocht a rannchuidíonn le cuspóirí an Chláir, seachas gníomhaíochtaí taighde agus nuálaíochta (ach amháin i gcás ina ndéantar i faoi "Rannpháirtíocht a leathnú agus barr feabhais a chomhroinnt" atá ina chomhpháirt de "Rannpháirtíocht a leathnú agus an Limistéar Taighde Eorpach a neartú"), amhail caighdeánú, leathadh, ardú feasachta agus cumarsáid, líonrú, seirbhísí comhordaithe nó tacaíochta, idirphlé beartais agus bearta agus staidéir um fhoghlaim fhrithpháirteach; comhordú ón mbun aníos gan comhchistiú ar ghníomhaíochtaí taighde ón Aontas a fhágann gur féidir comhar a bheith ann idir eintitis dhlíthiúla ó na Ballstáit agus ó na Tíortha Comhlachaithe d'fhonn an Limistéar Eorpach Taighde a neartú;
- Duais dreasachta: duais chun infheistíocht a dhreasú i dtreo áirithe, trí sprioc a leagan síos sula ndéanfar an obair;

- Duais aitheantais: duais chun aitheantas a thabhairt don mhéid a baineadh amach roimhe seo agus d'éachtaí oibre i ndiaidh a dhéanta;

Soláthar Poiblí: chun codanna den chlár a bhaineann le leasanna straitéiseacha agus uathrialachas an Aontais agus chun soláthar poiblí a eagrú, chun críocha dílse an Choimisiúin, le haghaidh staidéar, táirgí, seirbhísí agus cumas; Féadfaidh soláthar poiblí a bheith i bhfoirm soláthair réamhthráchtála nó soláthair phoiblí réiteach nuálach a dhéanfaidh an Coimisiún nó comhlachtaí ábhartha cistiúcháin ar a son féin nó i gcomhar le húdaráis chonarhacha agus eintitis chonarhacha ó Bhallstáit agus ó thíortha gaolmhara.

- Gníomhaíochtaí indíreacha: gníomhaíochtaí taighde agus nuálaíochta a soláthraíonn an tAontas tacaíocht airgeadais dóibh agus a dhéanann na rannpháirtithe;
- Gníomhaíochtaí díreacha: gníomhaíochtaí taighde agus nuálaíochta a dhéanann an Coimisiún trína Airmheán Comhpháirteach Taighde (ACT).

IARSCRÍBHINN III

COMHPHÁIRTÍOCHTAÍ

Déanfar Comhpháirtíochtaí Eorpacha a roghnú agus a chur chun feidhme, a chéimniú amach nó a athnuachan, nó faireachán agus meastóireacht orthu, ar bhonn na gcritéar seo a leanas:

1) Roghnú:

- (a) A léiriú go bhfuil an Chomhpháirtíocht Eorpach níos éifeachtaí ó thaobh cuspóirí gaolmhara an Chláir a bhaint amach trí rannpháirtíocht agus tiomantas na gcomhpháirtithe, go háirithe maidir le tionchair shoiléire a bhaint amach don Aontas Eorpach agus dá shaoránaigh, go háirithe i bhfianaise na dúshláin dhomhanda agus na cuspóirí taighde agus nuálaíochta a bhaint amach, iomaíochas an Aontais a chinntiú agus rannchuidiú le neartú an Limistéir Eorpaigh Taighde agus Nuálaíochta agus, i gcás inarb is iomchuí, le tiomantais idirnáisiúnta;

I gcás Comhpháirtíochtaí Eorpach institiúidithe arna mbunú i gcomhréir le hAirteagal 185 CFAE, tá rannpháirtíocht 40 % de Bhallstáit an Aontais Eorpaigh ar a laghad éigeantach;

- (b) Leanúnachas agus sineirgí na Comhpháirtíochta Eorpaí laistigh de chreat taighde agus nuálaíochta an Aontais, agus rialacha Fhís Eorpach á leanúint a mhéid is féidir;
- (c) Trédhearcacht agus oscailteacht na Comhpháirtíochta Eorpaí i ndáil le tosaíochtaí agus cuspóirí a shainaithint maidir le torthaí agus tionchar a bhfuiltear ag súil leo agus maidir le rannpháirtíocht na gcomhpháirtithe agus na ngeallsealbhóirí ón slabhra luacha ian iomláine, ó earnálacha agus disciplíní éagsúla, lena n-áirítear cinn idirnáisiúnta nuair is ábhartha agus gan cur isteach ar iomaíochas na hEorpa; módúlachtaí soiléire maidir le rannpháirtíocht FBManna a chur chun cinn agus chun torthaí a scaipeadh agus leas a bhaint astu, go háirithe ag FBManna, lena n-áirítear trí eagraíochtaí idirmheánacha;

- (d) Léiriú *ex ante* ar bhreisíocht agus treoíocht na Comhpháirtíochta Eorpaí, lena n-áirítear fis straitéiseach chomhchoiteann de chuspóir na Comhpháirtíochta Eorpaí. Beidh na nithe seo a leanas, go háirithe, san áireamh san fhís sin:
- sainaithint táirgí insoláthartha, torthaí agus tionchar, atá intomhaiste, laistigh d'amchlár sonrach, luach bunúsach eacnamaíoch agus/nó luach sóisialta don Eoraip san áireamh;
 - léiriú ar na héifeachtaí gearála cáilíochtúla agus cainníochtúla suntasacha a bhfuiltear ag súil leo, lena n-áirítear modh lena ndéanfaí príomhtháscairí feidhmíochta a thomhais;
 - cineálacha cur chuige chun solúbthacht an chur chun feidhme a áirithiú agus chun coigeartuithe a dhéanamh má athraíonn riachtanais bheartais nó an mhargaidh, nó má dhéantar dul chun cinn ó thaobh na heolaíochta, chun comhleanúnachas beartais a fheabhsú ar an leibhéal réigiúnach, náisiúnta agus ar leibhéal an Aontais;
 - straitéis scoir agus bearta don chéimniú amach ón gClár.
- (e) Léiriú *ex ante* ar thiomantas fadtéarmach na gcomhpháirtithe, lena n-áirítear sciar íosta infheistíochtaí poiblí agus/nó príobháideacha;

I gcás Comhpháirtíochtaí Eorpach institiúidithe, beidh na ranníocaíochtaí agus/nó an rannchuidiú comhchineáil ó chomhpháirtithe eile seachas ón Aontas, beidh siad ar a laghad cothrom le 50 %, agus féadfaidh siad a bheith suas le 75 %, de ghealltanais bhuiséadacha chomhiomlánaithe na Comhpháirtíochta Eorpaí. I gcás gach Comhpháirtíocht Eorpach institiúidithe, beidh sciar den rannchuidiú ó chomhpháirtithe eile seachas ón Aontas i bhfoirm ranníocaíochtaí. I gcás comhpháirtithe eile seachas ón Aontas nó ó na stáit rannpháirteacha, ba cheart ranníocaíochtaí airgeadais a bheith dírithe go príomha ar chostais a bhaineann le gníomhaíochtaí neamhiomaíocha a chumhdach.

2) Cur chun feidhme:

- (a) Cur chuige córasach a áiritheoidh go mbeidh na Ballstáit rannpháirteach go gníomhach agus go luath agus go mbainfear amach tionchair na Comhpháirtíochta Eorpaí a bhfuiltear ag súil leo trí chur chun feidhme solúbtha ar ghníomhaíochtaí comhpháirteacha a bhfuil breisluch ard Eorpach ag gabháil leo agus a rachaidh thar glaonna comhpháirteacha ar ghníomhaíochtaí taighde agus nuálaíochta, iad siúd a bhfuil baint acu leis an nglacadh atá ag an margadh leo, le glacadh rialála nó le glacadh beartais san áireamh;

- (b) Bearta iomchuí a áirithíonn oscailteacht leanúnach an tionscnaimh agus trédhearcacht le linn an chur chun feidhme, go háirithe le haghaidh socrú tosaíochtaí agus le haghaidh rannpháirtíocht i nglaonna ar thograí, infheictheacht an Aontais, bearta cumarsáide agus for-rochtana, leathadh agus saothrú torthaí, lena n-áirítear straitéis shoiléir i dtaca le rochtain oscailte/úsáideoirí feadh an slabhra breisluacha; bearta iomchuí chun rannpháirtíocht FBManna a chur chun cinn agus FBManna a chur ar an eolas;
- (c) Gníomhaíochtaí comhordúcháin agus/nó gníomhaíochtaí comhpháirteacha le tionscnaimh thaighde agus nuálaíochta ábhartha eile lena ndéantar sineirgí éifeachtacha a áirithiú, *inter alia* chun bacainní cur chun feidhme a d'fhéadfadh a bheith ann a shárú ar an leibhéal náisiúnta agus cost-éifeachtúlacht a mhéadú;
- (d) Gealltanais, go háirithe i dtaca le ranníocaíochtaí, ó gach comhpháirtí i gcomhréir le forálacha náisiúnta feadh shaolré an tionscnaimh;
- (e) I gcás gach Comhpháirtíocht Eorpach institiúidithe, rochtain ag an gCoimisiún agus ag aon stát rannpháirteach atá ag cómhaoiniú na gníomhaíochta ábhartha, ar na torthaí agus ar fhaisnéis eile a bhaineann le gníomhaíochtaí chun críocha beartais nó cláir an Aontais a cheapadh agus a chur chun feidhme, agus chun críocha faireachán a dhéanamh orthu.

3) Faireachán:

- (a) Córas faireacháin atá i gcomhréir leis na ceanglais a leagtar amach in Airteagal 45 chun an dul chun cinn i dtreo cuspóirí beartais, táirgí insoláthartha agus eochairtháscairí feidhmíochta sonracha a rianú, a fhágann gur féidir measúnú a dhéanamh thar thréimhse ama ar an méid a baineadh amach, ar thionchair agus ar an ngá a d'fhéadfadh a bheith le bearta ceartaitheacha;
- (b) Tuairisciú tréimhsiúil tiomnaithe ar éifeachtaí gearála cáilíochtúla agus cainníochtúla, lena n-áirítear maidir le ranníocaíochtaí agus rannchuidiú comhchineáil tiomanta a ghealltar agus a chuirtear ar fáil go hiarmhír, infheictheacht agus suí sa chomhthéacs idirnáisiúnta, an tionchar ar thaighde agus na rioscaí ó thaobh nuálaíochta de a bhaineann le hinfheistíochtaí na hearnála príobháidí;
- (c) Faisnéis mhionsonraithe maidir leis an bpróiseas meastóireachta agus le torthaí ó gach glao ar thograí laistigh de chomhpháirtíochtaí, a chuirfear ar fáil ar bhealach tráthúil inrochtana i mbunachar sonraí comhchoiteann ar líne.

4) Meastóireacht, céimniú amach agus athnuachan:

- (a) Meastóireacht ar na tionchair arna mbaint amach ar an leibhéal náisiúnta agus ar leibhéal an Aontais i ndáil leis na spriocanna agus eochairtháscairí feidhmíochta arna sainmhíniú, a úsáidfear sa mheastóireacht ar an gClár a leagtar amach in Airteagal 47, lena n-áirítear measúnú ar an modh idirghabhála ó thaobh beartais de is éifeachtaí le haghaidh aon ghníomhú amach anseo; agus an áit a bheidh ag aon athnuachan féideartha ar Chomhpháirtíocht Eorpach i gcreat foriomlán na gComhpháirtíochtaí Eorpacha agus a thosaíochtaí beartais, i ndlúthchomhar leis na Ballstáit;
- (b) In éagmais athnuachana, bearta iomchuí lena n-áiritheofar go gcuirfear deireadh le cistiú an Chláir Réime de réir na gcoinníollacha agus an amchláir arna gcomhaontú leis na comhpháirtithe a thug gealltanas *ex ante*, gan dochar do chistiú leanúnach trasnáisiúnta a d'fhéadfadh teacht ó chláir eile náisiúnta nó de chuid an Aontais, agus gan dochar don infheistíocht phríobháideach.

IARSCRÍBHINN IV

SINEIRGÍ LE CLÁIR EILE

1. Áiritheoidh sineirgí leis an gCiste Eorpach um Ráthaíocht Talmhaíochta agus leis an gCiste Eorpach Talmhaíochta um Fhorbairt Tuaithe (Comhbheartas talmhaíochta - CBT):
 - (a) go ndéanfaí riachtanais taighde agus nuálaíochta na hearnála talmhaíochta agus na limistéar tuaithe san Aontas a shainaithint, go háirithe faoin gComhpháirtíocht Eorpach um Nuálaíocht (CEN) maidir le "táirgiúlacht agus inbhuanaitheacht talmhaíochta"³⁰ agus go gcuirtear san áireamh iad i bpróiseas pleanála straitéisí don taighde agus nuálaíocht agus i gcláir oibre an Chláir;
 - (b) go mbainfí CBT an úsáid is fearr as torthaí taighde agus nuálaíochta agus go gcuireann sé úsáid, cur chun feidhme agus cur in úsáid na réiteach nuálach chun cinn, lena n-áirítear iad sin a thagann as tionscadail a mhaoinítear leis na Cláir réime um thaighde agus nuálaíocht agus as an gComhpháirtíocht Eorpach um Nuálaíocht 'Táirgiúlacht agus Inbhuanaitheacht Talmhaíochta';
 - (c) go dtacaíonn CETFT le glacadh agus leathadh eolais agus réiteach a thagann as torthaí an Chláir a mbeidh earnáil feirmeoireachta níos dinimiciúla agus deiseanna nua i dtaca le forbairt na gceantar tuaithe ann dá mbarr.
2. Áiritheoidh sineirgí leis an gCiste Eorpach Muirí agus Iascaigh (CEMI):
 - (a) go bhfuil an Clár agus CEMI idirnasctha go mór toisc go ndéanfar riachtanais thaighde agus nuálaíochta an Aontais i réimse an bheartais mhara agus mhuirí a chur san áireamh i bpróiseas pleanála straitéisí an Chláir don taighde agus nuálaíocht;

³⁰ Teachtaireacht ón gCoimisiún chuig Parlaimint na hEorpa agus chuig an gComhairle maidir leis an gComhpháirtíocht Eorpach um Nuálaíocht 'Táirgiúlacht agus Inbhuanaitheacht Talmhaíochta' (COM(2012) 79 final).

- (b) go dtacaíonn CEMI le soláthar céimneach teicneolaíochtaí úra agus táirgí, próisis agus seirbhísí nuálacha, go háirithe iad siúd a thagann ón gClár i réimse an bheartais mhara agus i réimse an bheartais mhuirí; go gcuireann CEMI bailiú sonraí ar an láthair agus próiseáil sonraí chun cinn freisin agus go scaipeann sé gníomhaíochtaí ábhartha a dtacaítear leo faoin gClár, rud a rannchuideoidh ina dhiaidh sin leis an gComhbheartas Iascaigh, le Beartas Muirí an Aontais agus le Rialachas Idirnáisiúnta na nAigéan a chur chun feidhme.

3. Áiritheoidh sineirgí le Ciste Forbraíochta Réigiúnaí na hEorpa (CFRE):

- (a) go n-úsáidfear socruithe chun maoiniú ó CFRE agus ón gClár a chur le chéile chun tacú le gníomhaíochtaí a dhúnann an bearna idir straitéisí um speisialtóireacht chliste agus barr feabhais idirnáisiúnta sa taighde agus nuálaíocht, lena n-áirítear cláir chomhpháirteacha thrasréigiúnacha/thrasnáisiúnta agus Bonneagair Thaighde uile-Eorpacha, d'fhonn an Limistéar Eorpach Taighde a neartú;
- (b) go ndíríonn CFRE, i measc nithe eile, ar éiceachórais thaighde agus nuálaíochta réigiúnacha agus áitiúla a fhorbairt agus a neartú agus ar an gclaochlú tionsclaíoch, lena n-áirítear tacaíocht le glacadh torthaí agus le soláthar céimneach teicneolaíochtaí úra agus réiteach nuálach ó na Cláir réim um Thaighde agus um Nuálaíocht trí CFRE.

4. Áiritheoidh sineirgí le Ciste Sóisialta na hEorpa+ (CSE+):

- (a) gur féidir le CSE+ curaclaim nuálacha a dtacaíonn an Clár leo a phríomhshruthú agus a mhéadú ó thaobh scála, trí chláir náisiúnta nó réigiúnacha, d'fhonn na scileanna agus na hinniúlachtaí is gá do phoist an ama atá le teacht a thabhairt do dhaoine;
- (b) gur féidir na socruithe don chistiú comhlántach ó CSE+ a úsáid chun tacú le gníomhaíochtaí lena gcuirtear forbairt an chaipitil dhaonna sa taighde agus nuálaíocht chun cinn, d'fhonn an Limistéar Eorpach Taighde a neartú;

- (c) go ndéanfaidh an tsraith Sláinte de Chiste Sóisialta na hEorpa+ teicneolaíochtaí nuálacha agus samhlacha nua gnó agus réitigh nua tráchtála, go háirithe iad siúd a thagann as na Cláir, a phríomhshruthú, chun rannchuidiú córais sláinte na mBallstát a dhéanamh nuálach, éifeachtach agus inbhuanaithe agus chun gur fusa do shaoránaigh na hEorpa cúram sláinte níos fearr agus níos sábháilte a rochtain.

5. Áiritheoidh sineirgí leis an tSaoráid um Chónascadh na hEorpa (SCE):

- (a) go ndéanfar riachtanais thaighde agus nuálaíochta i réimse an iompair, i réimse an fhuinnimh agus san earnáil dhigiteach san Aontas Eorpach a fháil amach agus a shainiú le linn próiseas pleanála straitéisí an Chláir don taighde agus nuálaíocht;
- (b) go dtacaíonn SCE le soláthar céimneach agus cur in úsáid ar mhórsála na dteicneolaíochtaí agus réiteach nuálach nua i réimse an iompair, i réimse an fhuinnimh agus sna bonneagair fhisiciúla dhigiteacha, go háirithe iad sin a thagann as na Cláir réime um thaighde agus um nuálaíocht;
- (c) go ndéanfar malartú faisnéise agus sonraí idir an Clár Réime agus tionscadail SCE a éascú, go háirithe trí bhéim a leagan ar theicneolaíochtaí ón gClár Réime a bhfuil leibhéal ard ullmhachta don mhargadh ag baint leo a d'fhéadfaí a fhorbairt tuilleadh trí SCE.

6. Áiritheoidh sineirgí leis an gClár don Eoraip Dhigiteach (CED):

- (a) cé go dtagann roinnt réimsí téamacha a dtugtar aghaidh orthu leis an gClár agus le CED le chéile, go mbeidh na cineálacha gníomhaíochtaí atá le maoiniú, a n-aschuir ionchasacha agus a loighic idirghabhála, éagsúil agus comhlántach;

- (b) go ndéanfar riachtanais thaighde agus nuálaíochta a bhaineann le gnéithe digiteacha a fháil amach agus a shainiú i bpleananna straitéiseacha an Chláir don taighde agus nuálaíocht; cuimsíonn sin taighde agus nuálaíocht le haghaidh na Ríomhaireachta Ardheidhmíochta, na hIntleachta Saorga agus na Cibearshlándála, ag cur teicneolaíochtaí digiteacha le chéile le teicneolaíochta cumasúcháin eile agus le nuálaíochtaí neamhtheicneolaíocha; tacú le méadú cuideachtaí trí nuálaíochtaí ceannródaíocha a thabhairt isteach (go leor acu a mbeidh teicneolaíochtaí digiteacha agus fisiciúla á gcur le chéile iontu); an ghné dhigiteach a chomhtháthú feadh an cholúin iomlán 'Dúshláin Dhomhanda agus Iomaíochas Tionsclaíoch'; agus tacú le bonneagair thaighde dhigiteacha;
- (c) go ndíreofar, le CED, ar acmhainní agus bonneagar digiteach ar mhórsála a fhothú sa Ríomhaireacht Ardheidhmíochta, san Intleacht Shaorga, sa Chibearshlándáil agus in ardscileanna digiteacha ionas go mbeidh glacadh agus cur in úsáid forleathan ann ar fud na hEorpa i dtaca le réitigh dhigiteacha nuálacha bharrthábhachtacha, atá ann cheana nó a ndearnadh tástáil orthu, laistigh de chreat an Aontais i réimsí a bhaineann le leas an phobail (amhail sláinte, riarachán poiblí, an ceartas agus an t-oideachas) nó teip margaidh (amhail digitiú gnó, go háirithe fiontair bheaga agus mheánmhéide); go gcuirfear CED chun feidhme go príomha trí infheistíochtaí comhordaithe agus straitéiseacha leis na Ballstáit, go háirithe trí sholáthar poiblí comhpháirteach, in acmhainní digiteacha atá le roinnt ar fud na hEorpa agus i mbearta uile-Aontais lena dtacaítear le hidir-inoibritheacht agus le caighdeánú mar chuid den phróiseas chun Margadh Aonair Digiteach a fhorbairt;
- (d) go gcuirfear acmhainní agus bonneagair CED ar fáil don lucht taighde agus nuálaíochta, lena n-áirítear iad a chur ar fáil le haghaidh gníomhaíochtaí a fhaigheann tacaíocht ón gClár, agus tástáil, turgnamhaíocht agus taisealbhadh thar gach earnáil agus disciplín san áireamh;
- (e) go ndéanfar na teicneolaíochtaí digiteacha úra arna bhforbairt tríd an gClár a ghlacadh agus a chur in úsáid le CED;
- (f) go ndéanfar tionscnaimh faoin gClár le haghaidh forbairt scileanna agus curaclaim inniúlachtaí, lena n-áirítear iad sin arna soláthar ag ionaid chomhlonnaithe Phobal Eolais agus Nuálaíochta-Digiteach de chuid na hInstitiúide Eorpaí um Nuálaíocht agus Teicneolaíocht, go ndéanfar iad a chomhlánú le fothú acmhainneachta in ardscileanna digiteacha arna maoiniú faoin gClár don Eoraip Dhigiteach;

- (g) go mbeidh sásraí láidre comhordaithe ann don chláreagrú straitéiseach agus go ndéanfar nósanna imeachta oibriúcháin a ailíniú don dá chlár, agus go mbeidh seirbhísí ábhartha an Choimisiúin, chomh maith le dreamanna eile a mbaineann codanna éagsúla de na cláir faoi seach leo, bainteach leis na struchtúir rialachais atá acu.

7. Áiritheoidh sineirgí le Clár an Mhargaidh Aonair:

- (a) go rachaidh Clár an Mhargaidh Aonair i ngleic leis na teipeanna margaidh a imríonn tionchar ar gach FBM, agus go gcuirfidh sé fiontraíocht agus cruthú agus fás cuideachtaí chun cinn. Tá comhleanúnachas iomlán ann idir Clár an Mhargaidh Aonair agus gníomhaíochtaí na Comhairle Nuálaíochta Eorpaí a bheidh ann amach anseo le haghaidh cuideachtaí nuálacha, agus i réimse na seirbhísí tacaíochta le haghaidh FBManna chomh maith, go háirithe i gcásanna nach gcuireann an margadh maoiniú inmharthana ar fáil;
- (b) go bhfeidhmeoidh an Líonra Fiontar Eorpach, ar aon dul le struchtúir tacaíochta eile do FBManna (e.g. Pointí Teagmhála Náisiúnta, Gníomhaireachtaí Nuálaíochta), chun seirbhísí tacaíochta a chur ar fáil faoin gComhairle Nuálaíochta Eorpach.

8. Áiríteoidh sineirgí leis an gClár don Chomhshaol agus do Ghníomhú ar son na hAeráide (LIFE):

go ndéanfar na riachtanais thaighde agus nuálaíochta chun dul i ngleic le dúshláin chomhshaoil, aeráide agus fuinnimh laistigh den Aontas a fháil amach agus a shainiú le linn an phróisis pleanála maidir le taighde straitéiseach agus nuálaíocht de chuid an chláir Fís Eorpach. Leanfaidh an clár LIFE de bheith ag gníomhú mar chatalaíoch chun reachtaíocht agus beartas an Aontais maidir leis an gcomhshaol, leis an aeráid agus le gnéithe áirithe fuinnimh a chur chun feidhme, lena n-áirítear trí bhíthin glacadh torthaí taighde agus nuálaíochta ón gClár agus cuidiú iad a chur á n-úsáid ar scála náisiúnta agus (idir)réigiúnach áit a bhféadfaidh siad aghaidh a thabhairt ar shaincheisteanna comhshaoil, aeráide agus aistrithe fuinnimh. Go háirithe, leanfaidh an clár LIFE de shineirgí leis an gClár a dhreasú trí bónas a bhronnadh le linn na meastóireachta ar thograí ar gné díobh úsáid a bhaint as na torthaí ón gClár. Tacóidh tionscadail gníomhaíochtaí caighdeánacha an chláir LIFE le teicneolaíochtaí nó modheolaíochtaí oiriúnacha a fhorbairt, a thástáil nó a chur os comhair an phobail chun beartas comhshaoil agus aeráide an Aontais a chur chun feidhme, ar féidir iad a úsáid ar mhórscála ina dhiaidh sin, arna gcistiú ó fhoinsí eile, cinn arna gcistiú ón gClár san áireamh. Smaointe nua ceannródaíocha a d'fhéadfadh a bheith mar thoradh ar chur chun feidhme thionscadail an chláir LIFE, is féidir leis an gComhairle Nuálaíochta Eorpach de chuid an Chláir tacú leis na smaointe sin a chur á n-úsáid ar scála níos leithne agus a thráchtáil.

9. Áiríteoidh sineirgí leis an gclár Erasmus:

- (a) go mbainfear úsáid as acmhainní atá curtha le chéile ón gClár agus ón gclár Erasmus+ chun gníomhaíochtaí a mhaoiniú atá dírithe ar institiúidí ardoideachais Eorpacha a neartú agus a nuachóiriú. Déanfaidh an Clár comhlánú ar thacaíocht ón gclár Erasmus do thionscnamh na nOllscoileanna Eorpacha, go háirithe a ghné thaighde, mar chuid d'fhorbairt straitéisí nua comhpháirteacha lánpháirtithe inbhuanaithe fadtéarmacha i leith oideachais, taighde agus nuálaíocht atá bunaithe ar chineálacha cur chuige trasdhisciplíneacha trasearnálacha chun triantán an eolais a chruthú, rud a chuirfidh borradh faoin bhfás eacnamaíoch;

- (b) go gcothóidh an Clár agus an clár Erasmus comhtháthú an oideachais agus an taighde trí éascú d'institiúidí ardoideachais straitéisí coiteanna oideachais, taighde agus nuálaíochta a cheapadh agus a chur ar bun, chun na torthaí agus cleachtais thaighde is déanaí a chur ar fáil mar bhonn eolais don teagaisc chun taithí gníomhach taighde a sholáthar do gach mac léinn agus gach ball foirne ardoideachais, go háirithe taighdeoirí, agus chun tacú le gníomhaíochtaí eile lena ndéantar an t-ardoideachas, an taighde agus an nuálaíocht a chomhtháthú.

10. Áiritheoidh sineirgí leis an gClár Spáis Eorpach:

- (a) go ndéanfar riachtanais thaighde agus nuálaíochta san earnáil réamhtheachtach agus iartheachtach spáis san Aontas Eorpach a fháil amach agus a shainiú mar chuid de phróiseas pleanála straitéisí an Chláir don taighde agus nuálaíocht; na gníomhaíochtaí taighde spáis arna gcur chun feidhme tríd an gclár Fís Eorpach, déanfar iad a chur chun feidhme agus aird á tabhairt ar sholáthar agus incháilitheacht eintiteas i gcomhréir le forálacha an Chláir Spáis, i gcás inarb iomchuí;
- (b) go n-úsáidfear na sonraí agus seirbhísí spáis a chuirtear ar fáil mar earraí poiblí faoin gClár Spáis Eorpach chun réitigh cheannródaíocha a fhorbairt trí thaighde agus nuálaíocht, lena n-áirítear sa Chlár Réime, go háirithe i gcomhair bia agus acmhainní nádúrtha inbhuanaithe, faireachán ar an aeráid, cathracha cliste, feithiclí uathoibrithe, an tslándáil agus bainistiú tubaistí;
- (c) go rannchuideoidh Seirbhísí um Rochtain ar Shonraí agus ar Fhaisnéis an chlár Copernicus leis an Néal Eorpach maidir leis an Eolaíocht Oscailte agus go ndéanfaidh siad rochtain taighdeoirí agus eolaithe ar shonraí Copernicus a éascú dá bharr; beidh bonneagair thaighde, go háirithe líonraí breathnóireachta *in situ*, ina ngnéithe rithábachtacha den bhonneagar breathnóireachta *in situ* a dhéanann seirbhísí Copernicus a chumasú, agus bainfidh siad leas ina dhiaidh sin as an bhfaisnéis arna giniúint ag seirbhísí Copernicus.

11. Áiritheoidh sineirgí leis an Ionstraim maidir leis an gComharsanacht, an Fhorbairt agus an Comhar Idirnáisiúnta (an 'Ionstraim Sheachtrach') go ndéanfar, le gníomhaíochtaí taighde agus nuálaíochta an Chláir a bhfuil Tríú Tíortha rannpháirteach iontu, agus le gníomhaíochtaí spriocdhíríte comhair idirnáisiúnta, ailíniú agus comhleanúnachas a lorg le gníomhaíochtaí comhthreomhara i dtaca le dul i bhfód ar an margadh agus fothú acmhainní faoin Ionstraim Sheachtrach, bunaithe ar shainmhíniú comhpháirteach ar riachtanais agus ar réimsí idirghabhála le linn próiseas pleanála straitéisí an Chláir don taighde agus nuálaíocht.
12. Áiritheoidh sineirgí leis an gCiste Slándála Inmheánaí agus leis an ionstraim bainistithe teorainneacha mar chuid den Chiste um Bainistiú Comhtháite Teorainneacha:
- (a) go ndéanfar riachtanais thaighde agus nuálaíochta i réimse na slándála agus i réimse an bhainistithe comhtháite teorainneacha a fháil amach agus a shainiú le linn próiseas pleanála straitéisí an Chláir don taighde agus nuálaíocht;
 - (b) go dtacaíonn Ciste Slándála Inmheánaí agus an Ciste um Bainistiú Comhtháite Teorainneacha le teicneolaíochtaí agus réitigh nuálacha úra a chur in úsáid, go háirithe iad siúd a thagann as na Cláir réime um thaighde agus um nuálaíocht i réimse an taighde slándála.
13. Áiritheoidh sineirgí leis an gCiste InvestEU:
- (a) go soláthróidh an Clár, as a bhuiséad féin, maoiniú cumaiscthe Fhís Eorpach agus EIC do nuálaithe, arb é leibhéal ard riosca is saintréith dó agus nach gcuireann an margadh maoiniú inmharthana inbhuanaithe ábhartha ar fáil ina leith, agus ag an am céanna déanfaidh sé foráil maidir le comhordú iomchuí chun tacú leis an gcuid den mhaoiniú cumaiscthe as maoiniú príobháideach a chur ar fáil agus a bhainistiú go héifeachtach trí chistí agus idirghabhálaithe a fhaigheann tacaíocht ó InvestEU;
 - (b) go ndéanfar ionstraimí airgeadais don taighde agus nuálaíocht agus do FBManna a ghrúpáil le chéile faoin gCiste InvestEU, go háirithe trí ionú téamach T&N tiomnaithe, agus trí tháirgí arna gcur in úsáid faoin ionú FBManna a dhíríonn ar chuideachtaí nuálacha, rud a chuideoidh freisin chun cuspóirí an Chláir a bhaint amach.

14. Áiritheoidh sineirgí leis an gCiste Nuálaíochta faoin Scéim Trádála Astaíochtaí (an 'Ciste Nuálaíochta'):
- (a) go ndéanfaidh an Ciste Nuálaíochta nuálaíocht a dhíriú go sonrach i dteicneolaíochtaí agus i bpróisis ísealcharbóin, lena n-áirítear gabháil agus úsáid charbóin atá sábháilte don chomhshaol agus a rannchuidíonn go suntasach le tionchair an athraithe aeráide a mhaolú, chomh maith le táirgí a úsáidtear in ionad cinn atá dian ó thaobh úsáid carbóin de, agus le cabhrú chun spreagadh a thabhairt le tionscadail a thógáil agus a oibriú arb é is aidhm dóibh CO₂ a ghabháil agus a stóráil go geolaíoch ar dhóigh atá sábháilte don chomhshaol, agus spreagadh a thabhairt freisin do theicneolaíochtaí nuálacha a bhaineann le fuinnimh in-athnuaite agus stóráil fuinnimh;
 - (b) go dtabharfaidh an Clár cistiú chun teicneolaíochtaí a fhorbairt agus a chur os comhair an phobail a bheidh in ann cuspóirí an Aontais maidir le dícharbónú, fuinneamh agus claochlú tionsclaíoch a bhaint amach, go háirithe faoi cholún 2 an Chláir;
 - (c) go bhféadfaidh an Ciste Nuálaíochta, ar choinníoll go ndéanfar a chritéar roghnúcháin agus dhámhachtana a chomhlíonadh, tacú le céim taisealbhaidh tionscadal incháilithe a bhféadfadh tacaíocht a bheith faighte acu ón gClár réime um Thaighde agus um Nuálaíocht.
15. Áiritheoidh sineirgí le Clár Taighde agus Oiliúna Euratom:
- (a) go bhforbróidh an Clár agus Clár Taighde agus Oiliúna Euratom gníomhaíochtaí cuimsitheacha lena dtacaítear le hoideachas agus oiliúint (Gníomhaíochtaí Marie Skłodowska-Curie san áireamh) agus é mar aidhm leo scileanna ábhartha a choimeád ar an leibhéal reatha agus a fhorbairt san Eoraip;
 - (b) go bhforbróidh an Clár agus Clár Taighde agus Oiliúna Euratom gníomhaíochtaí comhpháirteacha taighde a bheidh dírithe ar ghnéithe cothrománacha den úsáid shlán shábháilte a bhaint as feidhmeanna neamhchumhachta na radaíochta ianúcháin in earnálacha amhail an leigheas, an tionscal, an talmhaíocht, an spás, an t-athrú aeráide, an tslándáil agus ullmhacht i gcás éigeandála agus rannchuidiú na heolaíochta núicléiche.
16. Rachaidh sineirgí leis an gCiste Eorpach Cosanta chun leasa taighde sibhialta agus cosanta. Ní cheadófar dubailt gan ghá.]

IARSCRÍBHINN V

EOCHAIRTHÁSCAIRÍ NA gCONAIRÍ TIONCHAIR

Déanfaidh conairí tionchair, agus eochairtháscairí na gconairí tionchair gaolmhara, struchtúráil ar an bhfaireachán ar fheidhmíocht an Chláir Réime (CR) i dtreo a chuspóirí. Tá na conairí tionchair spleách ar an am: déantar idirdhealú leo idir an gearrthéarma, an meántéarma agus an fadtéarma, lena n-áirítear thar fhad tréimhse an Chláir. Feidhmíonn táscairí na gconairí tionchair mar tháscairí ionadaíocha ar an dul chun cinn a rinneadh i dtreo gach tionchar Taighde agus Nuálaíochta (T&N) ar leibhéal an Chláir Réime. Déanfar na táscairí seo a chur le chéile agus modheolaíochtaí cainníochtúla agus cáilíochtúla in úsáid. Rannchuideoidh codanna aonair den Chlár leis na táscairí sin ar leibhéal éagsúil agus trí mheicníochtaí éagsúla. Féadfar táscairí breise a úsáid chun faireachán a dhéanamh ar chodanna aonair den chlár, i gcás inarb ábhartha.

Baileofar na micreashonraí ar a bhfuil eochairtháscairí na gconairí tionchair bunaithe le haghaidh gach cuid den Chlár agus gach sásra seachadta ar dhóigh a bheidh bainistithe go lárnach agus comhchuibhithe agus ar an leibhéal iomchuí gráinneachta, a fhágfaidh go mbeidh an t-ualach tuairiscithe ar na tairbhíthe chomh beag agus is féidir.

I dteannta eochairtháscairí na gconairí tionchair, déanfar sonraí maidir le cur chun feidhme agus bainistiú an chláir a bhailiú agus a thuairisciú freisin gar le fíor-am, lena n-áirítear faireachán na nasc comhoibríoch, agus anailís líonra. Áiríteofar leis sin, *inter alia*, sonraí maidir le tograí, iarrataí, rannpháirtíochtaí agus tionscadail; iarratasóirí agus rannpháirtithe (lena n-áirítear cineáil na heagraíochta, mar shampla FBM, tír, inscne, ról sa tionscadal, disciplín/earnáil eolaíoch, lena n-áirítear na heolaíochtaí sóisialta agus na daonnachtaí); agus rannchuidiú le cuspóirí an Aontais maidir leis an aeráid.

Táscairí na gconairí tionchair eolaíocha

Táthar ag súil leis go mbeidh tionchar eolaíoch ag an gClár trí eolas nua ar ardchaighdeán a chruthú, caipiteal daonna sa taighde agus nuálaíocht a neartú, agus scaipeadh eolais agus Eolaíochta Oscailte a chothú. Déanfar faireachán ar an dul chun cinn i dtreo an tionchair sin le táscairí ionadacha a shocrófar feadh an trí eochairchonnair tionchair seo a leanas:

I dtreo tionchar eolaíochta	Gearrthéarmach	Meántéarmach	Fadtéarmach
Eolas nua ardcháilíochta a chruthú	<u>Foilseacháin</u> – Líon na bhfoilseachán eolaíochta a ndearnadh athbhreithniú piaraí orthu faoi CR	<u>Luanna</u> – Innéacs na luanna ualaithe de réir réimse do na foilseacháin a ndearnadh athbhreithniú piaraí orthu faoi CR	<u>Eolaíocht de scoth an domhain</u> – Líon agus sciar na bhfoilseachán a ndearnadh athbhreithniú piaraí orthu ó thionscadail CR a rannchuidíonn a leibhéal bunúsach le réimsí eolaíochta
Caipiteal daonna sa T&N a neartú	<u>Scileanna</u> – Líon na dtaighdeoirí atá bainteach san uas-sciliú (oiliúint, meantóireacht/cóitseáil, soghluaisteacht agus rochtain ar bhonneagar T&N) i dtionscadail CR	<u>Gairmeacha beatha</u> – Líon agus sciar na dtaighdeoirí uas-scilithe faoi CR a imríonn níos mó tionchair aonair ina réimse T&N	<u>Dálaí oibre</u> – Líon agus sciar na dtaighdeoirí uas-scilithe faoi CR a bhfuil dálaí oibre feabhsaithe acu
Scaipeadh eolais agus Eolaíochta Oscailte a chothú	<u>Eolas comhroinnte</u> – An sciar d'aschuir thaighde faoi CR (sonraí oscailte/foilseacháin/bogearraí srl.) arna gcomhroinnt faoi bhonneagair um eolas oscailte	<u>Scaipeadh eolais</u> – An sciar d'aschuir taighde faoi CR faoi rochtain oscailte arna n-úsáid go gníomhach/arna lua	<u>Comhoibriú nua</u> – Sciar na dtairbhíthe ó CR a d'fhorbair comhoibriú nua trasdisciplineach/trasearnálacha le húsáideoirí a n-aschuir T&N oscailte ó CR

Táscairí na gconairí tionchair sochaíocha

Táthar ag súil leis go mbeidh tionchar sochaíoch ag an gClár trí aghaidh a thabhairt ar thosaíochtaí beartais an Aontais agus ar dhúshláin dhomhanda, lena n-áirítear SDGanna, i gcomhréir le prionsabail Chlár 2030 agus Chomhaontú Pháras, trí T&N, tairbhí agus tionchar a sholáthar trí mhisin T&N agus glacadh na nuálaíochta sa tsochaí a neartú. Déanfar faireachán ar an dul chun cinn i dtreo an tionchair sin le táscairí ionadacha a shocrófar feadh na trí eochairchonair tionchair seo a leanas:

I dtreo tionchar sochaíoch	Gearrthéarmach	Meántéarmach	Fadtéarmach
Aghaidh a thabhairt ar thosaíochtaí beartais an Aontais trí T&N	Aschuir – Líon agus sciar na n-aschur arb é is aidhm leo aghaidh a thabhairt ar thosaíochtaí beartais sonracha an Aontais agus ar dhúshláin dhomhanda (lena n-áirítear gníomhú ar son na haeráide agus SDGanna) (ilghnéitheach: maidir le gach tosaíocht a sainaithníodh)	Réitigh – Líon agus sciar na nuálaíochtaí agus na dtorthaí taighde arb é is aidhm leo aghaidh a thabhairt ar thosaíochtaí beartais sonracha an Aontais agus ar dhúshláin dhomhanda (lena n-áirítear gníomhú ar son na haeráide agus SDGanna) (ilghnéitheach: maidir le gach tosaíocht a sainaithníodh)	Tairbhí – Éifeachtaí measta comhiomlána a thiocfaidh as úsáid torthaí arna geistiú ag CR, maidir le dul i ngleic le tosaíochtaí beartais sonracha an Aontais agus dúshláin dhomhanda (lena n-áirítear gníomhú ar son na haeráide agus SDGanna), lena n-áirítear rannchuidiú leis an timthriall déanta beartas agus dlíthe (ilghnéitheach: maidir le gach tosaíocht a sainaithníodh)
Tairbhí agus tionchair a sholáthar trí mhisin T&N	Aschuir mhisin T&N – Aschuir i leith misin shonracha T&N (ilghnéitheach: maidir le gach misean a sainaithníodh)	Torthaí mhisin T&N – Torthaí i leith misin shonracha T&N (ilghnéitheach: maidir le gach misean a sainaithníodh)	Spriocanna mhisin T&N a baineadh amach – Spriocanna a baineadh amach i misin shonracha T&N (ilghnéitheach: maidir le gach misean a sainaithníodh)
Glacadh na nuálaíochta sa tsochaí a neartú	Comhchruthú – Líon agus sciar na dtionscadal ó CR ina rannchuidíonn saoránaigh an Aontais agus úsáideoirí deiridh le hinneachar T&N a chomhchruthú	Rannpháirtíocht – Líon agus sciar na n-eintiteas atá ina dtairbhíthe ó CR a bhfuil sásraí rannpháirtíochta acu le saoránaigh agus úsáideoirí deiridh tar éis tionscadal CR	Glacadh T&N sa tsochaí – Glacadh agus for-rochtain na dtorthaí eolaíochtaí agus réiteach nuálach arna gcomhchruthú faoi CR

Táscairí na gconairí tionchair teicneolaíocha/airgeadais

Táthar ag súil leis go mbeidh tionchar teicneolaíoch/airgeadais ag an gClár trí thionchar a imirt ar chruthú agus fás cuideachtaí, cruthú fostaíochta díri agus indíri, agus trí ghíaráil ar infheistíochtaí don taighde agus nuálaíocht. Déanfar faireachán ar an dul chun cinn i dtreo an tionchair sin le táscairí ionadacha a shocrófar feadh an trí eochairchonairí tionchair seo a leanas:

I dtreo tionchar teicneolaíoch/eacnamaíoch	Gearrthéarmach	Meántéarmach	Fadtéarmach
Fás atá bunaithe ar nuálaíocht a ghiniúint	<u>Aschuir nuálacha</u> – Líon na dtáirgí, na bpróiseas nó na modhanna nuálacha ó CR (de réir cineál nuálaíochta) agus feidhmeanna ó thaobh Cearta Maoine Intleachtúla (CMIanna)	<u>Nuálaíochtaí</u> – Líon na nuálaíochtaí ó thionscadail faoi CR (de réir cineál nuálaíochta) lena n-áirítear cinn ó CMIanna a dhámhachtain	<u>Fás eacnamaíoch</u> – Cruthú, fás agus sciartha margaidh cuideachtaí a ndearnadh nuálaíochtaí a fhorbairt faoi CR
Tuilleadh post agus poist níos fearr a chruthú	<u>Fostaíocht ar tacaíodh léi</u> – Líon na bpost FTE arna gcruthú, agus líon na bpost arna gcoimeád sna heintitis atá ina dtairbhíthe don tionscadal CR (de réir cineál poist)	<u>Fostaíocht arna coinneáil ar bun</u> – An méadú ar phoist FTE sna heintitis atá ina dtairbhíthe tar éis tionscadal CR (de réir cineál poist)	<u>Fostaíocht iomlán</u> – Líon na bpost díreach agus indíreach arna gcruthú nó arna gcoinneáil ar bun de thoradh ar thorthaí ó CR a scaipeadh (de réir cineál poist)
Gíaráil ar infheistíochtaí i T&N	<u>Comhinfeistíocht</u> – Méid na hinfheistíochta poiblí agus príobháidí arna gcur chun tairbhe a bhuí leis an infheistíocht tosaigh ó CR	<u>Méadú</u> – Méid na hinfheistíochta poiblí agus príobháidí arna gcur chun tairbhe chun torthaí ó CR a shaothrú nó a mhéadú ó scála	<u>Rannchuidiú le 'sprioc 3 %'</u> – Dul chun cinn an Aontais i dtreo na sprice 3 % de OTI de bharr CR